

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

39 108

/3

COBISS 0

DR. J. PIPENBACHER
LATINSKA VADNICA
III. DEL

CENA VEZANI KNJIGI K 2.

V LJUBLJANI
ZALOŽIL L. SCHWENTNER

39108

~~39718~~, III.M.h.

Latinska vadnica

za

tretji razred gimnazij in realnih
gimnazij.

Po gimnazijskem učnem načrtu z dne 20. marca 1909, št. 11.662

sestavil

dr. Josip Pipenbacher.

Cena v platno vezani knjigi K 2.

Odobrena z odlokom c. kr. ministrstva za bogočastje in nauk
z dne 13. septembra 1912, št. 36.933.

V Ljubljani, 1912.

Založil L. Schwentner.

Latinska vadbica

Tretji razred gimnazij in realnih
gimnazij.

Priloga k učbeniku: latinska vadbica za tretji razred gimnazij in realnih gimnazij, avtor: dr. Josip Tinec, Ljubljana, 1913.

dr. Josip Tinec

Gena v platno vezani kofci št. 2

030026251

A. Posamezni latinski in slovenski vzgledi h gramatičnim pravilom.

I. Subjekt in predikat.

1. §§*) 178, 180 s.**)

1. Vēnī, vīdī, vīcī. 2. Aestāte saepe grandinat. 3. Hostibus parcētur. 4. Athēniēnsēs cursōrem Lacedaemonem mīsērunt. 5. Probus invidet nēminī. 6. Errāre hūmānum est. 7. Quī mentitur, fallit. 8. Ego rēgēs ēiēcī, vōs tyrannōs intrōdūcītis.¹⁾ 9. Apud Thermopylās rēs ad manūs vēnit. — 10. Populī Rōmānī honōrēs quondam fuērunt rārī et tenuēs. 11. Nēmō ignāviā immortālis factus est (ēvāsīt, exstītit). 12. Sum fēlīx fēlīxque manēbō. 13. Dē Epamīnōndā priusquam scrībimus, haec praeci-piēda videntur. 14. Animōsus²⁾ atque fortis estō! — 15. Aristīdēs cōgnōmine Iūstus appellātus est. 16. Themistoclī paucī parēs putantur. 17. Post Ancum Marcium L. Tarquinius rēx est creātus. 18. Quot capita, tot sententiae. 19. Deum esse cōstat. 20. Adherbal dīcit: Ubivīs³⁾ tūtius quam in meō rēgnō sum.

¹⁾ *intrōdūcō* 3 uvažam, vpeljavam. — ²⁾ pogumen. — ³⁾ *ubivīs* kjer hočeš = povsod.

1. Tovariša varati je sramotno. 2. Oče piše, jaz berem. 3. Jeseni često dežuje. 4. Na obeh straneh so se vojaki ljuto bojevali. 5. Kar hočemo, to radi verjamemo. 6. Telo je smrtno, duša je nesmrtna. 7. Tebanski grad se je imenoval Kadmeja. 8. Nobeden smrtnik ni ostal do smrti srečen. 9. Že često so postali v nesreči iz prijateljev neprijatelji. 10. Alcibijad je bil v peloponeški vojni izvoljen za vojskovodjo. 11. Prijetno mi je, da

1. *) §§ se nanašajo na Latinsko slovnico istega pisatelja. — ** s = in sledeči; tukaj = § 181.

(quod) si prišel. 12. Kedaj pride oni jutri, na katerega vse odlašaj? 13. Mnogo (pl.) se je zdelo Grkom častno, kar se je zdelo Rimljanom sramotno. 14. Sokrata je smatralo Apolonovo proročišče za najmodrejšega izmed^{0 1)} vseh ljudi⁰ (pas.). 15. Homer je živel pred ustanovitvijo mesta. 16. Demosten in Ciceron sta bila glasovita govornika. 17. Prestani napor! so⁰ prijetni. 18. Mnogi so postali po marljivosti in trudu učeni možje. 19. Bodimo v nesreči pogumni, v sreči skromni! 20. Nobena vojna se ne smatra za pravično, če ni (= če ne) napovedana. 21. Ko je Cezar premagal Pompejeva sinova (in)²⁾ se je vrnil v mesto Rim, so ga izvolili dosmrtnim diktatorjem in imenovali imperatorja (pas.). 22. Publija Scipijona so Rimljani smatrali za najboljšega moža (pas.). 23. Brž ko je prišlo do boja, je Adherbal zbežal.

2. § 182.

1. Cicerō cōsul coniūrātiōnem Catilināriam patefēcit. 2. Dēfendī rem pūblicam adulēscēns, nōn dēseram senex. 3. Hannibal prīnceps in proelium ībat, ultimus excēdēbat. 4. Sciēns tē laedere nōluī. 5. Alcibiadēs absēns accūsātus est. 6. Sōlī hōc sapientī contingit, ut nihil faciat invītus. 7. Ūnā urbe nostrā tōtam Graeciam liberāvī. 8. Aut vīvō mihi aut mortuō grātiās agēs. 9. Pāvōnem cibī grātiā Rōmae primus occīdit ōrātor Hortēnsius. 10. Urbs haec, quia postrēma aedificāta est, Neāpolis nōminātur.

1. Temistoklej se je popolnoma posvetil državi. 2. Katon se je še⁰ v sivi⁰ starosti učil. 3. Najprej so se baje Tirci učili črk. 4. Le modrijan more živeti brez strahu. 5. V življenju so Dijona imenovali tirana, po smrti so ga pa⁰ slavili kot osvoboditelja domovine. 6. Tiberij Grakh je kot ljudski tribun predložil zakon, da naj se razdeli (čas!) denar Atala, pergamskega kralja, med ljudstvo. 7. Sovražniki so se začeli kazati na različnih mestih. 8. Ujetniki so v strahu in molče gledali v tla. 9. Pravični mož vedoma ne dela krivice. 10. Lacedemonski poslanci so Temistokleja zatožili v Atenah v njega odsotnosti. 11. Rimljani so Hispanijo nazadnje ukrotili. 12. Marij je za svojega sedmega konzulovanja (sedmič k.) umrl.

1. ¹⁾ Besede z ⁰ se ne latinijo. — 2) V () stoječa konjunkcija ali pronomen naznanja participijalni sklad.

II. Skladnost subjekta in predikata.

3. § 183.

1. Tempus fugit. 2. Neoclēs fuit Themistoclis pater. 3. Ūsus est optimus magister. 4. Vīta rūstica parsimōniae magistra est. 5. Stellae sunt certae ducēs nautārum. 6. Athēnae omnium artium inventricēs¹⁾ fuērunt. 7. Pulvis et umbra sumus. 8. Themistoclis pater fuit generōsus, mater peregrīna fuit. 9. Litterārum sententia haec erat. 10. Sardēs ā Graecīs incendiō delētae sunt. — 11. Hannibal venēnum hausit; is fuit fīnis clārissimī imperatōris tōtius antīquitātis. 12. Haec est pūgna Cannēnsis. 13. Caesar Alesiam, quod est oppidum Mandūbiōrum²⁾, oppūgnāvit. 14. Quam dīcimus virtūtem? 15. Quid est iūstitia? — 16. Pars per agrōs dīlāpsi³⁾ sunt, pars urbēs petunt fīnitimās. 17. Decem milia peditum Macedonum mōre armātī fuērunt. 18. Dux cum tribus milibus peditum captī sunt. 19. Alius alium cohortātī in hostem sē ruērunt. 20. Urbs Athēnae ā Persīs expūgnāta et incendiō delēta est.

¹⁾ *inventrix*, *icis* iznajditeljica, izumiteljica. — ²⁾ Mandubiji, keltski narod v Galiji. — ³⁾ *dilapsi* raziti (razkropiti) se.

1. Vse (pl.) se izpreminja, nič ne izgine. 2. Aleksander Veliki je bil macedonski kralj. 3. Scipijon je razdejal Kartagino (tudi pas.). 4. Narava je najboljša voditeljica. 5. Te so bile konzulove besede. 6. Nekaj (= del) jih potegne meče, nekaj jih zgrabi za kopje. 7. Glavne zarotnike (= glave zarote) so usmrtili (pas.). 8. V bitki pri Kanah je bilo 70.000 Rimljanov ali ubitih ali ujetih. 9. Kar imenujejo eni hrabrost, to se zdi drugim smelost. 10. Kaj je bilo vzrok trojanske vojne? 11. Isto hoteti in isto ne hoteti, šele to je pravo prijateljstvo. 12. Pridobite si modrost; kajti to je največje bogastvo. 13. Tebe, ki so glavno mesto Beotije, je baje Kadem ustanovil (pas.). 14. Često ste slišali, da je mesto Sirakuze zelo veliko. 15. Cezar je poslal vse konjištvo naprej, ki naj bi opazovalo (= videlo), kam (= na katere strani) potujejo (čas!) sovražniki. 16. Kar je pri petju soglasje, to je v državi sloga. 17. Hijeron je vprašal Simonida, kaj je (čas!) Bog. 18. Vsa Belgija (Belgae, arum), ki je tretjina vse Galije, se je zarotila proti Rimljanom. 19. Temistoklej je zatrjeval, da zaznamuje (significāre) Apolon ladje kot leseni zid (pas.). 20. Orel je

kralj ptic. 21. Grške države so vsako leto spravile po 460 talentov na otok Del; kajti hotele so, da (acc. c. inf.) bi bil ta skupna skladnica (aerarium, ī). 22. Pozneje bodeite uvideli, da je izkušnja najboljša učiteljica. 23. Mesto Korijoli so Rimljani izvojevali (pas.).

4. §§ 184—188.

1. Carthāgō et Numantia Rōmānīs māximam glōriam attulērunt. 2. Sī tū et Tullia, lūx¹⁾ nostra, valētis, bene est; ego et Cicerō meus valēmus. 3. Ego et omnēs bonī tē ōdimus, Catilīna. — 4. Pater et avus mortuī sunt. 5. Ducis cōniūnx et filia ab hostibus captae sunt. 6. Uxor āc filius Coriolānum amplexī sunt. 7. Militēs et signa militāria²⁾ nātūrā locī obscurātī³⁾ sunt. — 8. Corinthus et Carthāgō ā Rōmānīs eōdem annō dirutae sunt. 9. Nox atque praeda hostēs remorātae (-a) sunt. 10. Rōmānīs bella et labōrēs iūcunda erant. — 11. Salva⁴⁾ est uxor, domus, liberī tuī. 12. Aut tū errāvistī aut amīcus noster. 13. Senātus populusque Rōmānus intellegit bellum esse necessārium. — 14. Impedīmenta et omnis equitātus secūtus est. 15. Themistoclēs, Idem, inquit, multō plūra bona fēcī, postquam in tūtō ipse, ille in periculō esse coepit.

1) luč; tukaj: solnce. — 2) *militāris*, e vojaški, vojen. — 3) *obscurō* 1 zatemnim, skrijem. — 4) *salvus* 3 rešen, nepoškodovan.

1. Mati in oče naj bosta otrokom draga! 2. Ank Marcij in Tarkvinij sta bila kralja (latini na 3 načine!). 3. Moja čuječnost je vas, starejšine, in vse državljane rešila (pas.). 4. Jaz in ti in vsi dobri državljani⁰ ljubimo to svojo domovino. 5. Jaz in moja Tulija te željno pričakujeva. 6. Ciceron je rešil državo in mesto Rim (pas.). 7. Žene in otroke naših prednikov so sovražniki često odvedli v sužnost (pas.). 8. Da (quod) sta zdrava ti in tvoj oče, me veseli (= se veselim). 9. Orgetorigovo hčer in enega sina so Rimljani ujeli (pas.). 10. Antonij in Kleopatra, ki sta bila leta 31. pr. Kr. od Oktavijana premagana, sta umrla istega leta. 11. Apolon in Dijana sta se rodila na otoku Delu. 12. Aristid in Temistoklej sta se zelo (optimē) uslužila atenski državi. 13. Niti denar (pl.), niti krasne hiše, niti naslade se ne smejo (gl. § 121) štet med dobrine. 14. Z jedjo in pijačo se odganja glad in žeja. 15. Kdo ne ve, da so modrijani bogastvo in časti vedno zaničevali (pas.)? 16. Micipsa je bil v skrbeh, da (nē) bi izbruhnil kak upor ali vojna.

III. Atribut in apozicija.

5. §§ 189—194.

1. Pūgnā Marathōniā nihil adhuc exstitit nōbilius; nūlla enim unquam tam exigua manus tantās opēs prōstrāvit. 2. Per mediam vallem amnis fluit. 3. Iugurtha frātre meum interfēcit. 4. Vōs in meā iniuriā dēspecti estis. 5. Volusēnus erat vir cōn-siliū māgnī et virtūtis. 6. Omnēs vīcī atque omnia aedificia in-cēnsa sunt. 7. Tiberium et Gāium Semproniōs audīvī. 8. Urbs Syrācūsae ā Corinthiīs condita est. 9. Imperātor Augustus annō p. Chr. n. quartō decimō mortuus est. 10. Caesar in flū-mine Rhēnō (Rhēnō flūmine) pontem fēcit. 11. In librīs Hēro-doti, patris historiae, multās fābulās legētis. 12. Athēnae, om-nium artium inventricēs, multōs et ēgregiōs poētās tulērunt. 13. Thasiōrum cīvitas praecipuā ergā Athēniēnsēs fidē erat.

1. Cesarja Tita so vsi ljubili. 2. Kamil je razrušil etrursko mesto Veje. 3. Smrt modrijana Sokrata je mnoge Atence raz-žalostila. 4. Atenski vojskovodja Cimon je zapodil ob reki Stri-monu velike traške čete v beg. 5. (Ko) se je Lizander polastil sovražnega brodovja, ni nič drugega nameraval kakor to^o, da bi imel (= držal) vse države v svoji oblasti. 6. Sovražniki so opustošili vsa polja in vse livade. 7. Kralja Romul in Tul Ho-stilij sta bila zelo bojovita. 8. Mesto Korijole je osvojil mladi Gaj Marcij. 9. Slavni Gaj Julij Cezar je spravil vso Galijo pod rimsko oblast. 10. Sirakuze, ono krasno mesto sicilsko, je hrabri Marcel po dolgem obleganju (obsidēre, ko je ...) osvojil. 11. Hamilkar je vzel (= peljal) svojega 9letnega sina s seboj v Hispanijo. 12. (Ko) je bil Temistoklej iz mesta Aten izgnan, je zbežal k perzijskemu kralju Artakserksu. 13. Komu nista znani imeni Tiberija in Gaja Grakha? 14. Na vojno z morskimi roparji se je Pompej koncem (§ 182, 2 p 2) zime pripravil, v začetku pomladi jo^o je začel, končal jo^o je sredi poletja. 15. Luna, neprestana sprem-ljevalka zemlje, ne sveti s svojo, ampak s tujo lučjo. 16. Vaše dobrote, zbrani očetje, so se mi iztrgale. 17. Brali bodete, da je Adherbal, sin numidskega kralja Micipse, v rimskem senatu rekel: Nikoli torej ne bo naša rodbina uživala miru (= mirna)?

IV. Casus obliqui kot stavkova določila.

Akuzativ.

6. § 197.

1. Elephantus equorum velocitatem aequare non potest. 2. Eum locum, ubi nati sumus, nunquam vitabimus. 3. Atheniensēs Miltiadi clāsem dedērunt, ut insulās, quae barbaros adiūverant, bellō persequerētur. 4. Miltiadēs non minus prudentiā quam felicitate adiutus est. 5. Themistoclēs non effūgit civium suorū invidiam. 6. Hostēs tela deficere coepērunt. 7. Clāsem Xerxis duo milia onerariarū¹⁾ sequēbantur. 8. Alcibiadēs Persarū consuetudinē imitātus est. 9. Imparēs naturae imparia studia sectantur. 10. Nolite aemulārī eōs, qui malis artibus ad summōs honōrēs pervēnērunt! — 11. Pausaniās simulavit captivōs, quos Xerxi remiserat, ex vinculis publicis effūgissee. 12. Aristidis iustitiā factum est, ut omnēs fere civitatēs Graeciae a Lacedaemoniis ad Atheniensēs deficerent. 13. In rebus adversis animō nē defeceris!²⁾ 14. Achillēs Patroclum (Patroclī necem) ultus est.

¹⁾ *onerarius* 3 tovoren; *oneraria*, *ae* tovarna ladja. — ²⁾ ne kloni!

1. Atenci so obdali Pirejsko pristanišče s takim zidom (pl.), da se je enačilo z mestom samim glede krasote (dignitas, abl.). 2. Publij Decij se je pri Sentinu ravnal po vzgledu svojega deda in je rešil s svojo smrtjo domovino. 3. Ogiblajte se napak, sledite kreposti in^o prava slava vam ne poide! 4. Lacedemonci Atencem na Maratonskem polju niso pomagali proti Peržanom (tudi pas.). 5. V 24. poglavju 21. knjige Livijeve zgodovine (pl.) boste brali, da je Hanibal s četami, ki so mu sledile, prekoračil Pireneje (= Pirenejske gore). 6. Prijatelji pomagajo prijateljem v težkih (comp.) okoliščinah (pas.). 7. V drugi punski vojni se je Mazinisa Kartazanom izneveril in^o prestopil^o k Rimljanom. 8. Rokam sovražnikov je Cezar često ušel; rokam svojih sodržavljancev ni mogel uiti. 9. Ahil se je maščeval nad Hektorjem za (prō) usmrnitev Patrokla. 10. Mnogim zlom se uide s smrtjo. 11. Sokrat ni hotel uiti iz ječe, dasi bi bil mogel (ind. pf.). 12. Cezar se ni nikoli maščeval svojim nasprotnikom. 13. Rimski mladeniči so se družili (= šli za) s kakim odličnim možem in so ga posnemali (= z njim tekmovali). 14. Lacedemonci so napisali imena onih držav, ki so jim bile poma-

gale v bitki pri Platejah (pas.), na (in z abl.) zlati trinožnik, ki so ga postavili (plpf.) v Delfih. 15. Kurcij pripoveduje, da je Aleksander Veliki hlepel po (= hodil za) razkošnih pojedinah. 16. Rimskim vojakom je često nedostajalo streliva. 17. Atenci so se pokorili Temistoklejevemu nasvetu in so znesli vse svoje imetje^o na ladje. 18. Rimljani so se tako hudo maščevali nad Kartażani, da so njihovo mesto do tal porušili.

7. § 198 s.

1. Cavē canem! 2. Māgna dī cūrānt, parva neglegunt. 3. Horātīi soror hostium mortem lūgēbat. 4. Militēs aut suum fātum querēbantur aut cum familiāribus¹⁾ suīs commūne perīculum miserābantur. 5. Dēspērāns victōriam coepī suādere pācem. — 6. Nōn mē fugit glōriam mē tibi debere. 7. Rēgem iūstum esse decet. 8. Ōrātōrem simulāre nōn dēdecet.

¹⁾ *familiāris*, is (prisrēni) prijatelj.

1. Demosten je zelo žaloval nad smrtjo svoje hčere. 2. Nevešči vojaki so sedeli v svojih šotorih in tožili o svoji usodi. 3. Ne smejimo se nikoli siromakom in nesrečnikom! 4. Edučani so se pritoževali o krivicah Helvečanov. 5. Vsi so obupali nad zmago (in)^o zbežali. 6. Čudimo se nespameti onih, ki puste duha vsled^o brezbriznosti (abl.) otrpniti. 7. Bojim se Danajcev, (če) tudi (= et) prinašajo darila. 8. Ko se je vojskovodja vrnil, so mu rojaki veseli čestitali na slavni zmagi. 9. Neki modrijan trdi: Če so bogovi, se ne brigajo za človeške zadeve. 10. Vsi se nadajamo miru. 11. Vsi pričujoči (= ki so bili pričujoči) so tolažili v žalosti očeta, ki je jokal za svojim umrlim sinom. 12. Neznano ti ni, kako je težko vsem ugajati. 13. Modrijanu se spodobi tako živeti, kakor govori. 14. Kar se spodobi možu, to se često dečku ne spodobi (tudi pl.).

8. § 200 s.

1. Hannibal Flaminium cōsulem ad lacum Trasumēnum circumvēnit. 2. Nilus perfluit mediam Aegyptum. 3. Rhēnus multās urbēs praeterfluit. 4. Exercitus Rōmānus Rhēnum ponte trānsiit. 5. Rhodanus nonnullīs locīs facile trānsitur. 6. Agēsilaus Hellespontum cōpiās māximā celeritāte trāiēcit. 7. Belgae ōlim Rhēnum trāducti sunt. — 8. Caesar multās nātiōnēs adiit. 9. Saepe arrogantia antecedit calamitatem. 10. Lēgāti Caesarem

in itinere convēnērunt. 11. Sulla prīmus urbem Rōmam armātus ingressus est. 12. Miltiadēs in vinculis pūblicīs diem suprēmum obisse trāditur. 13. Vērus amīcus prō amīcō perīculum aut invidiam nōn invītus subit.

1. Brez bojazni so pluli mornarji mimo nevarnih skalin. 2. Znano je, da je Ciceron prepotoval vso Azijo. 3. Rem je baje skočil čez zid (pl.), ki ga je bil zgradil njegov brat. 4. Cezar je izvedel, da so Helvečani prepeljali tri četrtnine svojih čet čez Arar. 5. Timotej je plul okoli Peloponeza (in) pognal lacedemonsko brodovje v beg. 6. Najprej je Hanibal prekoračil z vojsko Alpe. 7. Gotovo je, da morajo vsi ljudje umreti. 8. Rimski narod je sklenil zavezo z numidskim kraljem Maziniso. 9. Pripoveduje se, da Pitagora ni prepotoval samo Egipta, ampak da je obiskal tudi Perzijo. 10. Jugurta nāvali iznenada na rimski tabor. 11. Ko je Timoleont sklenil življenje, so ga Sirakuzanci pokopali na državne stroške (pas.). 12. V petem letu druge punske vojne je nastopil Fabij Maksim četrti konzulat. 13. Aleksander Veliki je obiskal zelo mnogo mest in narodov. 14. Vojskovodji se spodobi hoditi pred vojsko. 15. Aristid se je pred vsemi⁰ drugimi Atenci tako zelo odlikoval po nesebičnosti, da je dobil priimek (= se je imenoval s priimkom) Pravični. 16. Učitelj nam je rekel, da se je Cezar podal čisto v največjo nevarnost.

9. § 202.

1. Cicerō vēriſsimum iūs iūrāndum iūrāvit. 2. Hostēs proelium male pūgnāvērunt. 3. Nōn audīmus ea, quae ā nātūrā monēmur. 4. Quid ad mē venītis? 5. Avārus nihil aliud studet nisi pecūniae augendae.

1. Pri Farzalu so bili Rimljani ljut boj, iz katerega je Cezar končno odšel kot zmagalec. 2. Po časteh me ne žeja, a⁰ tudi po slavi ne (nec) hrepenim. 3. Neki zgodopisec pripoveduje, da je Scipijon sanjal čuden sen. 4. Hanibal je prisegel najsvetejšo prisego, da ne bode nikoli Rimljanom prijatelj. 5. Ljudje se najbolj vesele tega, kar dosežejo z največjim naporom. 6. Vsi ljudje teže po tem edinem, da bi bili srečni. 7. Včasi diši vino po žveplu.

10. § 203.

1. Cerēs hominēs frūmentī ūsum docuisse dīcitur. 2. Deus hominēs rēs futūrās celāvit. 3. Iūs cīvile ā nōbīs didicistī.

4. Militēs dē clāde cēlantur. — 5. Pācem tē pōscimus omnēs. 6. Caesar cotīdiē Haeduōs frūmentum, quod pūblicē erant polliciti, flāgitābat. 7. Hōc tē vehemēter ōrō (rogo), ut hōs, qui tibi beneficiō meō frātrēs sunt, cārōs habeās. 8. Nolite patī mē frūstrā ā vōbīs auxilium petere. 9. Cicerō aegre tulit, quod cōsul eum nōn primum rogāverat sententiam. 10. Amīcus mē dē rē pūblicā interrogāvit.

1. Očetu nismo mogli prikriti nenadne smrti sinove (tudi pas.). 2. Prosi Boga le za to [= ne prosi Boga za nič razen (nisi)], za kar moreš (konj.) javno prositi! 3. Kdor nam nič ne prikriva, je odkritosrčen prijatelj. 4. Sokrat je učil mladino skromnosti, zmernosti, stanovitnosti in drugih čednosti (tudi pas.). 5. Najstarejšega izmed senatorjev je konzul vprašal najprej za njegovo mnenje (tudi pas.). 6. Katon, vprašan za svoje mnenje o Kartazanih, je baje vselej odgovoril: Sicer pa menim, da se mora Kartagina razdejati. 7. Kdor prosi Boga le za bogastvo, ga prosi za nekaj minljivega (pl.) 8. Odposlanci vse Galije so prosili Cezarja pomoči proti Arijovistu. 9. Dasi je prikrival Tisafern Pavzani¹⁾ svoje načrte, je ta vendar zapazil, da zbira čete. 10. Izkušnja, najboljša učiteljica, nas uči mnogo umetnosti. 11. Ko bi bili Katilinovi načrti Ciceronu ostali (= bili) prikriti, bi se bila rimska država mogla (ind. pf.) uničiti. 12. Odgovori na⁰ to, kar sem te vprašal. 13. Oče je vprašal Hanibala, bi li hotel oditi z njim [§ 261 (264)] v tabor. 14. To (= ono), moj dragi⁰ Tiron, te prosim, da se zelo marljivo brigaš za svoje zdravje. 15. Dijonizij je učil glasbe Epaminondo, Damon Perikleja. 16. V dvomljivih slučajih vprašaj modre može za njihovo mnenje [= kaj menijo (sentiō)].

¹⁾ Latini: Pavzanija, dasi mu je T... prikrival, je vendar ...

11. § 204.

1. Rōma Cicerōnem patrem patriae libera dīxit. 2. Omnēs ferē cīvitatēs Graeciae Athēniēnsēs ducēs sibi dēlēgērunt. 3. Sōcratem Apollō sapientissimum iūdicāvit. 4. Omnēs et dīcuntur et habentur tyrannī, quī potestāte sunt perpetuā in eā cīvitatē, quae libertātē ūsa est. 5. Philippus Alexandrō filiō Aristotelem praeceptōrem sūmpsit. 6. Cōgnōvī tē hominem optimum grātissimumque. 7. Augustus in adversāriōs suōs sē clēmentissimum praestitisse dīcitur. 8. Catōnem audīvī dē senectūte disserentem.

9. Homērus Lāertem facit agrum colentem. 10. Rōmānī in Asiā māgnās pecūniās collocātās (-us 3 naložen) habēbant. 11. Lycūrgus agrōs locuplētium plēbī colendōs dedit.

1. Epaminonda je smatral vsako zmago nad sodržavljanī (= državljansko) za pogubno. 2. Temistoklej je napravil Atence zelo večje pomorski vojni. 3. Rimski narod je izvolil Cicerona konzulom. 4. Atenci so si vzeli Miltijada za vojskovodjo. 5. Temistoklej je napravil morje varno. 6. Epaminonda je imel za učitelja modroznanstva Lizida Tarentinskega. 7. Jupiter je dal Prijamu Merkurija za spremljevalca. 8. Alcibijada so Atenci proglasili za sovražnika domovine. 9. Poveljnik je zmerjal vojake, ker so se izkazali strahopetne in iskali rešitve na begu. 10. Kdor se izkaže nasproti (= in) drugim radodarnega, temu tudi drugi pomagajo (pas.). 11. Solon Kreza ni hotel imenovati srečnega, češ, da se ne sme pred smrtjo nihče imenovati srečen. 12. Punci so napravili Hamilkarja za poveljnika. 13. Cesar Tit se je izkazal tako blagohotnega, da so ga imenovali ljubezen in radost človeškega rodu. 14. Pomisli, da ti mnogi, ki jih smatraš v sreči za prijatelje, ne bodo pomagali v nesreči! 15. Cezar je dal črez reko Ren napraviti most. 16. Isti je bil zbral (= imel zbrano) iz vse provincije konjištvo. 17. Ko je Aristid videl (= zapazil) nekoga pisati, da se naj izžene (impf.) iz domovine, ga je baje vprašal, zakaj to dela (čas!). 18. Apel je naslikal Aleksandra s strelo v roki (= strelo držečega).

12. § 205; 178 p 1.

1. Eheu¹⁾ mē miserum! 2. Hancine²⁾ impudentiam?! 3. Ō miserās hominum mentēs, ō pectora caeca! 4. Prō deūm hominunque fidem! 5. Ecce (en) tuae litterae! 6. Prō sācte Iūppiter! 7. Ō māgna vīs vērītātis, quae facile sē per sē ipsa dēfendat! 8. Caesar, Teneō tē, inquit, Africa! 9. Ō miser (ali: ō miserum tē), sī haec nōn videris!

¹⁾ eheu = heu joj! — ²⁾ hincine itd. ta-li? gl. § 86 prip.

1. Prijatelj, dan sem izgubil! 2. Doklej vendar, Katilina, boš še zlorabil našo potrpežljivost? 3. Evo one hvaljene^o sva bode! 4. Oj srečne zemlje, ki vzprejme (fut. II.) najboljšega državljanā Milona! 5. O moj dobri Bog, kako kratko je človeško življenje! 6. Kvintilij Var, vrni mi moje legije! 7. Oj tebe nesrečnika, če to (pl.) uvidiš, še^o večjega nesrečnika (kompar.), če ne uvidiš!

13. § 206.

1. Militēs aggerem pedēs trīgintā altum, pedēs ducentōs longum, pedēs sexāgintā lātum exstrūxērunt. 2. Caesar tridui iter prōcessit. 3. Campus Marathōnius abest ab urbe circiter milia passuum decem. 4. Rēx mille passūs [mille passibus, mille passuum spatiō (intervallō)] ā castris cōsēdit. 5. Trōia decem annōs obsessa est. 6. Rōmulus septem et trīgintā annōs rēgnāvit. 7. Hannibal novem annōs nātus (decimum annum agēns, puer novem annōrum) cum Hamilcare patre in castra profectus est.

1. Sagunt, najbogatejše mesto Hispanije, je bil od morja 1000 korakov oddaljen. 2. Dasi Nestor ni imel (dēficere) telesne moči, ker je bil 90 let star, je vendar mnogo koristil Grkom z dobrim^o svetom. 3. Smrt Tarkvinija Priska je Rimljanom Servij Tulij nekaj dni prikrival (pas.). 4. Onkraj reke, ki je bila od Cezarjevega tabora okoli 10.000 korakov oddaljena, so pričakovali sovražniki prihod Rimljanov. 5. Hanibal je postal v 27. letu (= 26 let star) nadpoveljnik. 6. Isti je izvojeval Sagunt po 8mesečnem obleganju [= (ko) ga je bil 8 m. oblegal]. 7. Branilne strehe so bile baje po 8 črevljev visoke, 8 črevljev široke, 16 črevljev dolge. 8. Katon je umrl (ē vītā dēcēdere) 85 let star. 9. Numa Pompilij je bil baje 38 let kralj.

Mešani vzgledi o akuzativu.

1. Cezar je prepeljal mnogo (māgnus) čet čez Ren (tudi pas.). 2. Atenci so prosili le Lacedemonce pomoči. 3. Cezar se je utaboril 3000 korakov od helvečanskega tabora. 4. Atik se je z največjo skrbnostjo ogibal vsega, kar se mu ni spodobilo. 5. Izbranci so bili poslani v Delfe vprašat za svet, koga naj si vzamejo za vojskovodjo proti Peržanom. 6. Agezilaj ni nikoli nehal pomagati domovini in prijateljem, s čimurkoli (pl. z rēs) je mogel. 7. O da bi se po njegovem vzgledu hoteli ravnati vsi naši poveljniki! 8. Epaminonda je vse priznal, kar so bili povedali njegovi^o tovariši, ter se ni branil podvreči se postavni kazni. 9. Temistoklej je sporočil Kserksu, da hočejo Grki čez Helespont zgrajeni most podreti, in ga je o tem prepričal. 10. Kornelij Nepot pravi, da se ne more dvomiti, da je Hanibal prekosil vse^o druge vojskovodje. 11. Temistoklej je moral živeti žalostno življenje pregnanca. 12. Atik je prosil Sulo le to,

da naj ga [§ 261(264), 2] ne sili bojevati se zoper svoje so-državljane. 13. Hanibal je delal z vso silo (= silno) na to, da bi napravil macedonskega kralja Filipa Rimljanom za sovraž-nika. 14. Agezilaj je vzkliknil po zmagi: Oj tužne Grecije, katere sinovi se rajše med seboj pobijajo, kakor združeni bojujejo zoper skupne sovražnike Peržane! 15. Suli so naznanili konje-niki, da je Jugurtov tabor oddaljen od Rimljanov 3000 korakov. 16. Ko je prišel Temistoklej v Sparto, je sprva eforom prikrival, kaj se v Atenah godi (čas!).

Genitiv.

14. §§ 209—212.

1. Lātōna liberōs suōs, ut Niobēs iniūriās ulciscerentur, ōrāvit. 2. Catōnis ōrātiōnēs nōn minus multae fuērunt quam Lysiae. 3. Verbum ipsum voluptātis nōn habet dignitatem. 4. Recentium Helvētiōrum iniūriarum populī Rōmānī oblīvīscī nōn possum. 5. Saepe amicōrum causā aliquid facimus, quod nostrā ipsōrum causā nōn fēcissēmus. 6. Curium cēnsōrēs ā senātū probri grātiā āmōvērunt. 7. Māgnūm urbis, meōrum tuīque dēsiderium mē cēpit.

1. Darej je pustil za čuvaje mostu, (ki) ga je zgradil črez Hister, kneze, ki jih je s seboj pripeljal (plpf.) iz Azije. 2. Beseda domovina je domoljubom sveta. 3. Korijolan je odvedel materi naljubo svojo vojsko od mesta. 4. Edino moj trud te je rešil (pas.). 5. Periklej, ki je vodil 32 let državo, je zapustil pri Atencih veliko hrepenenje po sebi. 6. Ne dvomimo, da pravo domoljubje ne zahteva plačila. 7. Poželjenje po prepovedanih rečeh je pri (= in) ljudeh zelo veliko. 8. Ker je Epaminonda delal vse zaradi domovine, ne zaradi sebe samega, je lahko prenašal narodove krivice. 9. Spomin na te bo v srcih nas vseh vedno živ el (= ne bo nikoli ugasnil); nikdar ne bomo pozabili, kaj si nam naljubo storil. 10. Znano je, da je mnogo Ciceronovih govo-rov zelo lepih. 11. Naša lastna blaginja nam velevala izpolnjevati zakone. 12. Hlepenje po slavi in časti ne pokvari nravi stano-vitnega moža. 13. Mnogi mislijo, da so rojeni le zaradi zabave. 14. Platon se je peč al (= je obdržal pečanje) z vedami do sive starosti. 15. Kdo ne ve, da je največje vabilo v greh (= gre-šenje) nada na nekaznjenost? 16. Zvesti ohranitelj (= čuvaj) vseh dogodkov je spomin.

15. § 213.

1. Darēus clāssem quīgentārum nāvium comparāvit eīque Datim praefēcit et Artaphernem. 2. Hostēs saxa māgnī ponderis in mūrō collocābant. 3. Philippus, Lysimachī frāter, iuvenis fuit indolis rārae. 4. Suēbī hominēs immānī corporum māgnitudine fuērunt. 5. Caesar C. Valērium Procillum, summā virtūte et hūmānitāte adulēscētem, ad Ariovistum mīsīt. 6. Opīdum mūrō sex pedum crassitūdine cingēbātur.

1. Dasi je bil Cineja mož zelo bistrega (= najvišjega) duha (ingenium), vendar ni mogel pregovoriti rimskega senata, da bi sklenil s kraljem Pirom mir. 2. Vemo, da je bil Seneka zelo duhovit (= odličnega duha) in učen (= velike učenosti) mož. 3. Aristida so Atenci kaznovali s pregnanstvom 10 let (pas.). 4. Helvečani vzamejo od doma seboj živila za tri mesece (gen.). 5. Cezar je mislil, da se divji in zelo hrabri (= velike hrabrosti) ljudje ne bodo mogli vzdržati boja. 6. Atenci so dali Miltijadu brodovje 70 ladij, da bi zavojščil otoke, ki so bili podpirali barbarce. 7. Peržanski vojaki so imeli zelo dragoceno obleko (= obleko neizmerne cene). 8. Latinci so prinesli Jupitru zlat venec velike vrednosti na (in) Kapitol. 9. Voluzen, pameten in hraber mož (= mož velike p...), je bil izvoljen vojaškim tribunom. 10. Sredi ravnine se je razprostirala (= bila) kakor mesto velika vas (= vas velikosti mesta). 11. Romul je izbral za mesto (dat.) neverjetno ugoden kraj (= kraj neverjetne ugodnosti).

16. § 214.

1. Athēniēnsēs decemPLICEM numerum hostium prōfligāvērunt. 2. Vīdit vir omnium callidissimus in māgnō sē fore periculō. 3. Quis mortālīum sine vitīis nātus est? 4. Barbarus nihil dolī subesse crēdidit. 5. Mihi mīrum vidētur, quid in meā Galliā Caesarī negōtīi sit. 6. Philoclēs sentiēbat, sī quid secundī evenisset, nullam in eā rē suam partem fore. 7. Rēx nōn habet aurī atque argentī satis. 8. Frāter meus ubi terrārum sit, nesciō. 9. Incertum est, quam longa nostrum cūiusque vīta futūra sit. 10. Ūnus ex centuriōnibus quartae legiōnis incolumis in castra rediit. 11. Inter omnēs civitatēs Graeciae fortissimī fuērunt Athēniēnsēs et Lacedaemonīi. 12. Ex ōre Timoleontis nihil unquam neque īsolēns¹⁾ neque glōriōsum²⁾ exiit. 13. Senectūs auctōritātis habet plūs (= māiōrem auctōritātem), labōris minus (= minōrem l.).

¹⁾ nenavaden; ohol. — ²⁾ bahav.

1. Ciceron je poslal veliko množino žita iz Sicilije v Rim. 2. Izmed vseh Galcev so Belgi najhrabrejši. 3. Pravijo, da je Hanibala eden izmed bogov peljal v Italijo. 4. Mi sami izmed živali smo spoznali tek (pl.) ozvezdij. 5. Helvečani so si izbrali za^o bivališče (dat.) tisti kraj, ki so ga smatrali za najrodovitnejšega vse Galije. 6. Ker je že toliko na uri (= tisto časa), odidimo! 7. V Atenah sta bili za [časa pl.]¹⁾ Focijona dve stranki, izmed katerih je zastopala ena koristi (causa, sing.) ljudstva, druga koristi^o boljarov. Izmed teh sta uživali obe macedonsko varstvo (pl.). 8. Cezar je v kratkem podjarmil velik del Galije. 9. Kdo izmed nas je popolnem srečen? 10. Sestra Horacijev je bila z enim izmed Kurijacijev zaročena. 11. Prva zapoved zgodopisca je, da nič (= da ne kaj) napačnega ne trdi. 12. V nekaterih državah ima zakon premalo moči. 13. Svoboden in značajan mož ne prenaša nič sramotnega. 14. Tebansko ljudstvo je imelo več telesne kakor duševne moči. 15. Nobenemu izmed Grkov se ni posrečilo, Demostena prekositi v zgovornosti. 16. V bitki pri Kanah je eden izmed konzulov ušel, drugi je padel. 17. Kar je komu (= vsakemu) časa danega, to naj dobro porabi. 18. Prevelika strogost pripravi otrokom več strahu kakor zaupanja. 19. Solnce daje (largīrī) nam vsem enako (= isto) luč in gorkoto. 20. Čim manj je bojazni, tem manj je navadno nevarnosti. 21. Neron je zakrivil toliko grozovitosti (sg.), da ga je senat proglasil sovražnikom (pas.).

17. § 215 s.

1. Bellō Peloponnēsiacō tōta Attica aliquamdiū Lacedaemoniōrum erat. 2. Pergamum Rōmānōrum factum esse nōn ignōrāmus. 3. Virōrum fortium est dolōrem aequō animō patī. 4. Vir bonus suum esse putat pārēre lēgibus. 5. Exspectāre, dum hostium cōpiae augērentur, summae dēmentiae esse Caesar iūdicabat. 6. Idem tōtam Galliam diciōnis Rōmānae fēcit. — 7. Apud Artemisium clāssis commūnis Graeciae trecentārum nāvium fuit. 8. Apud Graecās civitātēs Athēnae diū māgnae auctōritātis (māgnā auctōritāte) erant. 9. Bōi¹⁾ ēgregiā virtūte erant cōgnitī. 10. Vīcus oppidī magnitūdine erat. 11. Agēsilaus et statūrā fuit humilī et corpore exiguō.

¹⁾ Boji, keltski narod v Galiji in Gornji Italiji.

16. ¹⁾ V [] stoječe besede so le za latinitev potrebne.

1. Nepot pripoveduje, da je Miltijad užival (esse) med naselniki kraljevo čast. 2. Cezar je uravnal leto po solnčnem teku, da je imelo (= štel) 365 dni. 3. Kako je bil Aristid nesebičen (= katere nesebičnosti je bil A.), je znano. 4. Samo to moremo podariti, kar je naša last (= nas samih). 5. Bogastvo prezirati je znak velikega duha. 6. Vsa Hispanija je bila nekoč rimska last. 7. Srečen, komur je dano (= katerega lastnost je) nesrečo ravno-dušno prenašati. 8. Vaša dolžnost je, bogataši, siromakom in revežem pomagati. 9. Cesar Tit je bil zelo milega srca (= zelo velike miline). 10. Pristoji vam, dečki, za dobljene dobre hvalježnim biti. 11. Postanimo prijatelji tistih, ki jih bomo spoznali v nesreči kot⁰ može⁰ neomajne (sincērus 3) zvestobe! 12. Prijateljeva dolžnost je, odsotnega prijatelja braniti. 13. Scipijon je spravil vso hispansko obalo do Ebra v rimsko oblast. 14. Arijevist, kralj Svebov, je rekel: „Ne tvoja, Cezar, ampak moja je Galija.“ 15. Peržanska vojska je štela pri Platejah 100.000 pešcev in 10.000 konjenikov. 16. V (in) skupnem grškem brodovju pri Artemiziju je bilo 200 ladij atenskih. 17. Cesar Tiberij je imel navado govoriti: Naloga dobrega pastirja je ovce striči, pa⁰ ne dreti.

18. § 217.

1. Hephaestiōnem Alexander plūrimī fēcīt. 2. Dīvitiae ā sapiente minimī putantur. 3. Intellegī potest ūnum hominem (= Epamīnōndam) plūris quam tōtam ēius cīvitātem fuisse. 4. Quantī quisque sē ipse facit, tantī fit ab amīcīs. 5. Quod tuā, nōn alterius causā facis, prō nihilō (nihilī) dūcō. 6. Praedia nōn tantī, quantī emptā erant, sed parvō vēniērunt. 7. Victōria māgnō dētrīmentō¹⁾ cōstitit. 8. Miltiadis līs quīnquāgintā talentis aestimāta est.

¹⁾ *dētrīmentum*, t škoda, izguba.

1. Nekateri cenijo Demostena bolj kakor Cicerona, nekateri pa tega toliko kakor onega. 2. Mnogi ljudje so vajeni, kakor trdi Salustij, svoje (pl.) nizko ceniti, tuje poželeti. 3. Ciceronov Tuskulanum se je cenil na 50.000 sestercijev. 4. Rimski pesnik Katul je kupil učenega sužnja za zelo visoko ceno. 5. Trgovci morajo blago dražje prodajati kakor ga kupijo (pf.). 6. Znano je, da je bila Kononova delavnost v peloponeški vojni veliko vredna. 7. Ko bi bil Epaminonda denar toliko cenil kakor

ljubezen do domovine, bi se bilo Dijomedontu posrečilo podkupiti ga. 8. Kar je koristno, se mora manj ceniti kakor to^o, kar je častno. 9. Alcibijadov ugled je pri Atencih toliko veljal, da so na^o njegov nasvet (abl.) l. 415. pr. Kr. pripravili brodovje 100 ladij proti Sirakuzancem. 10. Ker Tarkvinij narodovih in senatovih pravic ni nič cenil (pas.), so ga Rimljani po pravici imenovali Ošabnega (pas.). 11. Ciceron pravi, da je več vredno premišljeno delati (agere), kakor pametno misliti. 12. Palameda so kamenali (pas.), ker se je baje dal [111(112)'3] za mnogo denarja od Trojancev podkupiti (condūcere). 13. Ladjevje, ki so ga dali Atenci Miltijadu, da bi zavojščil otoke, je veljalo 50 talentov. 14. Ko so vojaki zahtevali znamenja za bitko, je Cezar rekel: Bojim se, da bo zmaga stala (prez.) veliko izgubo in življenje (= smrt) mnogo hrabrih mož. 15. Tvoja dolžnost je, za^o to^o skrbeti, da se hiša za kar najvišjo ceno da v najem. 16. Kdo je že kupil za denar dušni (= duše) mir?

19. § 218 s.

1. Gēns Gallōrum avidissima aurī fuit. 2. Epamīnōndās erat perītus bellī. 3. Vīs cōsiliī expers mōle ruit suā. 4. Hannibal memor prīstinārum virtūtum venēnum sūmpsit. 5. Nullius iniūriae mihi cōsciūsum. 6. Mardonius et manū fortis et cōsiliī plēnus erat. 7. Alexander irae suae nōn potēns erat. — 8. Rōmānī semper appetentēs glōriae et avidī laudis fuērunt. 9. Epamīnōndās adeō vērītātis dīligēns erat, ut ne iocō quidem mentīrētur.

1. Sokrat je imel navado (solēre) reči, da je v vseh rečeh neveden. 2. Evmenu so Macedonci zavidali, ker je vedel (cōnsiciūsum esse) za vse Filipove načrte. 3. Scipijon se je izkazal vojaštvu zelo veščega vojskovodjo ter je prisilil Kartažane, da so sklenili mir. 4. Patriciji so sovražili Tiberija Grakha, ker se jim je zdelo, da je vladoželjen. 5. O Mariju, pod čigar vodstvom so Rimljani Cimbri in Tevtoni popolnoma premagali, se trdi, da je bil v vedah tujec (nepoznavalec ved). 6. Ni dvomno, da je bil Cezar zelo častiželjen. 7. Komu je neznano, da je naše življenje polno skrbi (pl.)? 8. Govori le o zadevah, ki jih poznaš (= katerih si poznavalec)! 9. Izkaži se vedno domoljuba in resnicoljuba! 10. Nepot pripoveduje, da je Temistoklej napravil Atence zelo veščé pomorski vojni (pas.). 11. Samo človek je izmed toliko vrst životinj deležen pameti in govora.

20. § 220.

1. Mementō meī! 2. Reminiscere et veteris incommodī¹⁾ populi Rōmānī et prīstinae virtūtis Helvētiōrum! 3. Peto, nē avī benefici oblīvīscāris. — 4. Alcibiades reminiscēbātur prīstini temporis acerbitātem²⁾. 5. Tū, C. Caesar, oblīvīscī nihil solēs nisi iniūriās. 6. Nihil aliud meminī. — 7. Cūr cōsilia mea recordātus nōn es? 8. Dē parentibus frātribusque semper recordābor. 9. Rēs adversae admonent nōs fragilitātis³⁾ hūmānae. 10. Dē clāde nostrā vōs invītus admonuī. 11. Admonēs mē dē frātre. 12. Illud vōs admoneō, mīlitēs, ut prīstinae fortitudinis memineritis nēve māgnae māiōrum virtūtis oblīvīscāminī.

1) *incommodum* τ nezgoda. — 2) *acerbitās, atis* bridkost. — 3) *frāgilitās, atis* minljivost.

1. Vojaki Aleksandra Velikega so, pozabivši žene in otroke, smatrali peržansko zlato za svoj plen in niso mislili (= se spominjali) na vojne nevarnosti, ampak na bogastvo. 2. Cezar je opominjal Edučane, da naj pozabijo prepire in razprtije. 3. Na to vojno sem vas malo prej le⁰ nerad spomnil. 4. Ko je Mazi-nisa nekoč govoril o Scipijonu Afričanu, se ni spominjal le njegovih činov, ampak tudi njegovih rekov. 5. Znano je, da je Aristid pozabil krivice, ki so mu jih bili storili Atenci. 6. Cezar je spomnil Arijovista na dobrote, (ki jih) je prejel od njega in od rimskega naroda. 7. Darejev prihod je Grke tako prestrašil, da so pozabili na svoje prepire. 8. Usoda grškega naroda (nātiō) nas spominja na človeško minljivost. 9. V Atenah so spominjali sodniki tiste, ki so nevedoma grešili (plpf.), skrivši (prīvātim) na njih dolžnost (pas.). 10. V (per) spanju se duh često spomni preteklih reči⁰. 11. Graje so vredni (konj. perifr. pas.) tisti, ki zaradi zabave pozabijo na dolžnost. 12. Vedno mi prihaja na misel tisti prijatelj, ki sem z njim preživel najlepša in najsrečnejša leta mladosti. 13. Vredno (= vrednost) je truda, spominjati se činov naših očetov.

21. § 221.

1. Thrasybūlus lēgem tulit, nē quis ante āctārum rērum accūsārētur (reus fieret). 2. Dux prōditiōnis convictus est. 3. Lacedaemoniū Pausaniae scrīpsērunt, nisi domum reverterētur, sē capitis eum damnātūrōs. 4. Īdem capitis absolvitur, multātur

tamen pecūniā. 5. Graeci multōs virōs clārissimōs capitis (capite) damnāvērunt. 6. Postquam domum reditum est, collēgae Epaminōndae hōc crimine accūsābantur.

1. Galci so Vercingetoriga obdolžili izdajstva. 2. Miltijad je bil tožen (pf.) izdajstva, češ, da se je dal od peržanskega kralja podkupiti. 3. Po preiskavi¹⁾ so ga oprostili smrtne kazni (ter) ga obsodili na globo (pas.). 4. Temistoklej je bil obsojen zaradi veleizdaje. 5. Narod je Alcibijada obsodil zaradi svetoskrunstva. 6. Ko je bil Epaminonda tožen na življenje in smrt, je spomnil sodnike na bitko pri Levktrah; in ti so njegove čine cenili toliko, da so ga oprostili smrtne kazni. 7. Isti je edino to prosil svoje nasprotnike, da napišejo na njegov grob; Epaminondo so Tebanci obsodili na smrt in mu vzeli življenje (= ga kaznovali s smrtjo) (pas.), ker jih je prisilil pri Levktrah premagati Lacedemonce. 8. Dasi je bil Miltijad tožen zaradi krivde glede Para (= parske), je bil vzrok njegove obsodbe vendar drug. 9. Za vlade Tiberija, drugega rimskega cesarja, je bilo mnogo ljudi toženih in obsojenih zaradi nasilja in veleizdaje. 10. Učitelj nam je pripovedoval, da so Sicilci tožili propretorja Vera zaradi izsiljevanja (pas.). 11. Ko je nekdo Sokratu (= k S.) rekel: „Atenci so te obsodili na smrt“, je dejal: „In njihova narava“.

¹⁾ = (ko) so zadevo (causa) spoznali.

22. § 222 s.

1. Mē cīvitātis mōrum piget. 2. Multōs hominēs infāmia¹⁾ suae neque pudet neque taedet. 3. Gallī saepe cōsilia ineunt, quōrum eōs in vēstigiō²⁾ paenitēre necesse est. 4. Misereat tē pauperum! 5. Patrēs plebis Rōmānae miseritī nōn sunt. 6. Prīncipēs Gallōrum miserantur commūnem Galliae fortūnam. 7. Dīligerter dīscite, puerī! hōc vōs nunquam paenitēbit. 8. Pudeat tē peccāsse! 9. Sribit frāter sē paenitēre, quod tē violāverit. — 10. Omnium bonōrum interest patriam flōrēre. 11. Populōrum interest, utrum cōmī³⁾ dominō an asperō serviant. 12. Māgnī meā rēfert, quid bonī hominēs dē mē iūdicent. 13. Quod nostrā nōn rēfert (tiče se), id nē cūrēmus!

¹⁾ infāmia, ae slabi glas. — ²⁾ vēstigiūm, i stopinja; in v. takoj, na mestu. — ³⁾ cōmīs, e prijazen, ljudomil.

1. Po Sokratovi smrti so se Atenci kesali svoje krutosti. 2. Macedonci so trdili, da je bil Klit po pravici ubit, da bi se Aleksander umora tem (quō) manj sramoval in kesal. 3. Mnogi *12em* so s svojim življenjem zelo nezadovoljni. 4. Prijatelj mi je pisal, da ga je sram njegovega čina. 5. Oče je s tvojim napredkom (prōficere) zadovoljen. 6. Ravno (quisque) najboljšim izmed Rimljanov so se pokvarjeni nravi najbolj studili. 7. Modrijan se ne sramuje priznati, da mnogo stvari⁰ ne ve. 8. Bodi skromen, mladenič, tega se ne boš nikoli kesal. 9. Smilijo se nam zlasti tisti, ki so postali po drugih nesrečni. 10. Vsem državljanom mora biti največ na tem, da je domovina čvrsta. 11. Več mi je do tega, kakšen je moj prijatelj, kakor, kje je. 12. I tebi, dragi⁰ moj Tiron, i meni je zelo veliko na tvojem zdravju (= tem, da si zdrav). 13. Cezarju je bilo jako veliko na zmagi nad Arijovistom. 14. Življenje je kakor igrokaz; gre za to, kako dobro, in⁰ ne, kako dolgo se je igralo (agere). 15. Staršem in učiteljem je mnogo na tem, da dečki in mladeniči v vedah napredujejo. 16. Agamemnon se je zelo kesal, da je Ahila razžalil, in bilo mu je veliko na tem, da bi se spravil z njim. 17. Katon je bil vaje reči, da je za Rimljane silno važno, da razdenejo Kartagino. 18. Ni toliko do tega, kaj se dela ali daje, ampak s kakim namenom (= srcem).

Mešani vzgledi o genitivu.

1. Dobri starši se trudijo bolj zaradi otrok kakor zaradi sebe samih. 2. Jaz imam manj moči kakor kateri si bodi izmed vas. 3. Atenska četa je žarela čudovite bojaželjnosti (abl.). 4. Peržani so osvojili Eretrijo in poslali vse državljanke tistega rodu (gēns) h kralju v Azijo. 5. Aristid je bil izvoljen, da določi (cōstituere), koliko denarja naj da vsaka država za (ad) zgradbo ladij. 6. Kserksovo brodovje je štel 1200 bojnih ladij. 7. Kononov trud v peloponeški vojni je bil mnogo vreden. 8. Pot je bila približno desetdnevna. 9. Dvorjani so videli, da sam Datam več velja kakor oni vsi. 10. Dolžnost otrok je pokoravati se svojim staršem in učiteljem. 11. Kdo je, ki bi ne imel dosti moči za škodo (nocere)? 12. (Ko) je rimski narod izgnal Tarkvinija Ošabnega, ni mogel slišati imena kralj. 13. Vsi ljudje sovražijo tiste, ki dobrot niso pomljudi. 14. Mnogo jih je bilo, ki so verjeli, da je Kras vedel za Katilinove naklepe. 15. Metel je zahteval od Jugurte 200.000 funtov srebra in velik del konj in

orožja. 16. Aristid je bil tako nesebičen, da je v največjem siromaštvu umrl. 17. Ko je Epaminonda peljal tebansko vojsko proti Lacedemoncem, je imel dva tovariša, izmed katerih je bil eden Pelopida. 18. Ko je Marcel osvojil Sirakuze, je baje pozivedoval (*requirere aliquem*) po Arhimedu, zelo duhovitem in učenem možu. 19. Domovina je skupna mati nas vseh. 20. Ti. Grakh je zapustil pri rimskem ljudstvu hvaležen spomin nase. 21. Ko so bili Tebanci izvolili vojni neveščega vojskovodjo, so začeli pogrešati Epaminondovo previdnost (*pas.*). 22. Ko tirani padejo (*pf.*), se spozna, kako malo prijateljev so imeli (*inopem esse*). 23. Ko so Cezarjevi konjeniki obkolili Dumnoriga, je vzkliknil, da je prost in državljan^o proste države. 24. Veru je dokazal Ciceron mnogo hudodelstev. 25. Atik je rekel, da more (*esse*) le^o lahkomiseln, ne radodaren mož obljubiti, česar ne more (*konj.*) držati. 26. Atik se je spominjal dobrot, ki jih je bil izkazal, le^o toliko časa, dokler (= kakor) je bil hvaležen tisti, ki jih je bil dobil. 27. Vsak dan, vsaka ura nas spominja človeške minljivosti. *fragilis*

Dativ.

23. § 224.

1. Valētūdīnī multae rēs noxiae sunt. 2. Cultūra agrōrum hominum generī ūniversō est salūtāris¹⁾. 3. Vēritās etsī nōn est iūcunda, hominibus tamen grāta esse dēbet. 4. Nōnne lupus canī similis est? 5. Epicūrus putat deōs hominum similēs esse. 6. Tū quod mē tuī similem exīstimāstī, nōn mīror. 7. Sōcratī quis sapientīā pār fuit? 8. Dēmostenēs, cūius ēloquentīā parem antīquitās tulit nēminem, venēnum sūmpsīt, nē vīvus in hostium manūs incideret. 9. Pater filiō (fīlii) superstes fuit. 10. Ubī²⁾ proximī Rhēnum (Rhēnō) fuērunt. 11. Secundō bellō Pūnicō propius perīculum fuērunt, quī vīcērunt. 12. Templum Apollinis sacrum est. 13. Senātōrī necessārium est nōsse rem pūblicam. 14. Innumerābilēs artēs ad vītā necessāriae sunt.

¹⁾ *salūtāris*, e koristen. — ²⁾ Ubiji, galski narod.

1. Hanibal je bil rimskemu narodu (= imenu) silno sovražen. 2. Najmanj je vsak sebi znan. 3. Zrak je vsem skupen. 4. Katerega človeka bomo našli, (ki) bi bil za vsako reč pripraven in koristen? 5. Dobrim ljudem ni nič dražjega od domovine. 6. Tiberij je imenoval Prijama blaženega, ker je pre-

živel vse svoje. 7. Vedi, da je v naši državi mnogo i meni i tebi glede značaja podobnih! 8. Tri stvari⁰ so vsem žvotinjam za življenje potrebne: spanje, jed in pijača. 9. Dijomedont, ki se mu je zdelo bogastvo največja dobrina, je smatral Epaminondo sebi podobnega ter ga hotel podkupiti. 10. Otok Del je bil Apolonu in Dijani posvečen. 11. Lacedemonci niso gledali (intuērī) na⁰ to, kar bi bilo vesoljni Graeciji koristno. 12. Pavzanija je napravil načrte, ki so bili i zanj i za njegovo domovino škodljivi.

24. § 225 s.

1. Iugurtha frātrī meō vītām ēripuit. 2. Cōnfīdō vōbīs. 3. Libenter invītāmus eōs, quibus favēmus. 4. Iuventūtī ab omnibus favētur. 5. Tīmoleōn pārēre lēgibus quam imperāre patriae satius¹⁾ dūxit. — 6. Diēs (čas) stultīs quoque medērī solet. 7. Ā medicīs vulnera sānantur. 8. Propter perfidiam dī immortalēs hominibus irāscī solent. 9. Slovēnī praecipuē agricultūrae student. 10. Paucī Thēbānī Lacōnum rēbus studēbant. 11. Epicūrus Phaedōnī²⁾ Sōcraticō turpissimē maledixit. 12. Bonīs nocet, quī malīs parcit. 13. Ne templīs quidem deōrum ā Persīs temperātum est. 14. Nūpsit Iūnō Iovī. 15. Iūnō Iovī (cum Iove) nūpta erat. 16. Persuāsit Themistoclēs populō, ut clāssis centum nāvium aedificārētur. 17. Siculīs persuāsum est (Siculī sibi persuāsērunt) Siciliam tōtam esse Cererī cōsecrātam.³⁾

¹⁾ *satius* (comp. k *satis*) bolj prav, bolje. — ²⁾ *Phaedon*, *ōnis* Fedon, Sokratov učenec. — ³⁾ *cōsecrō* posvetim.

1. Pravičnost ukazuje (praecipere), da daš (reddere) vsakemu svoje. 2. Na domovino jeziti se je greh. 3. Cimonova sestra je rekla, da se bode omožila s Kalijem, da bi rešila svojega brata. 4. Sovražniki niso prizanesli niti ženam niti otrokom (tudi pas.)! 5. Hanibal je skušal Antijoha pregovoriti (impf., tudi pas.), da bi odšel z vojsko (pl.) v Italijo in se vojskoval z Rimljani. 6. Ne občuj s tistim, ki ga poštenjaki grajajo (= psujejo, pas.)! 7. Da bi laže odpomogel (= zdravil) pomanjkanju žita, je Cezar sklenil razdeliti svoje legije v več držav. 8. Vsi ljudje teže od narave po svobodi in sovražijo robstvo. 9. Cezar je pregovoril nekega galskega konjenika, da nese (dēferre ad) pismo Kvintu Ciceronu. 10. Ni prav psovati tiste, ki bi jih morali mi⁰ ljubiti (ind. prez. konj. perif. pas.).

11. Stari Rimljani so se pečali s poljedelstvom, ne pa^o z umetnostmi in vedami. 12. Ko bi znali (= mogli) zdravniki ozdraviti vse bolezni, bi bili najsrečnejši izmed vseh ljudi. 13. Temistoklej je Kserksa lahko uveril (tudi pas.), da Grki delajo na to, da bi se čez Helespont zgrajeni most porušil.

25. § 227.

1. Ancus Marcius Aventinum urbī adiūnxit. Clāsse ad terram appulsā mīlitēs ēgressī sunt. 2. Anteferāmus honestātem pecūniae! 3. Beātī sunt, quōrum virtūtī fortūna coniūcta est. 4. Coniungite salūtem vestram cum commūnī salūte! 5. Darēus, rēx Persārum, Graecīs bellum intulit. 6. In nōbīs omnibus inest animus immortālis. 7. Patrēs metus invāsīt. 8. Pugnae in campō Marathōniō commissae Lacedaemoniī nōn interfuerunt. 9. Caesar, nē graviōrī bellō occurreret, mātūrius quam cōsuērat ad exercitum profectus est. 10. Īdem mūnitiōnī Labiēnum lēgātum prae-fecit. 11. Dux cohortātur mīlitēs, nē labōrī succumbant.

1. Hanibal je ukazal nekega Kampanca v železje vkovati. 2. Antijoh, kralj sirski, je zavojščil Rimljane. 3. Po Hamilkarjevi smrti (occidere) je načeloval vojski Hasdrubal, ki se je bil oženil s Hamilkarjevo hčerjo. 4. Aristid se je udeležil pomorske bitke pri Salaminu. 5. Hanibal se je zahvalil Kampancem, ker so njegovo prijateljstvo bolj cenili od rimske zaveze. 6. V tem življenju je (inesse) mnogo zla. 7. Kakšna (quid) je razlika med prijateljem in prilizovalcem? 8. Darej je postavil Datida in Artaferna na čelo vojski, ki jo je poslal nad Grke. 9. Ciceron je stal Rosciju Amerincu na strani, ko je bil ta tožen (plpf.) očetomora. 10. Brez vzroka se ne izpostavljam nevarnostim! 11. Ko je vojskovodja videl, da so ga sovražniki obšli (pas.), si je zadal sam smrt. 12. Po previdnosti Temistokleja edinega je Azija podlegla Evropi. 13. Aleksander je vrgel pismo, ki mu ga je bil poslal Parmenijon, pod blazino, ki je na njej ležal. 14. Ko se je Cezar bližal, je izpreletel Pompejevo vojsko tolik strah, da so mnogi orožje proč vrgli. 15. Cimbri in Tevtoni so spravili Rimljane v velik strah. 16. Vsled Aristidove pravičnosti se je zgodilo, da so se skoro vse grške države pridružile atenski zavezi. 17. Pravi prijatelj se o vseh svojih zadevah razgovarja s prijateljem. 18. Semiramida je baje celo može prekašala po hrabrosti in pameti. 19. V Atenah je bila velika raz-

burjenost, ko se je Darej bližal mestu. 20. Z našo domovino se da (= more) le^o malo dežel primerjati glede naravnih krasot. 21. Pitagora je navadil svoje učence molčečnosti. 22. Rimljane je obšel strah, da bi jo Hanibal udaril proti (ad) Rimu in oblegal mesto.

26. § 228 s.

1. Sōcratēs iūdicibus supplicāre nōluit. 2. Populus semper sibi supplicārī vult. 3. Alcibiadī multī cīvēs inviderunt. 4. Vidēmus, quantā sit in invidiā (quantae invidiae sit) novōrum hominum virtūs. 5. Cōsulātus hōc tempore nūllam invidiam habēre (cōsulatūī nōn inviderī) potest. 6. Pompēiō ā multīs obtrectātum est. 7. Vir iūstus probō nunquam suscēnsēbit. — 8. Dionȳsius tyrannus lātam fossam lectō¹⁾ suō (lātā fossā lectum suum) circumdedit. 9. Alexander rēgem Pōrum²⁾ ampliōre rēgnō (rēgī Pōrō amplius rēgnum) dōnāvit quam tenuit. 10. Ariovistus Caesarem commeātū (Caesarī commeātum) interclūdere cōnātus est.

¹⁾ *lectus*, t spavaljšče, postelj. — ²⁾ *Pōrus*, t Por (kralj v Indiji).

1. Poštenjak ne zavida nikomur sreče (tudi pas.). 2. Vsi so prepričani, dragi Kasij, da ti niti ne zavidam tvoje sreče niti se ne jezim na te (tudi pas.). 3. Moj neprijatelj me je skušal ponižati (= v nič devati), toda pri tistih, ki poznajo moj značaj, ni opravil nič. 4. Tiberij je Germanika zelo poniževal. 5. Ko so sovražniki izvojevali mesto, so jih matere ponižno prosile, da bi prizanesli njihovim otrokom. 6. Cezar je podaril centurijonu Scevi, s čigar naporom se je bila rešila utrdba, mnogo denarja, njegovi kohorti pa dvojno plačo in žita. 7. Rimljani so tudi na pohodih obdajali tabor z oklopom (= z nasipom in jarkom). 8. Voda je preprečila sovražniku dovažanje živeža. 9. Zakaj zavidate tistim slavo (tudi pas.), ki so si pridobili največje zasluge za domovino? 10. Kdo ne ve, da se veliki možje često v nič devajo? 11. Po Temistoklejevem nasvetu so Atenci ustanovili trojno pirejsko pristanišče in ga obdali z zidovjem. 12. Kvinkcija Cincinata je obdaril konzul Minucij in njegova vojska, ki jih je bil osvobodil obsede, z zlatim vencem (pas.).

27. §§ 230, 231, 234.

1. Nōn scholae, sed vītae dīscimus. 2. Vīve tibi! 3. Nōn nōbīs sōlis nātī sumus. — 4. Caesar veterānīs cautum (esse, skrbljeno) volēbat. 5. Cavē ab homine nefariō! 6. Imperātor omnibus mīlitibus cōsultat (prōvidet, prōspicit). 7. Ā dīs hominum vītae cōsultitur (prōvidētur). 8. Caesar Trebatium cōsulēbat; īdem rem frūmentāriam prōvidēbat (prōspiciēbat). 9. Crūdēliter ā decemvirīs cōsulēbātur in humiliōrēs. 10. Caesar inimicōrum amīcīs temperāvit. 11. Dumnorīx Helvētiūs cupīvit. 12. Dīviciācus frātrī vehementer timuit (metuit). 13. Orātor prūdēns moderātur orātiōnī. 14. Locūtus est pro (= v imenu) prīncipibus cīvitātum Dīviciācus Aeduus. 15. Themistoclēs eī, quī eum servāverat, prō meritis postea grātiām rettulit. 16. Miltiadēs ipse prō sē dīcere nōn potuit. — 17. Ecce tibi nūntius venit.

1. Admet je opominjal Temistokleja, naj skrbi zase. 2. Cezar je mislil, da se Germani ne bodo brzdali, da ne (quīn) bi šli (exīre) v provincijo in odtod pohiteli v Italijo. 3. Znano je, da so se Atenci zelo bali za svobodo. 4. Nesmrtni bogovi skrbe in se brigajo ne le za vesoljni svet, ampak tudi za poedince. 5. Divicijak je prosil Cezarja, da naj z njegovim bratom ne ravna prehudō (comp.). 6. Pri Herodotu beremo, da so v bitki pri Termopilah Peržani Lacedemonce pobili, Tebancem pa prizanesli (pas.). 7. Človek ni za sebe samega ustvarjen (= rojen), ampak tudi za domovino in svojce. 8. Vojaki se bore za domovino in slavo. 9. Oče pravi: Če sin greši, greši meni na^o škodo^o. 10. Aleksander bi bil srečnejši bil, ko bi bil brzdal in obvladal jezo. 11. Minerva je bila Grkom naklonjena. 12. Kdor odsotnega prijatelja obira, ta je črn, tega se ti, Rimljan, varuj! 13. Nič ni za človeka težje kakor spoznati samega sebe. 14. Bogastva vsega zemljekroga nočem sprejeti namesto domovinske ljubezni. 15. V^o duhu (abl.) vidim naprej prihodne nevihte. 16. Helvečani so imeli v primeri z velikim številom (māgnitūdō) ljudstva (= ljudij) preozko (= ozko) ozemlje. 17. Tukaj mi še^o nekdo (quisquam) govori (nōmināre) o usmiljenju (ak.). 18. Ti mi tega (iste) drznost še^o zagovarjaš?

28. § 232 s.

1. Mercātōribus nullus erat aditus ad Nervios¹⁾. 2. Themistocli cum Admetō, Molossōrum rēge, nōn erat hospitium.

3. Tēcum mihi rēs est (gl. § 180, p. 2). 4. Miltiadēs erat summā hūmānitāte (in Miltiade erat summa hūmānitās). 5. Syrācūsarum partī est nōmen Achradina. 6. Scīpiōnī cōgnōmen fuit Āfricānō. 7. M. Valeriō, qui ā corvō adiūtus hostem occīderat, cōgnōmen Corvus (-ō) inditum est. 8. Caesarī erant omnia ūnō tempore agenda. 9. Sī prīncipēs Graeciae vultis esse, castrīs est vōbīs ūtendum, nōn palaestrā.

28. ¹⁾ *Nervi*, *orum* Nerviji, belgijski narod.

1. Kralja Latina hči, ki ji je bilo ime Lavinija, se je baje z Enejem omožila. 2. Prvo vojno je imel Filip, kralj macedonski, z Atenci. 3. Tarkviniju, zadnjemu kralju rimskemu, so nadeli priimek Ošabni. 4. Favstul je imel že od začetka upanje, da se pri njem vzgajata dečka kraljevega rodu. 5. Tebanski narod je imel večjo telesno kakor duševno moč. 6. Pitagorovi učenci so morali (konj. perifr.) 5 let molčati. 7. V Frigiji je mesto, ki mu je ime Gordij; to je imelo nekdanj znamenito prestolnico kralja Mide. 8. Zakaj je imel Gaj Marcij priimek Korijolan? 9. Lacedemonci so uvideli, da bodo imeli z Atenci boj za (dē) prvenstvo. 10. Scipijonu Mlajšemu, ki je imel priimek Afričan, so dali Rimljani še (praetereā) priimek Numantinec, ker se mu je posrečilo l. 133. pr. Kr. izvojevati Numancijo. 11. Vedite, ljudje, da morate enkrat umreti! 12. Niso vselej tisti ljudje najsrečnejši, ki imajo veliko bogastvo. 13. Pri vseh izobraženih narodih uživajo (= imajo) veliki možje največjo čast. 14. Naš konzul je imel mnogo dobrih duševnih in telesnih lastnosti. 15. Po peloponeški vojni so Lacedemonci mislili, da imajo opraviti s Tebanci.

29. §§ 235—237.

1. Nulla civitas Athēniēnsibus auxiliō fuit praeter Plataeēnsēs. 2. Epaminōndās nihil eōrum negāvit, quae adversariī (eī) crīmīnī dabant (dūcēbant, tribuēbant, vertēbant). 3. Mytilēnaei¹⁾ multa milia iūgerūm agrī Pittacō²⁾ mūnerī dare voluērunt. 4. Lysander Orchomeniūs³⁾ subsidiō missus est. 5. Pausaniās Atticiīs⁴⁾ auxiliō vēnit.

¹⁾ Mitilenci, prebivalci lesbijskega mesta Mitilene. — ²⁾ Pitak, slavni slikar. — ³⁾ Orhomenci, prebivalci beotskega mesta Orhomen. — ⁴⁾ Atičani, Atenci.

1. Hanibal je poslal mnogo tisoč pešcev iz Hispanije v Afriko, da bi bili Kartagini v obrambo. 2. Čednosti služijo ljudem v diko in slavo. 3. Vojskovodja je ukazal dati znamenje za umik. 4. Periklej je dal svoja polja državi v dar. 5. Za Salustija je služilo bogastvo v čast, uboštvo v sramoto. 6. Pelopida je pregovoril Tebance, da so šli Tesalcem na pomoč. 7. Katonu je bila celo njegova [§ 261 (264) 1 b] trdovratnost v slavo. 8. Dasi se Pelopida z Epaminondo ne enači glede znanja v vojaštvu (gen.), se mora vendar onemu samemu šteti v slavo, da so se Tebe osvobodile. 9. Pri Nepotu beremo, da se je ples pri Rimljanih štel za napako. 10. Postumiju je bilo v največjo sramoto, da je bila pod njegovim vodstvom rimska vojska od Jugurte poslana pod igo. 11. Atenci so pripisovali (= šteli) poraze, ki so jih doživeli v Siciliji, in zmage Lacedemoncev svoji krivdi, češ, ker so Alcibijada, ki je veljal po pravici za najboljšega poveljnika, pregnali. 12. Aleksandru Velikemu služi v hvalo, da je prizanesel Darejevi materi, soprogi in hčerama. 13. Ajak se je baje sam usmrtil z mečem, ki ga je bil dobil od Hektorja v dar. 14. Aleksander je dal (iubēre) škrlat, (ki) mu je bil iz Macedonije poslan v dar, Darejevi materi Sizingambi izročiti. 15. Proti volji diktatorja Fabija se je Minucij zgrabil s Hanibalom; in ta bi bil njegovo vojsko popolnoma porazil (pas.), ko bi mu oni ne bil prišel na pomoč. 16. Ko je Cezar zapustil dve kohorti v varstvo prateža (dat.), je odšel s 4 legijami v Lutecijo. 17. Isti je zahteval od Arijevista, naj izbere kak kraj sredi (= kot srednji) med obema (= obeh) za pogovor.

Mešani vzgledi o dativu.

1. Ciceron je približno eno leto in devet mesecev preživel Cezarja. 2. Ščedi s časom, kajti ljudje trdijo, da je čas denar! 3. Ko so Grki osvojili Trojo, niso prizanesli mnogo Trojancem. 4. Brezznačajniki cenijo denar bolj kakor poštenost in ljubezen do domovine. 5. Divicijak je Cezarja ponižno prosil, da bi prizanesel njegovemu^o bratu. 6. Pripoveduje se, da se Periklej ni jezil na tiste, ki so njegovo slavo v nič devali. 7. Temistoklej je tako zavidal Miltijadu, ki si je pridobil v bitki pri Maratonu nesmrtno slavo, njegove trofeje (tudi pas.), da ponoči ni mogel spati. 8. Pelopida je rekel, da Epaminonda slabo skrbi za domovino, ker ne zapušča (konj.)

nobenih⁰ otrok. 9. (Ko) je Aleksander izvojeval Tebe, je le gradu, hiši pesnika Pindarja in svetiščem prizanesel. 10. Zakaj je imel spodnji del Italije pri Rimljanih ime Velike Grecije? 11. Vedi, da mora vsak svojo usodo prenašati! 12. Arijovist je imel dve hčeri, izmed katerih je bila ena ubita, druga ujeta. 13. Razsipnost in razuzdanost je celim državam in poedincem v pogubo. 14. Mnogim se je štelo v napako, da so žalovali zaradi Cezarjeve smrti. 15. Filip je poklical modrijana Aristotela kot učitelja za svojega sina Aleksandra. 16. Ksenofontovi spisi so, kakor pravi Ciceron, za mnoge reči koristni; berite jih [rel.; § 264 (267)] torej⁰ pridno! 17. Znano je, da je Ciceron zabranil Katilinove naklepe. 18. Micipsa je postavil Jugurto na čelo Numidov, ki jih je v numantinski vojni poslal rimskemu narodu na pomoč. 19. Konzul Fabricij je svaril Pira, da naj se varuje strupa. 20. Med človekom in živaljo je zlasti ta razlika, da je človek deležen pameti. 21. Plemenitaši, je rekel Marij, mi zavidajo mojo častno službo; naj mi torej zavidajo tudi (iūdem) moje delo, mojo neomadeževanost in moje nevarnosti, ker sem po (per) teh dosegel ono. 22. Temistoklej je čutil, da bi moral umreti (perīre), ko bi ga nevihta zanesla (plpf.) na Naks (pas.), kjer je bila takrat atenska vojska.

Ablativ.

I. Separativ.

30. § 239.

1. Histiaeus dīxit Darēo exstinctō ipsōs potestāte expulsōs cīvibus suīs poenās datūrōs. 2. Inimīcī Alcibiadem ē cīvitatē expulērunt. 3. Themistoclēs tēstulārū suffrāgiīs ē cīvitatē ēiectus est. 4. Phoebidam Lacedaemoniī ab exercitū remōvērunt. 5. Cicerō invītus urbe cessit. 6. Cēdēns animadvertit Aristīdes quendam scrībentem, ut patriā pellerētur. 7. Brūtus reditū tyrannū arcēbat. 8. Tū mē ab iniuriā arcuisti. 9. Hannibal Alpīcōs¹⁾ cōnantēs sē prohibēre (ā) trānsitū concīdit. 10. Fabā²⁾ (ā. f.) Pythagorēi abstīnēbant. 11. Caesar sperābat fore, ut Ariōvistus (dē) pertināciā dēsisteret. 12. Iugurthae, quod ab oppūgnātiōne nōn dēsistat, gravēs minae nūntiantur. — 13. Est philosophī vērā ā falsīs distinguere. 14. Alpēs Italiā ā Galliā sēiungunt. 15. Scīmus mūsicam nōstrīs mōribus abesse ā prīncipis persōnā. 16. Bonōrum animus ā vitīis abhorret. 17. Athē-

¹⁾ prebivalci Alp, Alpinci. — ²⁾ faba, ae fižol, bob.

niēnsēs deōs suōs ab hoste dēfendere sunt cōnāti. 18. Themistoclem nōn dēterruit ā rē publicā dēfendendā Miltiadis calamitās. 19. Cūrēmus, ut patria ā perīculis semper tūta sit!

1. Maraton je od mesta oddaljen približno 10.000 korakov. 2. Beoti se niso umaknili prej iz bitke, dokler niso (= kakor so) Lacedemoncev premagali. 3. Sadržavljana razločujemo od sovražnika po mišljenju (animus) in dejanjih. 4. Britanske navade se ne razločujejo mnogo od galskih navad.^o 5. Kserksa je Temistoklej drugič pripravil (dēpellere) ob uspeh (gradus, ūs) (pas.). 6. Atenec Solon je radovoljno zapustil domovino. 7. Vojski sedme legije so Britance izgnali iz gozdov. 8. Brut je odbijal sovražnika od Galije. 9. V Hispanijo so bili poslani poslanci, da (= ki) bi naznanili Hanibalu, da naj prizanese (= se vzdrži) Saguntincem, zaveznikom rimskega naroda. 10. Atik je navadno vabil na obed tiste, katerih značaj se ni razločeval od njegovega. 11. Salustij je bil od cenzorja Apija Klavdija Lepega izključen iz senata. 12. Pravi prijatelj se ne more lahko razločiti od hinavskega. 13. Ko je Alcibijad zapustil ladjo, so vsi le njega (ūnus ille) spremljali. 14. Ko se je Darej vračal iz Scitskega (= dežele Scitov), se mu je skoro preprečila vrnitev v njegovo kraljestvo. 15. Če se boš vzdržal vsake krivice, boš imel mnogo dobrih ljudi za prijatelje. 16. V istem letu, ko (= v katerem) je moral zapustiti Hipija Atene, je bil Tarkvinij Ošabni izgnan iz mesta Rima. 17. Dolžnost staršev je, svoje otroke varovati pred revščino in nevarnostmi. 18. Labijen je pričakoval Cezarjeve vojake, da bi sovražnika pri prehodu čez reko oviral. 19. Aristida, ki ga je Temistoklej izpodrinil (pas.), so Atenci kaznovali z 10 letnim pregnanstvom in ga izgnali iz domovine (pas.). 20. Smrt je potovanje v kraje (fīnēs), v katerih prebivajo tisti, ki so se ločili s tega sveta (= iz življenja). 21. Ko je Ciceron zapustil provincijo Sicilijo, so mu izkazali otočani (= prebivalci otoka) velike časti. 22. Cimon je izgnal (ēicere) stare posestnike iz mesta in z otoka.

31. § 240.

1. Marius Rōmam metū Cimbrōrum solvit (levāvit). 2. Cum locuplētēs possessiōnibus diūturnīs moventur, patria prōpugnātōribus¹⁾ spoliātur. 3. Epamīnōndās perfēcīt, ut Lace-

daemoniī auxiliō sociōrum privārentur. 4. Caesar omnēs hostēs armīs exuit. 5. Scīpiō et Figulus cōsulēs, cum augurēs iūdicāssent eōs vitiō creatōs esse, magistrātū sē abdicāverunt. 6. Trādita est Caesarī urbs nūda praesidiō, referta cōpiīs. 7. Cicerōnī aquā et ignī interdictum est. — 8. Rōbustus animus (ab) omni est liber cūrā et angōre²⁾. 9. Epaminōndās exercitum obsidiōne liberātum domum redūxit incolumem. 10. Thrasybūlus patriam ā trīgintā tyrannīs liberāvit.

1) *prōpugnātor*, *ōris* branilec, bojevnik. — 2) *angor*, *ōris* bojazen.

1. Ko so Samniti stiskali rimsko vojsko, jo je Decij Mus osvobodil obsede. 2. Vsled slavnih zmag so Grki postali prosti peržanskega gospodstva. 3. Cezar piše, da je Arijovist odrekel (interdicere) Rimljanom vso Galijo. 4. Pelopida je osvobodil pri povratku (ptp. prez.) iz Aten svojo domovino lacedemonskega gospodstva. 5. Pripoveduje se, da je Serviju Tuliju njegov zet Tarkvinij Ošabni vzel (= odvzel) življenje in vladō. 6. Ker je Ver Sicilce oplenil dragocenih posod in mnogo denarja, ga je Ciceron tožil zaradi izsiljevanja (pas.). 7. Cir se imenuje ustanovitelj peržanske države, ker je oprostil Peržane tirana Astijaga. 8. Sreča oprosti mnogo ljudi^o kazni, a^o strahu nikogar. 9. S smrtjo se oprosti duša telesnih spon. 10. Kdor nikomur ne koristi, se oropa velike naslade. 11. Rimljani so osvobodili mnogo narodov, ki so prosili (plpf.) pomoči, sovražnikov, da so si jih napravili davku podvržene. 12. Kdo more po pravici trditi, da je brez (= prost) napak in zmot? 13. Često so že pregnali nehvaležni državljani zelo zaslužne može (tudi pas.). 14. Prijam, od Ahila najhrabrejših sinov oropan, je tega ponižno prosil, da bi mu mrtvo truplo Hektorjevo vrnil. 15. Edip se je baje oropal vida (= oči), ker se je bil oženil s svojo materjo. 16. Premagavši Cimbri in Tevtoni, je oprostil Marij Italijo največjega strahu. 17. Miltijad je preprečil otoku Paru vsako dovažanje živeža.

32. § 241.

1. Dī dolōre vacant. 2. Bonōrum vīta vacua est metū. 3. Animus philosophī ab omni cūrā vacuus est. 4. Miltiadēs erat inter colōnōs dignitatē rēgiā, quamquam nōmine carēbat. 5. Alter alterius auxiliō eget. 6. Lacedaemoniī praecipuē pecūniā indigebant. 7. Hannibal patriā pulsus aliēnārum opum indigēbat.

1. Trazibul ni odvzel nobenemu sovražniku, (ki) je ležal na⁰ tleh⁰, obleke, se ni dotaknil ničesar razen (nisi) orožja, ki ga je potreboval. 2. Vojaki so bili več dni brez žita. 3. Galci so potolkli Rimljane ob reki Aliji, potem so pa [ljudi] prazni Rim osvojili. 4. Edučani so napadli trgovce na potu in jih oplenili vsega prateža. 5. Kdo more po pravici trditi, da je brez napak in zmot? 6. Piru se je zdelo, da je Fabricij brez mnogih reči, ki delajo življenje prijetno. 7. Ker so Kartazani potrebovali Hanibalovo pomoč, se je ta vrnil v domovino, od katere je bil 36 let odsoten. 8. Ni brez bogastva, kdor ga ne potrebuje. 9. Mrtvi so brez čuta. 10. Zelo nesrečni so tisti, ki nimajo niti prijateljev niti domovine.

33. § 242 s.

1. Vir fortissimus cecidit, amplissimō genere nātus. 2. Venerem aliī Jove nātam, aliī spūmā¹⁾ prōcreātam dīcunt. 3. Diāna (ex) Jove et (ex) Lātōnā nāta esse dīcitur. 4. Ex mē nātam relinqnō pūgnam Leutricam. 5. Gallī sē omnēs ab Dīte²⁾ patre prōgnātōs praedicant. — 6. Miltiadēs et antīquitāte generis et glōriā māiōrum et suā modestiā māximē flōrēbat. 7. Pīraeus portus ipsam urbem ūtilitāte superāvit. 8. Gallī omnēs linguā et lēgibus inter sē differunt. 9. Epamīnōndae nēmō Thēbānus pār fuit ēloquentiā. 10. Improbī hominēs omnia quaestū metiuntur. 11. Quis ex omnī parte beātus? 12. Cicerō nātū māior fuit quam Caesar. — 13. Quaesīvit Aristīdēs, cūr tantā poenā dīgnus dūceretur. 14. Nihil homine tam indīgnum est quam flāgitium.³⁾

¹⁾ spūma, ae pena. — ²⁾ Dis, Ditis Dīt (= Pluton). — ³⁾ flāgitium, 1 sramotno delo.

1. Nesrečni (§ 191) Edip je bil sin (nāscī) tebanskega kralja Laja in njegove žene Jokaste. 2. Rimljani so se bahali, da izhajajo (pf.) od Marta. 3. Atenski poslanec Kalistrat je prekašal v govorništvo vse govornike tistega časa. 4. Demostenu ni bil nobeden govornik starodavnosti kos v govorništvu. 5. Agezilaj je bil kralj bolj po imenu kakor po oblasti. 6. Dijonizij, mlajši izmed dveh sirakuških nasilnikov istega imena, je bil zelo nizkega rodu. 7. Lacedemonci so se po zakonih in uredbah zelo razlikovali od Atencev. 8. Čigav sin (nāscī) je bil Orest? 9. Glede na rodovitost se ne more nobena dežela primerjati z Egiptom. 10. Po občnem (= vseh) mnenju je bil Cezar največji

vojskovodja rimski. 11. Apolon je bil sin (nāscī) Jupitra in Latone. 12. Nihče ni v vsakem oziru popoln. 13. Cimon je imel za ženo (= v zakonu) svojo sestro, po imenu Elpiniko. 14. Pontski kralj (§ 192, prip.) Mitridat, po sovraštvu do Rimljanov pravi⁰ Hanibal, je posedel Malo Azijo in pobil zelo mnogo rimskih državljanov. 15. Ljubezen do naroda in domovine je, vsaj po mojem mnenju, največja čednost. 16. Velikih mož ne merimo po sreči, nego po čednosti. 17. Najboljšega moža smatramo tudi najboljše usode vrednega. 18. Mnogi ljudje ne zaslužijo (= so nevredni) zaupanja, ki ga imamo do njih. 19. Kdor se svojih napak ne sramuje, ta ne zasluži le graje, ampak tudi kazni. 20. Pred bitko pri Salamini izročijo Atenci grad svečenikom in nekaterim (paucī) starejšim, ostalo mesto pa⁰ zapuste.

34. § 244. *Remig*

1. Pūgnā Marathōniā nihil adhuc exstitit nōbilius. 2. Cōnstat inter omnēs, quī dē Alcibiade memoriae prōdidērunt, nihil illō fuisse excellentius vel in vitīis vel in virtūtibus. 3. Amīcitia colenda est, quā nihil melius habēmus. 4. Suēbī nōn longius annō remanēbant ūnō in locō. 5. Hostēs nōn amplius octingentōs equitēs habēbant. 6. Praeda spē atque opīniōne māior fuit.

1. Za peržanskih vojn sta bila Miltijad in Temistoklej slavnnejša od drugih grških veljakov. 2. Znano je, da pri Rimljanih ni bil nihče zgovornejši od Cicerona. 3. Domovino, najdražje, kar more biti (= od katere ne more nič dražjega biti), ste mi vrnili. 4. Nič se ne posuši hitreje kakor solza. 5. Hanibala je oče vzel (dūcere) ne čez 9 let starega v Hispanijo. 6. Vsak mir s sodržavljanji je koristnejši kakor državljanska vojna. 7. Pri Maratonu se je bojevalo manj kakor 12.000 Grkov. 8. Sel se je hitreje vrnil, kakor se je pričakovalo. 9. Ugled države je bil starim Rimljanom dražji od življenja. 10. Grčija ni nobenega modrejšega moža rodila (ferre) od Sokrata. 11. Demosten, največji (abl. comp.) grški govornik, je sklenil svoje življenje leta 322. pr. Kr., 62 let star. 12. Niti Aristid, najpravičnejši in najvrlejši (abl. comp.) mož, ki ga je rodila grška zemlja, ni ušel zavisti svojih sodržavljanov. 13. Cezar je obljubil, da se bode potrudil, da ne bo dalje kakor tri dni (triduum, ī) odsoten od tabora. 14. V enem dnevu se je zažgalo več kakor dvajset

galskih mest. 15. Med Romulom in Avgustom je minilo (= prešlo) manj kakor 800 let. 16. Nič ni slajšega od luči resnice. 17. Nič ni, kakor pravi Ciceron, boljšega, nič prijetnejšega od prijateljstva; zdi se, da odpravi solnce iz sveta, kdor ono odpravi. 18. Vedi (II. imp.), da velikega in odličnega moža ni nič vrednejše kakor spravljivost in milina! *clémentia*

35. § 245.

1. Multi hominēs voluptāte capiuntur. 2. Mundus ā deō administrātur. 3. Ab equitātū hostium peditēs nostrī pulsī sunt. 4. Brevis ā nātūrā nōbīs vīta data est. 5. Clipeī ā mūribus sunt dērōsī. 6. Dominus nāvis clārissimī virī misericordiā captus (mōtus, impulsus) procul ab īnsulā nāvem tenuit. 7. Hostēs frūmentī inopiā permōtī ducī Rōmānōrum sē trādīdērunt. — 8. Populus Rōmānus dēsīderiō Rōmulī rēgem flāgitāre nōn dēstitit. 9. Victī hostēs īrā ārdēbant. 10. Servius Tullius voluntāte atque concessū cīvium rēgnāre coepit. — 11. Rēctē vīvit, quī gaudet officiō. 12. Helvētiī victōriā suā īsolēnter sunt glōriātī. 13. Cinna patriae bellum intulit frētus [(cōn)fīsus] numerō novōrum cīvium. 14. Agēsīlāus domō eādem fuit contentus, quā Eurysthenēs¹⁾ ūsus fuerat.

¹⁾ Evristen, začetnik ene kraljevske rodovine v Sparti.

1. Ljudje se radujejo nad srečo, žalujejo nad nesrečo. 2. Miltijad je upal, da bode kralj v malo dneh poginil ali od meča (= železa) ali od pomanjkanja. 3. Tucidid pravi, da je Temistoklej umrl v Magneziji naravne smrti (= vsled bolezni). 4. Pamet brzda strasti (pas.). 5. Delo krepī telesa mladeničev (pas.). 6. Mnogi ne greše iz strahu pred kaznijo. 7. Kralj Koder je umrl iz ljubezni do domovine. 8. Ahil je žaloval nad smrtjo svojega prijatelja Patrokla. 9. Aleksander Veliki se je ponašal z Ahilom kot⁰ začetnikom svojega⁰ rodu.⁰ 10. Febida je zasedel grad mesta Teb na izpodbujo le⁰ malo Tebancev, ki so držali z Lacedemonci. 11. Kdo se more zanašati na telesno trdnost. 12. Zanašajoč se na številnost svojih čet, se je Datid želel udariti. 13. Po Alcibijadovem nasvetu so Atenci Sirakuzancem napovedali vojno. 14. Vsled hlepenja po slavi so predniki rimskega naroda izvršili mnogo zelo slavnih činov⁰. 15. Vsled pomanjkanja žita so Galci prosili za pogovor. 16. Lacedemonci so se bali, da se jim bo Alcibijad iz ljubezni do domovine enkrat

izneveril in se zopet spravil s svojimi. 17. Ne na število, ampak na hrabrost svojih čet se zanašajoč, si je upal Leonida pri Termopilah se nasproti postaviti vsej peržanski vojski. 18. Ne zadovoljen s svojo slavo, je začel Pavzanija hrepeneti po večji moči in se ni pomišljal izdati svojo domovino peržanskemu kralju.

II. Instrumental

36. § 246.

1. Oculis cernimus. 2. Cōsul ducem hostium suā manū occidit. 3. Alexander ab hoste sagittā vulnerātus est. 4. Alcibiades per Thrasybūlum ab exercitū receptus est. 5. Caesar eā legiōne, quam sēcum habēbat, mīlitibusque, quī ex prōvinciā convēnerant, mūrum fossamque perdūcit. — 6. Britannī lacte et carne vīvunt. 7. Themistoclēs litterīs sermōneque Persarū eruditus est. 8. Horātius poēta Graecā linguā locūtus est. 9. Cantāre tibiīs ab Olympiodōrō didicit Epamīnōndās. 10. Imperātor Augustus cum amīcīs libenter āleīs lūsit. 11. Mīlītēs nostrī ab hostium equitatū proeliō lacessēbantur. 12. Viātōrem tēctō recipiāmus! 13. Cimōn eādem cūstodiā tenēbātur, quā pater. 14. Miltiadēs cum dēlēctā manū clāsse Chersonēsum profectus est. 15. Alexander Cydnō flūmine calidum corpus abluēs gravī morbō implicātur. 16. Deōrum muneribus instructī et ōrnātī sumus. 17. Decius filiū patriā virtūte praeditus sē prō salute populī Rōmānī dēvōvit. 18. Mīlītēs fossam aggere explent. 19. Tōta domus sanguine redundat. 20. Multī, quī laude dīgnī sunt, poenā afficiuntur.

1. Delfsko proročišče je bilo z darovi vseh kraljev in narodov napolnjeno (refercīre). 2. Hanibal je tešil svoje sovraštvo z rimsko krvjo. 3. Rimljani so mnogo Galcev odlikovali (dōnāre) z državljanstvom. 4. Deseta legija se je po vojaških tribunih zahvalila Cezarju, češ, da je o njej [§ 261 (264), 2] bil izrekel najboljšo sodbo. 5. Scitje so živeli od mleka in medu. 6. Mnogi, ki so vredni kazni, se nagradijo. 7. Bibul, Pompejev podpoveljnik, je v Epiru težko zbolel. 8. V deški dobi se učimo (īnstituī) lepih (= dobrih) umetnosti in ved. 9. Atenci so okrasili Alcibijada ne le s človeškimi, ampak tudi z božjimi častmi. 10. Nekatere dežele naše države nimajo potokov in rek v izobilju. 11. Vemo, da Atenci mnogo zelo slavnih mož niso nagradili, ampak jih^o kaznili (afficere in subst.). 12. Punce je

stala zmaga mnogo krvi in ran. 13. Pavzanija je sklenil mir pod temi pogoji, da se nihče razen 30 nasilnikov ne izžene v pregnanstvo (= prežene afficere in subst.). 14. Lizander je izvedel po ogleduhih, da je šlo (exīre) atensko moštvo (vulgus) na kopno plenit. 15. Med poveljniki je bil hud (= velik) prepir, ali naj se branijo za zidovjem ali naj gredo sovražnikom nasproti in začno odločilno bitko. 16. Ahilov oče Pelej je vzel Feniksa v svojo hišo in ga napravil za učitelja svojega sina. 17. Arijevist se je držal mnogo mesecev v taboru. 18. Ahil je bil obveščen po Antilohu, Nestorjevem sinu, da mu je Hektor ubil prijatelja Patrokla. 19. Zdi se, da je bil Alcibijad z več telesnimi in duševnimi vrlinami obdarjen kakor Temistoklej. 20. Solnce polni ves svet s svojo lučjo in naredi, da vse raste in cvete. 21. Bila je nevarna (= velike nevarnosti) stvar, z majhnimi (exiguus) četami bojevati se na neugodnem kraju. 22. Dobrote naj pomni (= drži v spominu), kdor jih^o je sprejel. 23. Kateri narod je bil vojne tako vaje kakor Rimljani? 24. Nepot pripoveduje, da so pri Grkih največji možje igrali na piščalko. 25. Bitko pri Kanah so Rimljani izgubili. 26. Katero bitko so Atenci l. 490. pr. Kr. dobili proti Peržanom? 27. Temistoklej je Kserksa obvestil pismo (= s pismom), da se dela na to, da bi se podrl most, ki ga je bil dal [§ 276 (328 = § I. izdaje) 4. p. 2, a] napraviti čez Helespont.

37. § 247 s.

1. Thrasybūlus nōn minus prūdentiā quam fortitūdine ūsus est. 2. Lēgātī cōnsuluērunt Apollinem, quō potissimum duce ūterentur. 3. Hannibal fruī victōriā quam ūti māluit. 4. Trēs lēgātī summīs honōribus fūctī Athēnās missī sunt. 5. Miltiadēs tōtā regiōne, quam petierat, potitus est. 6. Pŷthagorēis interdictum erat, nē fabā vēscerentur. 7. Darēī rēgnō nostra nītitur dominātiō. — 8. Athēniēsēs cursōrem Lacedaemonem mīsērunt, ut nūntiāret quam celerrimō opus esse auxiliō. 9. Themistoclēs, quae opus erant, celeriter reperiēbat.

1. Hanibal je prebil mnoge raznovrstne napore. 2. Tisti, ki hočejo uživati dolgotrajen mir, morajo biti izurjeni v vojni. 3. Osvojivši mnogo krajev, se je Agezilaj polastil velikega plena. 4. Hanibal je imel za prijatelja in učitelja grškega slovstva Sozila. 5. Kdo dvomi, da je človeškemu telesu (pl.) treba jedi in pijače? 6. Bil je nekdanj čas, ko so ljudje jedli želod.

7. Perzej je, oprt (= oprši se) na pečino, ubil Meduzo. 8. Epaminonda je rekel: Nič ni treba denarja. 9. Atik je dajal vse iz svojega premoženja, kar je bilo prijateljem potrebno. 10. Punci so nekdanj žrtvovali ljudi in se hranili s pasjim mesom. 11. Orgetorig je uveril Helvečane, da je silno lahko (perfacile) polastiti se vlade nad vso Galijo. 12. Numidi so uživali večinoma mleko in divjačino. 13. Možu, na čigar življenje se je opirala blaginja domovine, pripravljate smrt? 14. Vemo, da ne bo nihče užival neprestane sreče. 15. Ugled in blaginja držav se ne opira na orožje vojakov, ampak na vrlino državljanov. 16. Sramujte se, ker ste naše zaupanje zlorabili! 17. Spominjajte se tistih, ki so z vami prestali velike nevarnosti! 18. Kaj je treba besed? Nam je treba dobrih vzgledov.

38. § 249.

1. Lacedaemoniī ab Alcibiade adiūtī multō superiōrēs bellō esse coepērunt. 2. Quō quid melius est, eō rārius solet esse. 3. Multō praestat virtūs dīvitiīs. 4. Fluvius abest tribus milibus passuum ab hostium castrīs. 5. Aristīdēs dēcessit quartō ferē annō post (post quartum ferē annum), quam Themistoclēs Athēnīs erat expulsus.

1. Kraj, kamor sta prišla Cezar in Arijovist k pogovoru, je bil skoraj enako (= za enak prostor) oddaljen od njunih taborov. 2. Agezilaj je premagal (pellere) mnogo večje čete nasprotnikov. 3. Čim bolj se revščina skriva, tem bolj je očitna. 4. Pri Nepotu beremo, da je Hanibal za toliko prekašal druge (ceteri) poveljnike po bistrumnosti, za kolikor se odlikuje (antecēdere) rimski narod pred vsemi (cūctus) drugimi^o narodi po hrabrosti. 5. Doma bi jaz^o mnogo rajše ostal [= rajši hotel (prez.) ostati]. 6. Ciceron je bil za malo let mlajši od Pompeja in za 6 let starejši od Cezarja. 7. Solon je živel (= bil) približno 300 let po Likurgu. 8. Hanibal se je vrnil v Afriko 3 leta potem, ko je bil zbežal z doma. 9. Korinčan Timoleont je prenašal — kar (id quod) se smatra za mnogo težje — modreje srečo kakor nesrečo. 10. Zemlja je 50 krat (= za 50 delov) večja od lune. 11. Ni dvoma (= dvomno), da se mora poštenost mnogo više ceniti kakor vse drugo (pl.). 12. Truplo Aleksandra Velikega so prenesli dve leti po njegovi^o smrti iz Babilona v Egipet (pas.). 13. Cezar je sklenil malo nad onim krajem, kjer

je bil prepeljal vojsko črez Ren, napraviti most. 14. Malo pred svojo smrtjo je Sokrat govoril (disserere) o nesmrtnosti duše.

3. m. 39. § 250 s. 4, 5. m. 39. § 250 s. 4, 5. m. 39. § 250 s. 4, 5. m.

1. Miltiadēs summā aequitāte rēs cōstituit. 2. Melius est cum dīgnitāte (častno) cadere quam cum īgnōminiā servīre. 3. Miltiadēs māgnā cum offēnsiōne cīvium suōrum Athēnās rediit. 4. Iūre prōditor patriae suppliciō affectus est. 5. Vir sapiēns aequō animō iniūriam fert. 6. Sine virtūte nullō modō beātī esse possumus. 7. Pīsistratus tyrannidem Athēnīs per dolum occupāvit. — 8. Caesar adversus hostēs (cum) omnibus cōpiīs contendit. 9. Xerxēs Artabazum cum epistulā ad Pausaniam mīsīt. 10. Dux cum legiōnibus tribus profectus est.

1. Divicijak je začel s solznimi očmi (= z mnogimi solzami) Cezarja rotiti. 2. Ta je o polnoči tiho (= molče) odrinil. 3. Alpe je Hanibal prekoračil z veliko izgubo ljudi in tovarne živine. 4. Največ italških narodov se je Hanibalu podvrglo svojevolsko. 5. Alcibijad se je slavno (= s slavo) vrnil v svojo domovino. 6. Z velikim veseljem so pričakovali rimski zavezniki Pompejev prihod. 7. Z vnemo (ardor) si govoril za stvar, ki je mi nismo omenili (= ki smo jo mi molče preskočili). 8. Po pravici občudujemo cenzorja Apija Klavdija, ki je zgradil ono slavno (ille) cesto. 9. Zvezde izvrše svoja pota (cursus) z največjo hitrostjo. 10. Scipijon Starejši ni nič izvršil zvijačno (= po zvijači) ali nasilno (= po sili), ampak je živel vedno dostojno (= z dostojnostjo). 11. Ciceron ni prenašal konca (interitus, ūs) ljudovlade ravnodušno, toda skušal se je z vedami tolažiti. 12. Isti je podpiral Pompeja na vse načine (sing.), ker je mislil, da vse koristi državi, kar oni dela. 13. Sel je prišel s pismom. 14. Četrta legija je prezimila z Labijenom na Remskem. 15. Cezar se je prikazal (prōcēdere) v škrlatu (= s škrlatno obleko). 16. Rimljani so prihajali na skupščine često z meči. 17. Cezar je poslal podpoveljnika z dvema legijama naprej, sam pa je sledil z ostalimi četami.

III. Lokativ.

40. § 252 s.

1. Delēctī cum Leonidā vim hostium nōn sustinuērunt eoque locō omnēs interiērunt. 2. Chabriae cōsiliū tōtā Graeciā celebrātum est. 3. Erant itinera duo, quibus itineribus Helvētīi

domō exīre possent. 4. Caesar frūmentum flūmine Ararī subvexerat. 5. Cimōn barbarōs eōdem diē terrā marique vīcit. 6. Erat omnīnō in Galliā ulteriōre legiō ūna. 7. Dē amicitīā eō librō scrīptum est, quī īscrībitur Laelius. 8. In Hērodotī librīs multae fābulae inveniuntur. — 9. Hostēs omnem spem in celebritāte pōnēbant. 10. Caesar occupātō oppidō Vesontiōne praesidium ibi collocat (cōstituit). 11. Hostium dux in portā cōsistit. 12. In Platōnis labrīs¹⁾ in cūnīs²⁾ dormientis apēs consēdisse dīcuntur. 13. Lucrētia³⁾ cultrum⁴⁾ sibi in pectore dēfīxit. 14. Lēgēs populi Rōmānī in aere incīdēbantur. 15. Pausaniās tripodem aureum Delphīs posuit, in quō īscrīpsit suō ductū barbarōs apud Plataeās esse dēlētōs. 16. Biās in septem sapientibus numerātur. — 17. Tōta Ītalia Rōmam convēnit. 18. Iugurtha omnēs cōpiās ūnum in locum cōgere statuit.

1) *labrum*, *τ* ustnica. — 2) *cūnae*, *ārum* zibel. — 3) Lukrecija, plemenita Rimljanka. — 4) *culter*, *trī* nož.

1. Egipčani in Babilonci so polagali vso skrb na spoznavanje zvezd. 2. Kdor tovariša vara, se ne sme (§ 121) več šteti med dobre može. 3. Miltijad se je utaboril na pripravnem kraju. 4. Na kopnem in mokrem so Grki l. 480. in 479. pr. Kr. premagali Peržane (pas.). 5. Lacedemonci so edini na vsem zemljekrogu živeli 700 let po istih šegah. 6. Gotove zvezde se vidijo vedno na istem kraju. 7. Na desni in levi se razprostrata (patēre) dve morji. 8. Cezar je hitel za (ad) sovražniki po isti poti, po kateri so bili šli sami. 9. Vojaki so prišli pri Kolinskih vratih v mesto. 10. Ko je vojskovodja videl, da je njegova vojska premagana, si je zabodel meč v prsi, da ne bi preživel poraza. 11. Ko je Cezar izvedel (cōgnōscere), da so vse belgijske čete zbrane na enem kraju blizu njega, je brzo (mātūrāre [276 (328), 4. do. p. 2] prepeljal svoje čete čez reko Aksono. 12. Poveljnik ukaže množici zbrati (= sniti) se v mestih. 13. Kamor te domovina postavi, tam ostani! 14. Kserks se je vrnil v mnogo krajšem času v Azijo istim potem, koder je bil prišel (iter facere) v Grecijo. 15. Lacedemonci so postavili (locōāre) v tebski grad posadko. 16. Ko je Hijeron odhajal v vojno, mu je sedel orel na ščit (= Hijeronu, ko ...). 17. Kje se snidemo, tovariši? 18. Nepot poroča, da je Temistoklejev kip bil na trgu mesta Magnezije. 19. Atik je v svojem letopisu napisal zgodovino rimskega naroda. 20. V istem tudi poroča, da je umrl Hanibal

1. 571. po ustanovitvi mesta. 21. Poslanstva vseh sicilskih mest so se sešla v Sirakuzah. 22. Imena tistih vojakov, ki so padli v boju, so se vdolbla v kamen.

41. § 254.

1. Cn. Pompēius bellum praedōnum extrēmā hieme apparāvit, ineunte vĕre suscēpit, mediā aestāte cōnfēcit. 2. Bellō Pūnicō secundō Flaminius cōnsul rem male gessit. 3. Miltiadēs spērābat Darēum rĕgem vel hostium ferrō vel inopiā paucīs diēbus peritūrum esse. 4. Caesar pontem bīduō perfēcit. — 5. Populus Rōmānus in pāce magistrātibus imperat, in bellō sīc pāret ut rĕgī. 6. Hōc in tempore nūlla cīvitas Athēniēnsibus auxiliō fuit praeter Plataeēnsēs. 7. M. Cato in senectūte Graecās litterās didicisse dīcitur. 8. Germānī, quī Rhenum trānsierant, annīs (intrā annōs) quattuordecim tēcta nōn subiērunt. 9. Vix ter in annō nūntium ex urbe audīmus.

1. Istega dne izpeljeta obadva svojo vojsko iz tabora, Pompej skrivši in ponoči, Cezar pa^o javno in podnevi. 2. Cimona, ki je bil l. 449. pr. Kr. pri (in z abl.) obleganju mesta Citija umrl, so Atenci dolgo pogrešali ne le v vojni, ampak tudi v miru. 3. Znano je, da je Cezar l. 44. pr. Kr. v 56. letu svoje dobe preminil. 4. Za peloponeške vojne so Atenci po Alcibijadovem predlogu in nasvetu napovedali Sirakuzancem vojno. 5. Rimsko zemljišče je bilo v začetku zelo majhno (exiguus). 6. Kamil je prišel obleganim Rimljanom o pravem času na pomoč. 7. Mnogo (pl.) poskušamo v mladosti, česar ne moremo poskušati v starosti. 8. Mitridat je zapovedal (imperāre) vse rimske državljanе v Aziji v enem dnevu pomoriti. 9. Pesnik Vergilij se je narodil 15. oktobra (§ 352) leta 70. in je umrl 21. septembra leta 19. pr. Kr. 10. Po porazu pri Zami je Hanibal prišel v dveh dneh in nočeh v mesto Hadrumet. 11. Oba nasprotnika morata priseči, da bodeta odpustila v naslednjih treh dneh (= tridnevju) vojsko. 12. Epaminonda in Pelopida sta v kratkem času učinila, da so Tebe veljale za prvo mesto vse Grecije. 13. Za Pizistrata so se baje umetelnosti in vede v Atenah z veliko vnemo gojile in Homerjeve pesmi zbrale.

Mešani vzgledi o ablativu.

1. Cezarjevi vojaki so zgradili z neverjetno hitrostjo 19.000 korakov dolg zid. 2. Ko so imeli Atenci prvenstvo (praeesse)

pri grškem narodu, so si pridobili po mnogih slavnih zmagah, ki so jih izvojevali na kopnem in mokrem, tako (is) slavo, ki je bila vzvišena (māior) nad zavist. 3. Aleksander je imel Aristotela za učitelja. 4. Lacedemonci so bili v vojni zelo izurjeni. 5. Aleksander Veliki je modrijanu Dijogenu izkazal (afficere) veliko čast. 6. Nepošteni in neznačajni možje po občnem (= vseh) mnenju niso vredni častnih mest in visokih služb. 7. Po pravici se občudujejo tisti, ki s smrtjo dokažejo (probāre, pf.) svojo zvestobo. 8. Vojne se ne vojujejo po ženskah. 9. Grki so hoteli rajše slavno (subst.) pasti kakor služiti. 10. Zakoni govore z vsemi v istem jeziku (vōx). 11. Platon trdi, da ni nobena oblika lepša od okrogle (= Pl. zanika, da je kaka obl. . . .). 12. Glede učenosti velja (= se smatra) Aristotel za prvega moža (prīnceps) vsega starega veka. 13. Kdor se s svojo srečo nezmerno baha, temu sledi prej ali slej (ōcius aut serius) jeza božja, kakor onemu samskemu tiranu Polikratu. 14. Vsled pomanjkanja ladij Cezar ni sledil Pompeju v Grecijo. 15. Oprosti se strahu pred smrtjo! 16. Antipater je pregnal govornika Demostena (tudi pas.). 17. Jugurta je zahteval od Avla, ki ga je bil z vojsko vred obkolil [= držal zaprtega (inclūdere)], da zapusti v teku 10 dni Numidijo. 18. Z Nestorjevega jezika je tekel, kakor pravi Homer, govor slajši od medu; za to ljubkost mu ni bilo treba posebne⁰ telesne moči. 19. Scipijon Afričan je umrl, kakor poroča Ciceron, l. 185. pr. Kr., leto pred Katonovo cenzuro, 9 let po njegovem konzulatu. 20. Ko je bil Antonij zapustil Italijo, je pomagal Atik njegovim prijateljem z vsem, kar so potrebovali. 21. Le tisti uživa bogastvo, ki ga zna modro rabiti.

Sklad krajevnih določil.

42. §§ 255—257.

1. Xerxēs victus in Asiam rediit. 2. Themistoclēs primum Argōs sē contulit, inde Corcȳram, inde Pydnam, Naxum, Ephe-sum vēnit. — 3. Darēus ex Eurōpā in Asiam revertit. 4. Caesar ab urbe in Galliam profectus est. 5. Caesar paucīs diēbus Romā in Galliam ulteriōrem pervēnit. 6. Alexander Babyļōne Sūsā profectus est. — 7. Thūcȳdidēs ossa Themistoclis clam in Atticā ab amīcīs sepulta esse memoriae prōdidit. 8. Māximē Epamī-nōndae ēloquentia ēlūxit Spartae ante pūgnam Leutricam. 9. Cicerō Arpīnī nātus est. 10. Alexander Māgnus Babyļōne mor-

tuus et Alexandrēae conditus est. 11. Lēx erat Thēbīs, quae morte multābat, sī quis imperium diūtius retinisset quam lēge praefinitum foret. 12. Cum fāma dē morte Alexandrī Māgni vēnisset, tōtā Alexandrēā māximus lūctus agitābātur. 13. Albā Longā iam ante Rōmam conditam quattuordecim rēgēs rēgnāvērunt. — 14. Curiō in oppidō Uticā [toda: Uticae, (in) oppidō Africae] praesidium collocāvit. 15. Vercingetorīx expellitur ex oppidō Gergoviā (toda: Gergoviā, ex oppidō Galliae). 16. Dēmarātus Corinthō in urbem Tarquiniōs (toda: Tarquiniōs, in urbem Etrūriae flōrentissimam) sē contulit.

1. V Atenah in Sparti so se hranili otroci tistih, ki so bili padli (= umrli) v boju za domovino (= za domovino bojujoči se), na državne stroške. 2. Ver je celo (ipse) na Delu oropal svetišče Apolonovo. 3. Grški zgodopisec Herodot je bil rojen v Halikarnasu, toda živel je večjidel na Samu; isti je bil tudi v Atenah, Sparti, Egiptu in mnogo drugih mestih in deželah. 4. V celem Rimu ni bil nihče razkošnejši, nihče zani karnejši od Katiline. 5. Askanij, Enejev sin, je kraljeval v Albi Longi. 6. Iz Kapue, Neapola, Tarenta in drugih mest so prišli poslanci v Rim, da bi prosili pomoči proti Hanibalu. 7. Po smrti svojega očeta je sklical Alesander Veliki skupščino grških držav v slavno grško mesto Korint. 8. Ko je bil Hanibal premagal Rimljane pri Kanah, se je dolgo mudil v razkošnem kampanskem (= Kampanije) mestu Kapui. 9. Ko je prišel Marij v mesto Cirto, je poslal kralj Bokh k njemu poslanca. 10. Kraljica Dido je zbežala iz bogatega feniškega mesta Tira v Afriko ter je tam ustanovila Kartagino. 11. Horacij se je rodil v apulskem mestecu Venuziji. 12. V mestu Efezu je bilo krasno svetišče boginje Dijane. 13. Apolon in Dijana sta se rodila na otoku Delu. 14. Vemo, da je Ciceron poslal svojega sina v učene (§ 191) Atene, da bi tam poslušal najboljše učitelje. 15. Cezar je z največjo hitrostjo odpotoval iz mesta Aleksandrije ter je prišel hitreje, nego se je pričakovalo, v Zelo in je premagal Farnāka. 16. Ko se je bilo naznanilo v mesto Rim, da se bliža Sula z vojsko in ni več oddaljen od zidovja kakor 6000 korakov, je baje nastala v vsem mestu velika osuplost.

43. § 259.

1. Paullus omnī Macedonum gazā potitus nihil domum suam intulit. 2. Ariovistus uxōrem et filiās domō sēcum dūxit

in Galliam. 3. Epamīnōndās, quamdiū facta est caedēs cīvium, domī quiētus fuit. 4. Cicerō saepe rū̄s contendit et libenter rū̄rī vīvēbat; sī rēs postulābant, rū̄re Rōmā revertit. 5. Marius in bellō plērumque humī quiēscēbat. 6. Mālō sine periculō domī meae esse quam cum periculō aliēnae. 7. Alcibiadī tōta rēs pūblica domī bellīque trādita est.

1. L. Kvinkcij Cincinat je živel (vītam agere) na kmetih. 2. Periklej je največ let vodil (praeesse) atensko državo o miru in vojni. 3. Včera^j sem se vrnil s kmetov domov; danes ostānem (fut.) doma; jutri pa^o odidem s prijateljem na kmete. 4. Mnogi so često videli Hanibala ležati (§ 204, g) med stražami na tleh. 5. Alcibijad se je vzdajal v Periklejevi hiši. 6. Suli se je izročila vsa oblast doma in v vojni. 7. Agezilaju je prišlo z doma poročilo, da so Atenci in Beoti Lacedemoncem napovedali vojno. 8. Za Jugurte je bila rimska država o miru in vojni na prodaj (= kupljiva).

Prepozicije.

44. § 163, 1—9, 15, 16.

1. Temistoklej je šel (accēdere) k lacedemonskim eforom, ki so imeli najvišjo oblast (= pri katerih . . .), in je pred njimi trdil, da se jim je napačno (pl.) poročalo. 2. Dokler je bil Hanibal v Italiji, ni postavil po bitki pri Kanah nihče proti njemu tabora. 3. Pravičnost proti staršem se imenuje ljubezen (pietās). 4. Fabiji so pri Kremeri vsi do zadnjega (= enega) poginili. 5. L. 480. pr. Kr. je bilo pri Salaminu peržansko brodovje, ki je bilo od pamtiveka največje, od Grkov popolnoma premagano. 6. Proti domnevi Rimljani Hanibala niso videli pred Rimom. 7. Zemlja se zavrti v 24 urah okoli svoje osi. 8. Prijateljstvo more biti le med dobrimi. 9. Avgust je uredil v državi vse po svoji volji. 10. Po bitki pri Farzalu je bila vsa oblast v Cezarjevih rokah. 11. Proti sili se ne more brez sile nič opraviti. 12. Za jezdecem sedi črna skrb. 13. Skupno grško brodovje se je najprej udarilo pri Artemiziju med Evbejo in celino s Kserkovimi pomorščaki. 14. Potem so pa Grki odpluli (discēdere) od Artemizija in so postavili svoje brodovje pri Salaminu nasproti Atenam. 15. Datam je obrnil tisto, kar je bilo namenjeno (cogitare) v njegovo pogubo, v svojo blaginjo.

45. § 163, 10—14, 17—25.

1. Donava teče skozi velika mesta, med drugimi skozi Dunaj, glavno mesto naše države. 2. Jupitra je imenoval rimski narod zaradi dobrot najboljšega, zaradi sile največjega. 3. Za Hektorjem je bil Eneja izmed vseh Trojancev najhrabrejši. 4. Pod luno je razen človeškega duha vse (pl.) smrtno in minljivo; nad luno je vse večno. 5. Skozi dve leti je bila rimska oblast pri decemvirih. 6. Epaminonda je dosegel (efficere) po Atencu Kabriji, da se je Dijomedont vkrcal nepoškodovan. 7. Eni so šli proti Rimu, drugi v Kampanijo, drugi proti severu. 8. Pri nesmrtnih bogovih vas rotim, sodniki, da nedolžnost ščitite. 9. Cezar je razširil meje rimske države čez Ren. 10. Arijevist je peljal svoje čete mimo Cezarjevega tabora in se je utaboril 2000 korakov nad (ultrā) njim. 11. Ko so meščani videli, da so sovražniki že v (intra) mestu, so se udali. 12. Aristid se je odlikoval pred vsemi drugimi po svoji pravičnosti. 13. V teku malo let je Cezar osvojil Galijo. 14. Isti se je zgrudil poleg Pompejevega kipa. 15. Blizu Rima so bili krasni selski dvorci. 16. S čuti zaznavamo, kar je izven nas. 17. Ob reki se je videlo le^o malo konjeniških straž. 18. Pametno živi, kdor naravno živi. 19. Lacedemonci so trdili, da izven Peloponeza ne sme imeti nobeno mesto zidovja [= so zanikali, da bi moralo (oportet) kako mesto ...] 20. Ljudski tribun G. Memij je zatrjeval, da bode državno varstvo Jugurta zastran njega ostalo nedotaknjeno. 21. Tisti del Galije, ki je bil tostran Alp, se je imenoval tostranska Galija, tisti pa, ki je bil onstran Alp, onstranska.

46. § 164.

1. Ciceron je držal v državljanski vojni s Pompejem. 2. Od mladih nog se moramo navajati na delo. 3. Aleksander je ustanovil v Egiptu mesto in ga imenoval po svojem imenu Aleksandrijo. 4. Epaminonda je vpričo zelo številnega zbora tiranstvo Lacedemoncev tako ožigosal, da ni manj s svojim govorom omajal njihove moči (opēs) kakor z bitko pri Levktrah. 5. Cezar je postavil (cōstituere) legijo pred svoj tabor, da bi sovražna pehota ne mogla iznenada napraviti napada (pas.) 6. Borimo se za življenje, za domovino, za cesarja! 7. Jugurta je prosil vojake, da ga [§ 261(264), 2, p 1] branijo proti rimski lakomnosti. 8. Divicijak je jokajoč (= z mnogimi solzami) rotil Cezarja, da bi ne postopal prehudo (comp.) z njegovim bratom Dummorigom

(= da bi ne sklenil kaj prehudega proti . . .). 9. Helvečani so mislili, da imajo v primeri z množico ljudi, z bojno slavo in s hrabrostjo preozke (pozitiv) meje. 10. Ko je Cezar zahteval od Edučanov žita, ki so mu ga bili obljubili, so dan za dnevom odlašali. 11. Strah, ki je hipoma prevzel vso vojsko, se je začel pri vojaških tribunih, načelnikih in vseh ostalih, ki niso imeli v vojaštvu velike izkušnje. 12. Kje (= odkod) naj začnem? 13. Ko so sovražniki videli, da jih napadamo od spredaj, na levi in od zadaj (pas.), so zbežali. 14. Ren izvira na Lepontinskem. 15. Atensko zidovje, ki ga je Temistoklej zopet zgradil (restituere), je sestajalo iz kapelic in grobišč. 16. Mil-tijad je bolehal na rani, ki jo je bil dobil pri obleganju Para. 17. Herkul je gnal Gerijonova goveda pred seboj. 18. V primeri s čednostjo se mora bogastvo zaničevati. 19. Vsak po svoji moči. 20. Res je, da ni življenje nobenega človeka brez skrbi in bolečin. 21. Cezar je preganjal Pompeja tja do Egipta.

47. § 165.

1. Največ jih je tako pisalo, da je Temistoklej šel (trānsīre) v Azijo, (ko) je bil Kserks kralj. 2. Ko so meščani in oblegalci videli plamen (pas.), je prišlo obojim na misel, da so dali kraljevi pomorščaki znamenje (pas.). 3. Darej je dal (prim. 36, stavek 27.) napraviti črez reko Hister most, da (= po katerem) bi prepeljal čete. 4. Aristid je bil atenski poveljnik v boju pri Platejah, v katerem je bila barbarska vojska potolčena (fundere) in Mar-donij ubit. 5. Večji del Azije je bil nekdam pod peržansko oblastjo. 6. Često je pod siromašno obleko skrito vrlo srce. 7. Samniti so pri Kavdinskem klancu Rimljane premagali in jih^o poslali pod igo. 8. Efori so pustili Pavzanija pod milim nebom poginiti. 9. Kserks je sklenil vso Grecijo in vse zapadne dežele spraviti pod svoje žezlo. 10. Zaznali smo (accipere), da so on-stran (super) Numidije Getuli. 11. Ko je dal (iubēre) Amulij dvojčka Romula in Rema izpostaviti, je bila izstopila Tibera črez svoje bregove. 12. Nad Damoklejevim tilnikom je visel oster meč (ēnsis). 13. Platon je položil (collocāre) poželjenje pod (subter) prepono. 14. Ni dvoma, da čednost vse nadkriljuje.

B. Sestavki, ki se glede vsebine in besed*) opirajo na (Košanovo) Latinsko čitanko.

I. Miltijad.¹⁾

1. Miltijadovo rodoljubje. (Mil. I)

Peržanski kralj Darej je izročil varstvo mostu, (ki) ga je napravil črez reko Hister, prvakom, ki jim je bil dal trajno gospodstvo (pl.) v mestih (gen.) Jonije in Eolide. Med prvaki je bil tudi Miltijad, Cimonov sin. Ko je ta (quī cum) slišal, da se Darej proti Scitom nesrečno bojuje, je izpodbujal čuvaje mostu, da naj ne opuste dane prilike Grecijo osvoboditi in naj podero most. „Če ne bo mogel“, pravi Miltijad, „Darej svojih čet po mostu nazaj prepeljati, bode vse v malo dneh uničil ali sovražni meč ali glad.“ Toda Histijej iz Mileta se je temu nasvetu ustavil, rekoč (= ko je rekel): „Naše gospodstvo se opira na Darejevo kraljestvo. Če kralj pogine (fut. II.), nas bodo naši sodržavljeni izgnali iz države (pas.). Zatorej je za nas koristneje, da most ostane (= se ne podere) in se na tak način ohrani peržansko kraljestvo“. Tega mnjenja je bila (sequi) večina. Dasi torej⁰ Miltijad s svojim nasvetom ni prodril, se je vendar videlo, da je večji prijatelj skupne svobode kakor svojega lastnega gospodstva.

2. Bitka pri Maratonu. (Mil. II, III)

Kmalu na to je poslal Darej Datida in Artaferna z ogromno vojsko v Evropo, da bi spravila Grecijo pod njegovo [§ 261 (264), 2] oblast. Ko sta, osvojivši hitro Eretrijo, ki je mesto na

*) Besede in rekla, ki se nahajajo na dotičnih mestih Kornelija Nepota in so porabljeni le v teh sestavkih, niso navedena v besedniku.

I. ¹⁾ Če vsebuje naslov obenem snov ali vsebino, stavimo pred substantiv *dē* (z abl.); torej: *dē Miltiade* (namreč: *agitur, narratur, disseritur* itd.). Za naslove se pa lahko rabijo tudi stavki (povedni z indik. in zavisni vprašalniki) ter acc. c. inf. (s pridejanim predikatom ali brez njega). Vzgledov za naslove je v Latinski čitanki dovolj.

otoku Evbeji, prišla do Atike, je Miltijad opominjal Atence, naj gredo Peržanom nasproti na Maratonsko polje in naj bijejo odločilno bitko. Ko jim je še^o prišlo 1000 Platejcev na pomoč, so peljali svoje čete iz mesta in se utaborili na zelo ugodnem kraju. S svojimi pičlimi četami so si upali boriti se proti 100.000 peržanskim pešcem in 10.000 konjenikom. Zanašajoč se na hrabrost svojih sodržavljanov, je mislil Miltijad, da bi bilo mogoče (se moglo zgoditi), da bi peščica 10.000 oborožencev, ki je žarela čudovite bojaželjnosti, premagala desetkratno premoč (= število) Peržanov. In to [rel. zveza, § 264 (267)] upanje ga ni varalo. Grki so se tako hrabro borili, da so bili Peržani premagani in tako prestrašeni, da niso hiteli v tabor, temveč na ladje. Ta bitka se je bila l. 490. pr. Kr.

3. Žalostni konec Miltijadovega življenja. (Mil. V, VI)

Po bitki pri Maratonu je Miltijad zavojščil mnogo otokov, ki Atencem proti barbarcem niso bili pomagali (pas.), da bi jih prisilil [vrniti se] k pokorščini. Ker pa mesta Para ni izvojeval, nego se je vrnil brez uspeha, so ga Atenci obtožili veleizdaje, češ, da ga je peržanski kralj podkupil (pas., čas!). Ker se vsled rane [bolan], ki jo je dobil pri obleganju mesta Para, ni mogel sam zagovarjati, so poprijeli njegovi prijatelji za besedo. Dasi je obravnava dognala (pas.), da je nedolžen, je vendar bil obsojen v denarno globo. Ker te ni mogel plačati, so ga vrgli v državno ječo (pas.), kjer je sklenil svoje življenje. To je bil konec slavnega (§ 101) Atenca, ki je bil kot mladenič in mož srečno in uspešno služil (gerere) državi. Njegovo usodo moramo tem bolj obžalovati, ker se je neuspeh glede Para (calamitās Paria) pripetil brez njegove krivde. Sicer so pa vsi edini v^o tem^o, da je bil Miltijad zelo človekoljuben in čudovito vljuden. Toda z ozirom (respicere) na njegov veliki ugled pri vseh državah, na njegovo slavno ime in vojno slavo so se Atenci bali njegove moči. In bržkone [vērī simile est, § 276 (328), do, 4, p 2] je bil to vzrok njegove obsodbe.

II. Temistoklej.

1. (Te. I, II)

Koga naj više cenimo od Temistokleja, ki je napake zgodnje mladosti popravil z velikimi čednostmi? Oče Neoklej je sina izdedinil, ker je prelahkomiselno zapravljajal premoženje.

Sin je mislil, da mora to sramoto izbrisati z največjo pridnostjo. Ker se je posvetil popolnoma državi in je imel mnogo posla (versārī) pri sodiščih, se je hitro vzljubil svojemu očetu in vsem dobrim. Kakor je hitro našel, česar je bilo treba, tako je bil tako odločen pri izvrševanju [reči], da se ni nobena važnejša stvar brez njega započela (gerere). — Najprej je pregovoril Atence, da naj začnejo vojno z Egineti in morskimi roparji. Ko se je z denarjem, ki je prihajal iz rudnikov, zgradilo veliko brodovje, je Temistoklej zlomil moč sovražnikov, pri čemer so postali Atenci tudi zelo večji pomorski vojni. In zlasti to jim je bilo v veliko korist. Kajti že je bil sklenil Kserks maščevati sramotni poraz, ki ga je bil doživel njegov oče pri Maratonu, in napasti najprej Atence.

2. (Te. II, III)

Ko se je bližala ogromna vojska — pri Herodotu beremo, da je štela 170.000 pešcev in 80.000 konjenikov — Greciji, so vprašali Atenci proročišče v Delfih za svet, s čim bi se mogli najbolje braniti. Ko jim je Apolon po Pitiji odgovoril: z lesenim zidovjem, je Temistoklej prepričal svoje sodržavljane, da je bog zaznamoval ladje kot leseno zidovje; zato še^o naj pridajo k svojim prvotnim ladjam ravno toliko troveslač in naj spravijo vse svoje premičnine deloma na Salamina, deloma v Trecen, sami pa naj zapuste mesto.

Odposlanci grških držav so sklenili preprečiti nadaljnje prodiranje barbarcev. Zato so poslali lacedemonskega kralja Leonido z majhno vojsko branit Termopile. Toda ko je ta spoznal, da sovražnikom ni kos, je odpustil večji del svoje vojske, sam pa je, tudi od zadaj napaden od Peržanov, ki jih je vodil izdajalec Efijalt, umrl (occumbere) s svojimi 300 Spartanci najslavnejše junaške^o smrti za domovino.

3. Bitka pri Salamini. (Te. III, IV)

V istem času se je bojevalo skupno grško brodovje s kraljevimi pomorščaki v neodločeni bitki pri Artemiziju. Ker se je pa Temistoklej bal, da bi Peržani grškega brodovja ne obkolili, je odplul od Artemizija in postavil brodovje pri Salamini nasproti Atenam. (Ko) je Kserks osvojil Termopile, se je približal Atenam in jih upepelil. Ko so Grki videli plamen (pl.) gorečega mesta, so se tako prestrašili, da si niso upali dalje

ostati. (Ker) so mislili (arbitrārī, pf.), da je boljše oditi domov in se braniti za zidovjem kakor se na morju bojevati, so sklenili oni kraj zapustiti. Le Temistoklej je izprevidel, kako neumen je ta sklep, ter je rekel, (ko) so se posvetovali vojskovodje: „Združeni bomo Peržanom kos, razkropljeni pa bomo sramotno poginili.“ Ko so se Grki pri vsem tem (nihilōminus) hoteli raziti, je poslal ponoči sužnja h Kserksu, da (= ki) bi mu povedal naslednje (= to pl.): Tvoji nasprotniki nameravajo iz strahu pred množico tvojih čet zbežati; če se bodo razšli, ne boš lahko vojne končal: zatorej jih hitro napadi, da boš vse v eni bitki uničil. Kserks je sklenil, misleč (ratus), da mu je dal Temistoklej koristen svet, udariti se in je začel naslednjega dne bitko, v kateri so premagali Grki z majhnim številom ladij od pamtiveka največje brodovje. Po pravici torej trdi Nepot, da je bil Kserks premagan bolj po razsodnosti enega moža kakor z orožjem Grecije.

4. (Te. VI, VIII)

Toda Temistoklej se ni izkazal manj vrlega v miru kakor v vojni. Atenci so imeli takrat le Falersko пристanišče, ki ga Temistoklej ni smatral niti za dosti veliko niti za dobro. Ker je pa želel, da bi Atenci postali kar (quam) najmočnejši, jim je svetoval, da naj zgrade trojno Pirejsko pristanišče in ga⁰ naj obdajo z zidovjem. Istotako (īdem) je trdil, da je potrebno, da obnove Atenci mestno zidovje, (ki) so ga bili Peržani razdejali. Lacedemonce, ki so skušali preprečiti, da bi se to ne zgodilo, je zvijačno varal. In tako (quō) je dosegel, da so Atenci obzidali svoje mesto z najtrdnjšim zidom, da bi ga tem (quō) lažje branili proti sovražnikom. Po teh činih (rēs gestae) se je bil Temistoklejev ugled tako povečal, da ga je zavist njegovih državljanov upropastila (pas.). Vsled istega strahu, ki je bil Miltijadu v pogubo, so ga najprej izgnali iz države, pozneje ga pa obsodili zaradi veleizdaje na tožbo (accūsāre) Lacedemoncev, češ, da se je zvezal s peržanskim kraljem proti Greciji.

5. Temistoklej beži v Malo Azijo in konča tam svoje življenje.

(Te. IX, X)

Od vesoljne Grecije preganjan, je pisal (= poslal) pismo [h] kralju Artakserksu, v katerem ga je prosil prijateljstva. Da bi si pridobil (conciliāre) kralja, je trdil, da je bil po njem Kserks velike nevarnosti rešen (= osvobojen). Po bitki pri Salaminu

[da] ga je namreč hitro obvestil, da nameravajo (§ 120) Grki čez Helespont zgrajeni most podreti. Na tak način [da] se je mogel Kserks vrniti v Azijo. Tako [da] je storil njegovi hiši mnogo več dobrega kakor hudega.

Po preteku enoletne dobe je prišel h kralju, ki se je hotel poslužiti njegovih nasvetov, da bi Grecijo popolnoma užugal (opprimere). Ker mu je Temistoklej mnogo obljubil (plpf.), mu je kralj podaril tri mesta.

Toda Temistoklej je kmalu obupal, da bi mogel svoje obljube izpolniti. Kajti ni maral (nōlle, acc. c. inf.), da bi Peržani z njegovo pomočjo podjarmili njegovo domovino. Zato je verjeti onim, ki pravijo, da se je Temistoklej radovoljno zastrupil. Blizu Magnezije, kjer se je bil Temistoklej naselil, je bil njegov grob. Njegove kosti so pa njegovi prijatelji baje skrivši pokopali v Atiki (pas.).

III. Aristid.

S Temistoklejem se je boril za prvenstvo Aristid, ki zasluži (= je vreden) zaradi svoje pravičnosti najvišjo hvalo. Ker razburjeni množici ni ugajalo, da je edini od pamtiveka dobil priimek Pravični, se je Temistokleju posrečilo izpodriniti ga in doseči, da ga je zadela l. 485. pr. Kr. kazen 10 letnega pregnanstva. Ko je l. 480. pr. Kr. Kserks zavojščil Grke, ga je atensko ljudstvo na predlog (auctor) istega Temistokleja, ki je bil prej v nič deval njegovo slavo, poklicalo nazaj v domovino (pas.). Po bitki pri Salamini, katere se je udeležil kot pregnanec, je načeloval atenski vojski v boju pri Platejah, v katerem je bil Mardonij ubit in peržanska vojska uničena. — Hvalevredna (konj. perifr. pas.) je zlasti Aristidova nesebičnost in poštenost, lastnosti (§ 193, p), vsled katerih se je zgodilo, da je prešla (= se prenesla) pomorska hegemonija na (= k) Atence. Dasi bi si^o bil lahko napravil (mogel napraviti) mnogo (māgnus) denarja, ker je upravljal skupno blagajno zveznih (foederātus) držav, je vendar v toliki revščini umrl, da so se njegove hčerke morale rediti na državne stroške. In to (rel. zveza) je pač najlepši dokaz njegove nesebičnosti (= vzdržnosti).

IV. Cimon. (Ci. II—IV)

Dasi se Cimon s svojim očetom Miltijadom ne enači glede bojne slave, se mora vendar smatrati za zelo velikega vojskovodjo. Najprej je bil poslan v Tracijo in je premagal ob reki

Strimonu velike traške čete. Najslavnejši čin Cimonov je pa bitka ob Evrimedontu, v kateri je l. 465. pr. Kr. popolnoma premagal ciprsko in feniško brodovje. Istega dne je izkrcal svoje čete in je uničil veliko sovražno vojsko. Ker si je bil pridobil po teh zmagah veliko slavo in se je zdelo sodržavljanom, da postaja premogočen (komp.), so ga l. 463. pregnali po črepinjski sodbi. Dasi so se torej izkazali (plpf.) zelo nehvaležne proti (in) njemu, se vendar ni jezil nad njimi, ravnaoč se pri^o tem^o po Aristidu, ampak je prenašal hrabro (= s hrabrim duhom) krivico, kakor se spodobi za domoljuba.

Nadaljevanje in konec.¹⁾

Toda Atenci so se kmalu (= hitro) kesali svojega čina. Ko so jim Lacedemonci l. 458. napovedali vojno, so poklicali Cimona nazaj v Atene, ker so upali, da bo domovini najbolj pomagal. Ker je pa ta smatral za boljše, da obe najmogočnejši grški državi združeni Peržane zavojščita, kakor pa da se med seboj bojujeta, je šel na svojo roko (= radovoljno) v Lacedemon in posredoval mir. Kmalu nato so ga izvolili za nadpoveljnika in poslali z 200 ladjami na Ciper (pas.). Toda (ko) je večji del otoka premagal, je zbolel in umrl, 60 let star.

Cimon se ni izkazal le kot velikega vojskovodjo v vojni, nego tudi v miru kot dobrega sodržavljana. Bil je namreč baje tako radodaren, da ni nikogar oviral uživati sadja, ki je bilo na njegovih vrtovih in posestvih. Razen tega je mnogim pomagal z denarjem (pas.). Pri Nepotu beremo, da je tudi precej revežev dal pokopati na svoje stroške. In tako se ni čuditi, če so ga Atenci v življenju ljubili, po smrti (= mrtvega) se ga pa s hvaležnim srcem spominjali.

¹⁾ Latini: Začeti (*instituere*) predmet (*rēs, materia*) se obravnava (*trāctare*) naprej (*porrō*) in se konča (*absolvere*).

V. Pelopida. (Pe. IV, V)

Izmed tistih Tebancev, ki so se domovini najbolj[še] uslužili, sta najslavnejša Pelopida in Epaminonda. V največjo hvalo se jima mora šteti, da (quod) ni nobeden drugemu zavidal njegovih vrlin, ampak da sta se združena trudila, da bi napravila Tebe za najmogočnejšo državo vse Grecije. Četudi se Pelopida ni enačil z Epaminondo, je vendar izvršil take (is) čine, da si je pridobil nesmrtno slavo.

Najprej je osvobodil Tebe lacedemonske oblasti. Potem je uril z Epaminondo Tebance v orožju in jih poučeval v vojni umetnosti. Ko je prodiral l. 371. lacedemonski kralj z vojsko približno 20.000 vojakov proti Beotiji, da bi mesto Tebe do tal podrl, sta mu šla z vojsko le 6000 vojakov nasproti. Pri Levktrah sta trčila s sovražniki skupaj ter jih popolnoma premagala, tako da jih je 1000 padlo. V tej bitki je načeloval Pelopida pod nadpoveljstvom Epaminondovim izbrani četi (manus), ki je najprej vrgla lacedemonsko falango.

Ravno tako (ne manj) hrabrega se je izkazal Pelopida, ko je Epaminonda naslednje leto naskakoval (oppugnāre) Sparto. Ko je potem hotel spraviti Tesalijo pod tebansko oblast, ga je, dasi je bil poslanec, Aleksander Ferejski vrgel v ječo (pas.). Leto pozneje ga je osvobodil Epaminonda. Da bi se nad Aleksandrom maščeval, je pregovoril Tebance, da so šli Tesaliji proti tiranom na pomoč. S 300 izbranimi konjeniki je odrinil in se ni pomišljal bojevati se proti številnejšim (māgnus) četam. Brž ko je zagledal Aleksandra, ga je najsmelejše napadel; toda kmalu se je zgrudil, od mnogih kopij preboden. Tesalske države so izkazale ubitemu Pelopidi največje časti, njemu so postavili (exstruere) bronaste kipe, otrokom so pa podarili mnogo zemljišča.

VI. Epaminonda. (Ep. III—V, IX)

Najvišjo hvalo zaslužijo (= so vredne) duševne vrline Epaminondove. Bil je jako skromen in pameten, razen tega zelo vešč vojaštvu in osebno hraber. Kornelij Nepot pripoveduje, da je bil tako resnicoljuben, da ni niti v šali lagal. Krivice ljudstva je lahko prenašal; ne (da) bi se jih (rel.) spominjal (immemor), je pomagal domovini, smatrajoč za greh, nad njo se jeziti. Revščina se mu ni zdela breme; kajti če tudi je njemu^o samemu manjkalo denarja, je vendar pomagal revnejšim s sredstvi svojih prijateljev. O njegovi nesebičnosti (gen.), bi se dalo (= moglo, indik. prez.) mnogo vzgledov navesti, toda eden naj zadostuje. Kralj Artakserks je bil prosil Dijomedonta, naj gre z veliko množino (pondus) zlata v Tebe, da bi Epaminondo podkupil. Toda ta ni nič vzel (= vzprejel). „Vse, kar more služiti moji domovini“, je rekel, „v blaginjo, sem pripravljen storiti zastonj, kajti ne služim jej zaradi sebe. Za domovinsko ljubezen pa ne vzamem zakladov vsega sveta.“

Nadaljevanje.

Kako je bil zgovoren, se je pokazalo najbolj pred bitko pri Levktrah, ko je pri (in) skupščini v Sparti Lacedemoncem očital (= štel v krivdo) tiranido in je povzročil, da so se jim zavezniki izneverili. To, kar druge velike može, je doletelo tudi Epaminondo, namreč^o da (ut) so mu mnogi zavidali (pas.). Med temi je bil neki Meneklid, ki se je trudil, da bi zmanjšal njegovo slavo. (Ker) se je bal (verērī, ptc. pf.), da bi se Epaminonda izkazal vojni večšega vojskovodjo, je pozval Tebance, naj mir više cenijo od vojne. Toda oni se mu je postavil nasproti, rekoč (= ko je rekel), da po krivici nasvetuje to Tebancem; kajti če hočejo (konj.) uživati dolgotrajen mir, [da] morajo biti vedno pripravljeni na vojno. In ko mu je isti nekoč očital napuh, češ da trdi (čas!), da se enači z Agamemnom glede bojne slave, je rekel: „Ne (nōlī) misli, da s tem tekmujem; kajti on je s pomočjo vseh Grkov v 10 letih osvojil le^o eno mesto, jaz sem pa z enim mestom in v enem dnevu vso Grecijo osvobodil lacedemonskega gospodstva“.

Nadaljevanje in konec.

Nazadnje je bil Epaminonda vrhovni poveljnik v bitki pri Mantineji. Lacedemonci so bili prepričani, da je njihova rešitev [ležeča] na njega pogubi. Ko so ga torej videli presmelo pritiskati na sovražnike, so napravili vsi nanj napad in niso prej odnehali, dokler se Epaminonda ni zgrudil, od kopja zadet. Po njegovem padcu so se borili Beoti kar najhrabreje ter so sovražnike premagali in v beg zapodili. Epaminonda pa smrtonosnega železa ni prej izdril iz telesa, dokler se mu ni bilo naznanilo, da so sovražniki premagani. Nato je takoj izdihnil, komaj 56 let star.

Da je eden velik mož več vreden kakor cela država, se lahko (= more) razvidi iz tega, da (quod) so bile Tebe, dokler je Epaminonda načeloval občini, glavno mesto vse Grecije, dočim (cum s konj.) so bile pred njegovim rojstvom in po njegovi smrti vedno pod tujo oblastjo.

VII. Aleksander Veliki.

1. Aleksander razreši gordijski voz. (Al. 1.)

Ko je Aleksander osvojil mesto Gordij, prestolnico frigijskih kraljev, je vstopil v Jupitrovo svetišče. Tukaj je bil shranjen voz, na katerem se je vozil kralj Gordij. Jermenje (lōrāmenta,

ōrum), ki je vezalo (cōnectere) igo z ojesom (tēmō, ōnis), je bilo tako umetno (artificiōsē) zavozlano (astringere), da se je zdelo, da se ne more razvezati, ker se konci (caput) niso mogli najti. In proročišča so bila prorokovala (canere), da se bo polastil gospodstva nad vso Azijo tisti, ki bo nerazrešljivi vozal razrešil. Ko je Aleksander zagledal vozal, ga je obšlo poželjenje ono prorokovanje uresničiti. Ob (cum) velikem pričakovanju tistih, ki so mu bili sledili v svetišče, ga je ogledoval in ga^o skušal razvezati. Toda ni se dolgo trudil, nego je potegnil meč in brez obotavljanja (haud cunctanter) razsekal (discindere) vozal, rekoč (= ko je rekel): „Vse eno je, kako se razreši“. Okoli stoječe (= ki so bili okoli njega) Frige je obšel silen strah, Macedonci so se pa veselili, ker so bili prepričani, da je Azija že po pravici njihova.

2. Aleksander hudo zboli, toda njegov^o zdravnik Filip ga reši (pas.). (Al. 2, I, III, IV)

Pomladi l. 333. pr. Kr. je odrinil Aleksander iz Gordija in je dospel z neverjetno hitrostjo v Cilicijo, deželo (§ 193, p.), ki je bila večinoma rodovitna in je imela vsakovrstnega žita, sadnega drevja in vinske trte (pl.) v izobilju. Ko je pa prišel do Tarza, ga je mikavnost reke Cidna, ki teče sredi skozi mesto, tako prevzela (capere, pas.), da je skočil ves prašen in poten v mrzli veletok. In vsled tega (rel. zveza) [se je zgodilo, da] je hudo zbolel. Eden njegovih zdravnikov, po imenu Filip, mu je obljubil, da ga bo ozdravil, in mu je dal močno (ācer) zdravilo. Kralj mu je zaupal, dasi ga je bil Parmenijon pismeno obvestil, naj se varuje (čas!) zdravnika Filipa; on [da] je od Dareja s 1000 talenti podkupljen. Kralj je pa vzel čašo, v kateri je bilo zdravilo raztopljeno, in je pil neustrašeno skoraj v istem trenutku (mōmentum, ī), ko je ukazal Filipu brati Parmenijonovo pismo, ki ga je bil dejal pod zglavje, na katerem je ležal. (Ko) je Filip pismo bral, ga je kralj neprestano gledal v obraz (= ni kralj obrnil svojih oči od njegovega obraza). Ko ni opazil nobenih znakov slabe^o vesti na njegovem obrazu, je postal veselejši in je po treh dneh zopet zadobil (recipere) svoje zdravje.

3. Aleksander obišče proročišče Jupitra Hamona. (Al. 4, IV)

Ko je Aleksander mesto Tir po 7 mesečnem obleganju (obsidēre) osvojil, je prišel v Egipt, kjer so ga smatrali za

osvoboditelja, ne pa^o za osvojitelja (pas.). Odtod je hitel k proročišču Jupitra Hamona, da bi vprašal (cōnsulere) boga o izidu vojne in o svojem rodu (orīgō). Ker je želel, da bi mu (sibi) bil prisojen (tribuere) božji rod, je bil priobčil svečenikom svetišča, kaj se mu (sibi) naj odgovori. Zato ga je pozdravil najstarejši izmed svečnikov, ko je vstopil v svetišče, ki je bilo sredi ljubke doline, kot (ut) sina Jupitrovega. In Aleksander je rekel, da sprejme to ime, in se je odslej res imel sam za boga. Tudi je bilo njegovim spremljevalcem ukazano (imperāre) Aleksandra kot boga, ne kot kralja častiti. Sreča je kralja tako zelo zaslepila, da je bil mnogim v zasmeh. (Ko) je vprašal, če mu je določena (impf.) oblast nad vsem zemljekrogom, mu je svečenik naznanil, da bo zmagalec v vseh bitkah in vladar vseh dežel. Ko je kralj proročišče in svečenike bogato obdaril, se je vrnil v Egiptet in je ustanovil ob zapadnem (occidentālis, e) Nilovem ustju mesto, ki ga je imenoval po svojem imenu Aleksandrijo.

4. Aleksander umre. (Al. 9, I, II)

Ko je bil Aleksander v Babilonu, kamor se je vrnil, dasi je bil izvedel po Nearhu, da bo to mesto zanj usodno, ga je povabil Medij iz Larise na popivanje (convīvium, ī). Ko je celo noč prepil, ga je hipoma napadla (je . . padel v . .) bolezen, ki ga je v teku 6 dni tako oslabila, da skoraj ni mogel niti govoriti. Sam je čutil, da se mu bliža konec. Ko so ga vsled (afficere) žalosti in hrepenenja želeli vojaki videti, je dovolil, da so prišli k njemu. S solznimi očmi (= s solzami) so šli mimo njega^o (in) mu poljubili roko. Ko ga je vojska takrat zadnjič pozdravila (pas.), je ukazal prijateljem stopiti bliže — kajti glas mu je že slabel — da bi jim dal zadnja naročila. Ko so okoli stoječi prijatelji videli, da kralju pešajo moči, so ga vprašali, komu zapušča kraljestvo. In on (quī) jim je odgovoril: Najvrednejšemu. Umirajoč je potegnil prstan s prsta (in) ga izročil Perdiki ter mu^o ukazal, da naj se pokoplje njegovo truplo v Amonovem svetišču. Ko ga je še (rursus) Perdika vprašal, kedaj se mu naj izkažejo božje časti, je rekel: Kadar boste sami srečni, prijatelji. To je bila njegova zadnja beseda (vōx). Kmalu na to je umrl, in^o sicer^o 11. maja l. 323., 32 let star, po 13letnem vladanju (= potem ko . . je vladal).

C. Abecedni slovensko-latinski besednik.

Adherbal <i>Adherbal</i> , <i>alis</i>	apulski = Apulije
Admet <i>Admētus</i> , <i>ī</i>	Arar <i>Arar</i> , <i>aris</i> , reka v Galiji
Afričan <i>Āfricānus</i> , <i>ī</i>	Arijovist <i>Ariovistus</i> , <i>ī</i> , german- ski kralj
Afrika <i>Āfrica</i> , <i>ae</i>	Aristid <i>Aristidēs</i> , <i>is</i>
afriški <i>Africānus</i> 3	Aristotel <i>Aristotelēs</i> , <i>is</i>
Agamemnon <i>Agamemnōn</i> , <i>onis</i>	Armenija <i>Armenia</i> , <i>ae</i> , dežela v srednji Aziji
Agezilaj <i>Agēsilāus</i> , <i>ī</i>	Artafern <i>Artaphernēs</i> , <i>is</i>
Ahil <i>Achillēs</i> , <i>is</i> [Trojo]	Artakserks <i>Artaxerxēs</i> , <i>is</i>
Ajak <i>Aiāx</i> , <i>ācis</i> , grški junak pred	Artemizij <i>Artemisium</i> , <i>ī</i>
Aksona <i>Axona</i> , <i>ae</i> , reka v se- vern Galiji	Askanij <i>Ascanius</i> , <i>ī</i>
Alba Longa <i>Alba (ae) Longa (ae)</i>	Astijag <i>Astyagēs</i> , <i>is</i>
Alcibijad <i>Alcibiadēs</i> , <i>is</i>	Atal <i>Attalus</i> , <i>ī</i> , pergamski kralj
Aleksander Veliki <i>Alexander</i> (<i>drī</i>) <i>Māgnus (ī)</i>	Atene <i>Athēnae</i> , <i>ārum</i>
Aleksandrija <i>Alexandriā</i> , <i>ae</i>	Atenec <i>Athēniēnsis</i> , <i>is</i>
ali <i>aut</i> , <i>vel</i> ; vpraš. <i>num</i> , <i>-ne</i> ; ali- ali <i>utrum -an</i>	Atik <i>Atticus</i> , <i>ī</i>
Alija <i>Ālia</i> , <i>ae</i>	Atika <i>Attica</i> , <i>ae</i>
Alpe <i>Alpēs</i> , <i>ium</i>	Avel <i>Aulus</i> , <i>ī</i> , rimski podpoveljnik v Jugurtovi vojni
ampak <i>sed</i> , <i>vērūm</i>	Avgust <i>Augustus</i> , <i>ī</i> .
Ank Marcij <i>Ancus (ī) Mārcius (ī)</i>	Babilon <i>Babylōn (Babylō)</i> , <i>ōnis</i>
Antijoh <i>Antiochus</i> , <i>ī</i>	Babilonec <i>Babylōnius</i> , <i>ī</i>
Antiloh <i>Antilochus</i> , <i>ī</i>	bahati se <i>glōriārī</i> 245 b in p 2
Antipater <i>Antipater</i> , <i>trī</i> , državni upravitelj Aleksandra Velikega	baje pas. glag. <i>dīcere</i>
Antonij <i>Antōnius</i> , <i>ī</i>	bajka <i>fābula</i> , <i>ae</i>
Apel <i>Apellēs</i> , <i>is</i>	barbarec <i>barbarus</i> , <i>ī</i>
Apij <i>Appius</i> , <i>ī</i>	bati se <i>timēre</i> , <i>metuere</i> 231
Apolon <i>Apollō</i> , <i>inis</i> , bog pro- roštva in umetelnosti	Belgi <i>Belgae</i> , <i>ārum</i> , keltski rod v severni Galiji
Apulija <i>Āpulia</i> , <i>ae</i>	belgijski <i>Belgārum</i> (gen.)

Beoti (Beočani) *Boeōti*, *ōrum*
 Beotija *Boeōtia*, *ae*
 beseda *verbum*, *ī*; *nōmen*, *inis*
 bežati *fugere* 197 in p 1
 Bibul *Bibulus*, *ī*, rimski konzul,
 Cezarjev nasprotnik
 bistroumnost *prudentia*, *ae*; *sagā-*
citās, *ātis*; *ingenium*, *ī*
 biti (boj) *pūgnāre*; - odločilno
 bitko *aciē dēcernere*
 biti (sem) brez *carēre*, *egēre* 241
 bitka *pūgna*, *ae*; *proelium*, *ī*
 bivališče *domicilium*, *ī*
 blagajna *aerārium*, *ī*
 blaginja *salūs*, *ūtis*
 blago *merx*, *cis*
 blagohoten *benevolus* 3
 blazina *pulvīnar*, *āris*; *pulvīnus*, *ī*
 blažen *beātus* 3
 blizu *prope*
 bližati se *appropinquāre*
 Bog (bog) *Deus* (*deus*), *ī*
 bogastvo *divitiāe*, *ārum*
 bogat, bogataš, *dīves*, *ītis*; *opu-*
lentus 3
 bogato *māgnīs mūneribus* (*dō-*
nāre)
 boginja *dea*, *ae*
 boj *pūgna*, *ae*; *proelium*, *ī*; *cer-*
tāmen, *inis*
 bojazen *timor*, *ōris*; *metus*, *ūs*
 bojaželjnost *pūgnandī cupiditās*,
ātis
 bojevati se *pūgnāre*, *dīmīcāre*
 bojevit *bellicōsus* 3
 bojni *bellicus* 3; *bellī* (sreča);
 bojna ladja *nāvis longa*
 Bokh *Bocchus*, *ī*, mavretanski
 kralj
 bolan *aeger*, *aegra*, *aegrum*

bolehati *labōrāre* (*ā vulnere*)
 bolezen *morbus*, *ī*
 boljari *optimātēs*, *ium* [*tāre*
 boriti se *dīmīcāre*, *pūgnāre*, *cer-*
božji divīnus 3; gen. subst. *deus*, *ī*
 branilna streha *tēstūdō*, *inis*; *vi-*
nea, *ae*
 braniti *dēfendere*-, *tuērī* 239, prip.
 3; ne braniti se *nōn recūsāre*,
nē (*quōminus*)
 brat *frāter*, *tris*
 brati *legere*
 breg *rīpa*, *ae*
 breme *onus*, *eris*
 brez *sine*; brez česa biti *vacāre*,
carēre, *egēre* (*rē*); brez uspeha
rē infectā, *rēbus infectis*
 brezbriznost *sōcordia*, *ae*; *negle-*
gentia, *ae*
 breznačajnik *homo* (*vir*) *in-*
cōstāns (*antis*) *āc levis* (*is*)
 brigatise *cūrāre* 198, *cōnsulere* 231
 Britanci *Britannī*, *ōrum*
 britanski (gen.) *Britannōrum*
 brodovje *clāssis*, *is*
 bronast = meden
 Brut *Brūtus*, *ī*
 brzdati *moderārī*, *temperāre* 231
retinēre (*cupiditātem*)
 brž ko ubi, *ubi prīmum*, *simulac*
simulatque.

Cel *tōtus* 3

celina *continēns* (*terra*), *entis*
 celó *vel*, *etiam*; *ipse*
 cena *pretium*, *ī*
 ceniti (visoko, toliko) *facere*, *ae-*
stimāre; - nad *antepōnere* 227
 centurijon (stotnik) *centuriō*, *ōnis*
 cenzor *cēnsor*, *ōris*

cesar *imperātor*, *ōris*

cesta *via*, *ae*

Cezar [*C. Julius*, *ī*] *Caesar*, *aris*

Ciceron [*M. Tullius*, *ī*] *Cicerō*,
ōnis

Cimbri *Cimbrī*, *ōrum*

Cimon *Cimōn*, *ōnis*

Cineja *Cineās*, *ae*

Cir *Cyrrus*, *ī*

Cirta *Cirta*, *ae*, numidsko mesto

Citij *Citium*, *ī*, mesto na Cipru
cvesti *flōrēre*

Čakati *exspectāre*

čas *tempus*, *oris*; toliko časa
tamdiū

čast *honor*, *ōris*; *laus*, *dis*; *dī-*
gnitās, *ātis*; - imeti *in honōre*
esse

časten *honestus* 3, *decōrus* 3;
častna služba, č. mesto *honōs*,
ōris

častiti *honōrāre*, *colere*, *venerārī*
častiželjen *honōris avidus* 3 (*cu-*
pidus 3)

če *sī*, če ne *nisi*, *sī nōn*

čednost *virtūs*, *tūtis*

čelo, na - biti (stati) *praeesse*

čestitati *grātulārī* 198

često *saepe*

češ da, češ ker *quod s* konj.

četa *manus*, *ūs*; čete *cōpia*, *arum*

četrtina *pars (partis) quarta (ae)*

čin *facinus*, *oris*; *factum*, *ī*

človek *homo*, *inis*

človekoljuben *hūmānus* 3

človeški *hūmānus* 3; gen. subst.
homo

čreda *grex*, *gregis*

črevelj (mera) *pēs*, *pedis*

črez *trāns*, *in (flūmine pontem*
facere), *super*, *suprā*

črka *littera*, *ae*

črn *niger*, *nigra*, *nigrum*; *āter*,
ātra, *ātrum (cūra)*

čuden *mīrus* 3, *mīrābilis*, *e*

čuditi se (*ad*) *mīrārī* 198

čudovit *mīrus* 3, *mīrābilis*, *e*

čuječnost *vigilantia*, *ae*

čut *sēnsus*, *ūs*

čutiti *sentire*

čuvaj *cūstōs*, *ōdis*

čvrst *salvus* 3.

Da *ut*; da ne *ut nōn*, *nē*, *quān*
Damoklej *Damoclēs*, *is*, ljubljeneč

Dionizija Starejšega

Damon *Dāmōn*, *ōnis*

dan *diēs*, *ēt*; vsakdan *cotīdiē*;
naslednji dan *posterō diē*; dan
za dnem *diem ex diē*

Danajci (Grki) *Danaī*, *ōrum*

danes *hodiē*, *nunc*

dar *dōnum*, *ī*; *mūnus*, *eris*

Darej *Dārēus*, *ī*

darilo *praemium*, *ī*; *dōnum*, *ī*

dasi *etsi*, *quamquam*, *quāmvīs*

Datam *Datamēs*, *is*, satrap kralja
Artakserksa

dati, dajati *dare*, *praebēre*; (= za-
povedati) *iubēre*; - v najem *lo-*
cāre, *collocāre*; - zakon *ferre*
lēgem

Datid *Dātis*, *idis*

davek *vectīgal*, *ālis*; davku pod-
vržen *vectīgālis*, *e*

decemviri *decemvirī*, *ōrum*

Decij *Decius*, *ī*

deček *puer*, *ī*

ded *avus*, *ī*

dedič *hērēs, ēdis*
 dediščina *patrimōnium, ī*
 dejanje *factum, ī; facinus, oris*
 dejal je *inquit*
 del *pars, tis; večji del māgnam partem, māximam partem*
 Del *Dēlus (Dēlos), ī*
 delati *facere, agere; - na to id agere*
 delavnost *opera, ae*
 deležen *particeps, ipis*
 Delfi *Delphī, ōrum*
 delfski *Delphicus 3*
 delo *opus, eris; facinus, oris; labor, ōris*
 Demosten *Dēmōsthenēs, is*
 denar *pecūnia, ae*
 desetdneven = desetih dni
 desetleten = desetih let
 desni *dexter, tra, trum; na desni dextrā*
 deška doba *pueritiā, ae*
 devati v nič *obtrēctāre 228*
 devetleten *novem annōrum, novem annōs nātus 3*
 dežela *terra, ae; ager, agrī; fīnēs, ium; na deželo rūs*
 dežuje *pluit*
 Dido(na) *Dīdō, ūs ali ōnis*
 Dijana *Diāna, ae*
 dika *decus, oris*
 Dijomedont *Diomedōn, ontis, poslanec kralja Artakserksa*
 Dijon *Dio, ōnis*
 Dijonizij *Dionysius, ī*
 dišati (po) *(red)olēre, sapere (acc.)*
 Divicijak *Dīviciācus, ī, ime eduvškega prvaka*
 divjačina *caro (carnis) ferīna (ae)*
 divji *ferus 3, ferōx, ōcis*

divjost *ferōcitās, ātis*
 do *ad, ergā, in; tja do ūsque ad, tenus; do česa biti interesse*
 doba *aetās, ātis; tempus, oris*
 dober *bonus 3*
 dobiti *accipere, impetrāre, adipisci, nancisci (morbum); -bitko (proti k.) vincere proeliō (aliquem)*
 dobrina *bonum, ī*
 dobrotā *beneficium, ī*
 dogodek *cāsus, ūs; rēs, rei*
 dognati *ostendere, dēmōnstrāre*
 dokaz *documentum, ī; tēstimōnium, ī; argūmentum, ī*
 dokazati *dēmōnstrāre, ostendere; pred sodiščem coarguere, convincere § 221*
 doklej? *quoūsque*
 dokler *dum, donec, quamdiū*
 dolg *longus 3, (= dolgo trajen) diūturnus 3*
 dolgo *diū; dolgo potem multō post; dalje diūtius*
 dolgo trajen *diūturnus 3*
 doleti *contingit (alicui)*
 dolžnost *officium, ī; mūnus, eris*
 dom *domus, ūs; domov domum, doma domī, z doma domō; doma in v vojni § 259, p. 3.*
 domneva *opīniō, ōnis*
 domoljub *bonus (ī) cīvis (is), - amāns (antis) patriae*
 domoljubje = ljubezen (do) domovine
 domovina *patria, ae*
 domovinski *patriae (gen.)*
 Donava *Danūvius, ī*
 dopadati, dopasti *placēre; ne dopadati displicēre*

doseči, -segati *assequī, cōnsequī*,
adipīscī; *aequāre* 197
 dosmrten *perpetuus* 3
 dostojnost *dignitās, ātis*
 dotakniti se (česa) *attingere (rem)*
 dovažanje (dovoz) žita (živeža)
commeātus, ūs
 doživeti *accipere (clādem)*
 drag *cārus* 3
 dragocen *pretiōsus* 3
 dražiti *laccessere (proeliō)*
 dreti *pellem dētrahere*
 drug *alius, alia, aliud*; drugi (iz-
 med dveh) *alter* 3; plur. tudi:
cēteri 3, *reliquī* 3
 drugič *iterum*
 držati *tenēre, sustinēre*; -s kom
alicūius rēbus favēre, ab ali-
quō stāre
 država *rēs (rei) pūblica, ae*; *cī-*
vitās, ātis
 državen *pūblicus* 3; *cīvīlis, e*;
 državna blagajna *aerārium, īt*
 državljan *cīvis, is*
 državljanski *cīvīlis, e*
 državljanstvo *cīvitās, ātis*
 duh *animus, ī*; *ingenium, ī*
 duhovit *ingeniōsus* 3 ali s subst.
ingenium, ī
 Dunaj *Vindobōna, ae*
 duša *animus, ī*
 duševen = duha
 dvojčka *geminī, ōrum*
 dvojen *duplex, icis*
 dvomiti *dubitāre*
 dvomljiv, dvomen *dubius* 3
 dvorjani *aulicī, ōrum*.

Ebro *Ibērus, ī*, reka v Hispaniji
 eden - drugi *alter (ūnus) - alter*

edin biti *cōnsentīre*
 Edip *Oedipūs, podis*
 Edučani, Eduvci *Aeduī, ōrum*
 Efez *Ephesus, ī*, mesto v Mali
 Aziji
 efor *ephorus, ī*
 Egipčan *Aegyptius, ī*
 Egipet *Aegyptus, ī*
 Elpinika *Elpinicē, ēs*
 enačiti (s, z) (*ad*)*aequāre* (akuz.)
 enak *pār, paris*; *aequus* 3
 Eneja *Aenēās, ae*
 eni - drugi *aliī (pars) - aliī (pars)*
 enkrat *aliquandō*
 Epaminonda *Epamīnōndās, ae*
 Epir *Ēpīrus, ī*
 Eretrija *Eretria, ae*
 etrurski = etruški
 etruški gen. k *Etrūscī, ōrum*
 Evbeja *Euboea, ae*
 Evmen *Eumenēs, is*, slavni Alek-
 sandrov vojskovodja
 evo *ecce, en*
 Evropa *Eurōpa, ae*

Fabij Maksim [Qu.] *Fabius (ī)*
Māximus (ī)
 Fabiji *Fabiī, ōrum*, rimski rod
 Fabricij *Fabricius, ī*
 Farnak *Pharnacēs, is*, pontski
 kralj
 Farzal *Pharsālus, ī*, tesalsko
 mesto
 Favstul *Faustulus, ī*
 Febida *Phoebidās, ae*
 Fenicija *Phoenicē, ēs, Phoenīca,*
ae
 Feniks *Phoenīx, icis*
 feniški gen. subst. *Phoenicē, ēs*
 Filip *Philippus, ī*

Focijon *Phōciōn*, *ōnis*, atenski
državnik, Demostenov vrstnik

Frīg *Phryx*, *Phrygis*

Frigija *Phrygia*, *ae*

frigijski = Frigije

funt *pondō* (abl.); *trēs pondō*
3 funti

G. (kratica =) Gaj *Gāius* (kratica
C.), *ī*

Gaj Marcij C. *Mārcius* (*ī*)

Galec *Gallus*, *ī*

Galija *Gallia*, *ae*

galski (gen.) *Gallōrum*

Gerijon *Gēryōn*, *onis*

German *Germānus*, *ī*

Germanik *Germānicus*, *ī* (pri-
imek Druzovega sina)

germanski (gen.) *Germānōrum*

Getūli *Gaetūli*, *ōrum*, nomadski
narod v Sahari

glad *famēs*, *is*

glasba *mūsica*, *ae*, *mūsicē*, *ēs*

glasovit *clārus* 3

glava *caput*, *itis*

glavni, glavno mesto *caput*, *itis*

gledati *intuērī* (*terram*), *cernere*,
videre

globa *pecūnia*, *ae*; *poena*, *ae*

gnusi se mi *taedet mē* 222

gojiti *colere*

gora *mōns*, *tis*

Gordij *Gordium*, *ī*

goreti *flagrāre* (*cupiditāte*), *ār-
dēre*

gorkota *calor*, *ōris*

gospodstvo *imperium*, *ī*; *domi-
nātiō*, *ōnis*; *dominātus*, *ūs*

gotov *certus* 3

govedo *bōs*, *bovis*

govor *ōrātiō*, *ōnis*

govoriti *dīcere*; *loquī*, *verba fa-
cere*

govornik *ōrātor*, *ōris*

govorništvo *ēloquentia*, *ae*

gozd *silva*, *ae*

grad *arx*, *cis*

graditi *aedificāre*

graja *reprehēnsiō*, *ōnis*

grajati *vituperāre*, *reprehendere*

Grakh *Gracchus*, *ī*

Granik *Grānīcus*, *ī* reka v Mi-
ziji

gre (za to) *rēfert*

Grecija *Graecia*, *ae*

greh *nefās*; *peccātum*, *ī*

grešiti *peccāre*

Grk *Graecus*, *ī*

grob(išče) *sepulcrum*, *ī*

grozovitost *crūdēlitās*, *ātis*

Hadrumet *Hadrumētum*, *ī*

Halikarnas *Halicarnassus*, *ī*, malo-
azijsko mesto

Hamilkar *Hamilcar*, *aris*, Hani-
balov oče

Hanibal *Hannibal*, *alis*

Hasdrubal *Hasdrubal*, *alis*

hči *filia*, *ae*

hegemonija *prīncipātus*, *ūs*

Hektor *Hector*, *oris*

Helespont *Hellēspontus*, *ī*

Helvečani *Helvētī*, *ōrum*, nek-
danji stanovniki današnje
Švice

helvečanski = Helvečanov

Herkul *Herculēs*, *is*

Herodot *Hērodotus*, *ī*, grški zgo-
dopisec

Hijeron *Hierō*, *ōnis*

hinavski *falsus* 3
 Hipija *Hippiās*, *ae*
 hipoma *subitō*; *repente*, (*ex*) *im-*
prōvīsō
 Hispanija *Hispania*, *ae*
 Hister *Hister*, *trī*
 hiša *domus*, *ūs*
 hiter *celer*, *eris*, *ere*
 hiteti *contendere*, *concurrere*
 (*auxiliō*); *petere* (*castra*, *nāves*)
 hitrost *celeritās*, *ātis*
 hlepenje *cupiditās*, *ātis*
 hoditi okoli *circumīre*; - pred *an-*
tegređi, *anteīre*, 201; *antecēdere*
 (*calamitātem*); - za *sectārī* 197
 Homér *Homērus*, *ī*, grški pesnik
 Horacij *Horātius*, *ī*
 Horaciji *Horātī*, *ōrum* trije bratje
 rimskega rodu, ki so se od-
 likovali v boju z albanskimi
 Kurijaciji
 hoteti *velle*; ne hoteti *nōlle*;
 rajši hoteti *mālle*
 hraber *fortis*, *e*; hlabro *fortiter*
 hlabrost *fortitūdō*, *inis*; *virtūs*
ūtis
 hraniti *alere*
 hrepenenje *dēsīderium*, *ī*
 hrepeneti (po) *dēsīderāre* (*rem*),
concupiscere 198
 hudo *graviter*
 hudodelstvo *scelus*, *eris*
 hvala *laus*, *dis*
 hvaležen *grātus* 3; - biti tudi:
grātiās agere
 I *et*, *etiam*: i-i *et-et*
 igo *iugum*, *ī*
 igrati *lūdere* (*ālēā*), *canere* (*tibiā*)
 igrokaz *fābula*, *ae*

ime *nōmen*, *inis*; dobro - *fāma*
ae; slabo - *īnfāmia*, *ae*
 imenovati *nōmināre*, *appellāre*;
dicere, *vocāre*
 imeti *habēre*, *ūtī* (= rabiti koga
 za kaj); - v izobilju *abundāre*,
affluere, 246; *est mihi* (n. pr.
 oblast, ime); - naslov *īnscrībī*;
 - za kaj *dūcere*, *putāre*; ne -
vacāre, *carēre*, *egēre*, 241;
 imam opraviť *rēs mihi est*
 imperator *imperātor*, *ōris*
 in *et*, *ac*, *atque*, *-que*
 iskati *quaerere*, *requīrere*; *petere*
 (*salūtem fugā*)
 isti *īdem*, *eadem*, *idem*
 istod *eādem*
 Italija *Italia*, *ae*
 italski = Italije
 iti *īre*, *proficiscī*; - pod *subīre*
 (*tēctum*); iti črez (Alpe) *trāns-*
īre (*Alpēs*); - za kom *sectārī*
aliquem
 iz *ē*, *ex*, *propter*, *per*
 izbranec *dēlēctus*, *ī*
 izbrati *ēligere*, *dēligere* (*locum*)
 izbruhniti *orīrī* (*bellum*)
 izdajstvo *prōditiō*, *ōnis*
 izdati *prōdere*
 izginiti *interīre*, *ēvānēscere*
 izguba *clādēs*, *is*; *dētrīmentum*,
ī; *caedēs*, *is* (*mīlitum*)
 izgubiti *āmittere*, *perdere* (*diem*);
 - bitko *proeliō vincī*, *male*
rem gerere
 izhajati *orīrī*, *nāscī*
 izid *exitus*, *ūs*, *fīnis*, *is*
 iziti *ēgredī*, *exīre*, *discēdere* (*su-*
periōrem)
 izjesti *exedere*

izkaz(ov)ati *tribuere (beneficium)*,
afficere (honore), *praestare*; - se
appārere (z nom.), *sē prae-*
stare, *sē praeberē* [nātū
izključiti *excludere*; *movēre* (se-
izkušnja *ūsus*, *ūs*
izleteti *evolāre*
izmed *ex, dē*; gen. partit.
iznenada *ex inopinātō, dē (ex)*
imprōvisō, repente, subitō
izneveriti se *dēficere* 197, p 1
izobilje, v izobilju imeti *abundāre*,
redundāre
izobrazba *litterae, ārum*
izobraziti *excolere, ērudire, do-*
cere
izpeljati *ēducere*
izpodbuja *incitāmentum, ī*; na -
jo (*ad*)*monitū, hortātū, im-*
pulsū
izpodriniti, pas. *collabefieri*
izpolnjevati *observāre (lēgem)*
izpostaviti *expōnere*
izpostavljati *offerre, oppōnere*
izpreleteti *invādere* 227, p
izpremeniti *mūtāre*
izprevideti *intellegere, perspicere*
izreči *facere (iūdicium)*
izročiti *trādere, committere*
izsiljevanje *repetundae, ārum*
(scil. *pecūniae*); zaradi i. tožiti:
dē rep. pōstulāre
izstopiti *effundī*
iztrgati *ēripere*
izuriti *exercere*; izurjen *exerci-*
tātus (bellō) 3
izvedeti *cōgnōscere*; *comperire*,
reperire; *accipere* (po poroč-
nikih)
izven *extrā*

izvesti *ēducere*
izvirati (v, na) *oriri (ab, ex)*
izvojevati *expūgnāre*; *parere*
(*victōriam ex, dē*)
izvoliti *ēligere, creāre*; *dīcere*
(*dictātōrem*)
izvršiti, izvrševati *persequi, fa-*
cere, per -, cōficere

Javno palam
ječa *carcer, eris, vincula, ōrum*
jed (jedilo) *cibus, ī*
jesen *autumnus, ī*
jesti *vēsci, edere*
jeza *īra, ae*
jezdec *eques, itis*
jeziti se *īrāsci* 226, *suscēnsere* 288
Jokasta *Iocastē, ēs*
jokati se *flēre, dēflēre* 198
Jugurta *Iugurtha, ae*
Julij *Iūlius, ī*
Jupiter *Iūppiter, Iovis*
jutri *crās*

K *ad*
Kabrija *Chabriās, ae*
Kadem *Cadmus, ī*
Kadmeja *Cadmēa, ae*
kajti *enim, nam, etenim*
kak, kakšen? *quālis, e*; indef.
aliquis (ī), aliqua, aliquid (ali-
quod); *quis (quī), qua, quid*
(quod); *ūllus* 3
kakor *ut, sicuti; quam*
Kalija *Calliās, ae*, bogat Atenec
Kalistrat *Callistratus, ī*
Kamil [*M. Furius, (ī)*] *Camillus, ī*
kamenati *lapidibus obruere*
kamor *quō*
Kampanija *Campānia, ae*

- Kampanec *homo Campānus*, (ī)
 Kane *Cannae*, ārum, trg v Apuliji
 kapelica *sacellum*, ī
 Kapitol(ij) *Capitōlium*, ī
 Kapua *Capua*, ae
 karkoli *quid-*, *quodcumque*
 Kartagina *Carthāgō*, inis
 Kartazan *Carthāginiēnsis*, is
 Kasij *Cassius*, ī ime starega
 rimskega rodu
 katerisibodi *quīlibet*, *quīvīs*
 Katilina *Catilina*, ae
 Katon [*M. Porcius* (ī)] *Cato*, ōnis
 Kavdinski klanec *furculae* (ārum)
Caudīnae (ārum)
 kazati *mōnstrāre*, *ostendere*
 kazen *poena*, ae; smrtna - *sup-*
plicium, ī; *caput*, itis
 kazniti, kaznovati, *pūnīre*, *mul-*
tāre (*morte*, *exsiliō*)
 kedaj? *quando*
 ker *cum*, *quia*, *quod*
 Kerzonez *Chersonēsus*, ī
 kesam se *paenitet mē* 222
 kip *simulācrum*, ī, *statua*, ae
 Klavdij *Claudius*, ī
 Kleopatra *Cleopatra*, ae
 Klit *Clitus*, ī prijatelj Aleksandra
 Velikega
 kmalu *mox*; - potem *paulō post*
 kmet *agricola*, ae; na kmete,
 na kmetih, s kmetov § 259
 knez *prīnceps*, ipis
 knjiga *liber*, *librī*
 ko *cum*; potem ko *postquam*
 Koder *Codrus*, ī
 koder *quā*
 kohorta *cohors*, tis,
 kolik *quantus* 3
 koliko (jih)? *quot*?
 kolikor *quantum*; *quot* (po šte-
 vilu)
 kolinski *Collinus* 3
 končati *fīnīre*, *cōnfcicere*
 končno *postrēmō*, *postrēmum*
 konec *fīnis*, is; z *extrēmus* 3
 konjenik *eques*, itis
 konjenica, konjištvo *equitātus*, ūs
 Konon *Cōnōn*, ōnis
 konzul *cōnsul*, ulis
 konzulat *cōnsulātus*, ūs
 konzulovanje *cōnsul* gl. § 182, 1
 kopje *tēlum*, ī
 kopno (suha zemlja) *terra*, ae;
continēns, entis
 korak *passus*, ūs
 Korijolan [*C. Mārcius* (ī)] *Corio-*
lānus, ī
 Korijoli *Coriolī*, ōrum
 Korinčan *Corinthius*, ī
 Korint *Corinthus*, ī
 korist *ūtilitās*, ātis; *causa*, ae
 koristen *ūtilis*, e
 koristiti *prōdesse*
 kos (komu) *pār*, *paris*
 kraj *locus* i, *regiō*, ōnis
 kralj *rēx*, *rēgis*
 kraljestvo *rēgnum*, ī, *imperium*, ī
 kraljév *rēgius* 3
 kraljevati *rēgnāre*
 kraljica *rēgīna*, ae
 krasen *praeclārus* 3, *māgnificus*,
 3, *pulcher* 3
 kratek *brevīs*, e; v kratkem
brevī
 Kréméra *Cremera*, ae, rečica v
 Etruriji
 krepiti *fīrmāre*
 krepot *virtūs*, ūtis
 Krez *Croesus*, ī

kri *sanguis, inis*
 krivda *crīmen, inis, culpa, ae*
 krivica *iniūria, ae*; po krivici
iniūriā

krutost *crūdēlitās, ātis*
 Ksenofont *Xenophōn, ōntis*
 Kserks *Xerxēs, is*
 kupiti *emere, redimere*
 kupljiv *vēnālis, e*
 Kurcij [Q.] *Curtius, ī* [Rufus, ī]
 Kurijaciji *Curiātī, ōrum*, ime
 albanskih trojčkov, ki so padli
 v boju z rimskimi Horaciji
 Kv. = Kvint Q. = *Quīntus, ī*
 Kvinkcij Cincinat *Quīnctius (ī)*
Cīcinnātus (ī)
 Kvintilij Var *Quīntilius (ī) Va-*
rus (ī)

L. = Lucij L. = *Lūcius, ī*, predimek
 rimskih moških oseb

Labijén *Labiēnus, ī*, znameniti
 Cezarjev podpoveljnik

Lacedemonec *Lacedaemonius, ī*
 lacedemonski *Lacedaemonius 3*,
 gen. *Lacedaemoniōrum*

ladja *nāvis, is*; bojna - *nāvis*
longa; tovorna - *nāvis one-*
rāria

lahek *facilis, e*; levis, *e*; lahko
facile

lahkomiseln *levis, e*

Laj *Lāius, ī*

lakomnost *avāritia, ae*

lasten *proprius 3*; moj lasten itd.
meus ipsius itd.

lastnost *ars, artis*

Latin *Latīnus, ī*

Latinec *Latīnus, ī*

Latona *Lātōna, ae*

Lavinija *Lavinia, ae*
 le *modo, solum, tantum; nōn*
nisi; sōlus (ūnus) 3; ne le -
 ampak tudi *nōn solum - sed*
etiam

legija *legiō, ōnis*

lej *en, ecce*

lep *pulcher 3, amoenus 3 (campus)*

Lepi *Pulcher, chri*

Lepontinsko *Lepontī, ōrum*,
 prebivalci Lepontinskih Alp

lesen *līgneus 3*

leto *annus, ī*

letopis (*liber, ī*) *annālis, is*

levi *sinister 3*; na levi *sinistrā*

Levktre *Leuctra, ōrum*; pri Levk-
 trah tudi: *Leuctricus 3*

ležati *iacēre*; - na čem *incubāre*
alicui rei

li *ne, num*; li - ali *utrum (ne) -*
an

livada *prātum, ī*

Livij [T.] *Līvius, ī*

Lizander *Lysander, drī*,

Lizid *Lisis, idis, acc. Lisim*

ljubek *amoenus 3*

ljubezen *amor, ōris*; *cāritās, ātis*

ljubiti *amāre, diligere*

ljubkost *suāvitās, ātis*

ljudstvo *plēbs, plēbis*; *populus, ī*

ljudovlada *rēs (rei) pūblica(ae)*

ljudski *plēbis (gen.)*

ljut *ācer, ācris, ācre*

ljuto *ācriter*

ločiti *sēcernere, sēparāre* 239, p 2;

-se od (*dē*) *cēdere, excēdere* 239

lotiti se *occupāre (rem), aggredi*
(ad); *suscipere (bellum)*

luč *lūx, lūcis*

Lukrecija *Lucretia, ae.*

luna *lūna*, *ae*

Lutecija *Lutētia*, *ae* (s. Pariz)

Macedonec *Macedō*, *onis*

macedonski gen. *Macedonum*

Magnezija *Māgnēsia*, *ae*

Mala Azija *Asia*, *ae* [(ante)

malo potem (prej) *paulō post*
manjkati *deesse*; *dēficere* 197,
p 1; *carēre* 241

Maraton *Marathōn*, *ōnis*

maratonski *Marathōnius* 3

Marcél *Marcellus*, *ī*

Mardonij *Mardonius*, *ī*

Marcij *Mārcius*, *ī*

Marij *Marius*, *ī* [*stria*, *ae*

marljivost *diligentia*, *ae*; *indū-*

Mart *Mārs*, *tis*

maščevati (se) *ulciscī* 197, p 3

mati *māter*, *tris*

Mazinisa *Masinissa*, *ae*

meč *gladius*, *ī*; *ferrum*, *ī*

med *mel*, *mellis*

med *inter*, *in*

Meduza *Medūsa*, *ae*, strašna
bajna ženska (Gorgona), ki je
imela mesto las kače. Kdor
jo je videl, je okamenel

meja *fīnis*, *is*

Memij *Memmius*, *ī*

meniti *putāre*, *arbitrārī*

meriti *mētūrī*; meriti (= primer-
jati) *comparāre*; -se *parem esse*

Merkurij *Mercurius*, *ī*

mesec *mēnsis*, *is*

mestece *oppidum*, *ī*

mesto *urbs*, *bis*; *oppidum*, *ī*;

glavno - *caput*, *itis*; mesto =

kraj *locus*, *ī*

meščan *cīvis*, *is*; *oppidānus*, *ī*

Micipsa *Micipsa*, *ae*

Mida *Midās*, *ae*

mikavnost *suāvitās*, *ātis*

mil *cārus* 3; *benīgnus* 3; *milō*

nebo *dīvum*, *ī*

milina *clēmēntia*, *ae*

Milon *Milo*, *ōnis* [*ātis*

milost *cōmītās*, *ātis*, *benīgnitās*,

Miltijad *Miltiadēs*, *is*

mimo *praeter*; -iti *praeterīre* 200

Minerva *Minerva*, *ae*

minljiv *flūxus* 3, *cadūcus* 3, *fra-*
gilis, *e*

minljivost *fragilitās*, *ātis*

Minucij *Minucius*, *ī*

mir *pāx*, *pācis*, (dušni) *tranquil-*
litās, *ātis*; o miru in vojni
259, p. 3

miren *quiētus* 3; mirno srce *ae-*
quus animus

misliti *cōgitāre*, *iūdicāre*, *existi-*
māre; hitreje, nego se je mi-
slilo *celerius opīniōne*

Mitridat *Mithridātēs*, *is*

mlad *adulēscēns*, *entis*; mlajši
minor; od mladih nog *ā puerō*
(-īs), *ā pueritiā*

mladenič *adulēscēns*, *entis*; *iū-*
venis, *is*

mladost *adulēscēntia*, *ae*; *iūven-*
tūs, *ūtis*

mleko *lāc*, *lactis* [*ōnis*

mnenje *sententia*, *ae*; *opīniō*,

mnog *multus* 3

množina *cōpia*, *ae*; *vīs*, *vīm*, *vī*

moč *vīs* (tudi plur.), *opēs*, *um*
(= premoženje); *rōbur*, *rōboris*

moči *posse*

moder *sapiēns*, *entis*

Modrica *Mūsa*, *ae*

modrijan *sapiēns, entis; philosophus, ī*

modrost *sapientia, ae*

modroznanstvo *philosophia, ae*

mogočen, mogotec *potēns, entis*
mokro, na kopnem in mokrem
terrā marīque

molčati *tacēre*

molče *tacitus* 3; *silentiō*

molčečnost *taciturnitās, ātis*

morje *mare, is*

mornar *nauta, ae*

morski ropar *praedō, ōnis (maritimus, ī)*

most *pōns, pontis*

mož *vir, virī*

mrtev *mortuus* 3

mrzi *piget*

muditi se *morārī*

Mus (*P. Decius, ī*) *Mūs, Mūris*,
rimski poveljnik.

Na *in, ad*; na tem je *interest*
načelnik *prīnceps, ipis (cīvitātis);*
praefectus, ī (mīlitum)

načelovati *praeesse*

načrt *cōnsilium, ī*

nad *super, suprā*; = proti *contrā*;
pri števnikih *plūs, amplius*;
ceniti -, postaviti nad *antepō-*
nere § 227

nada *spēs, ei*

nadejati se *spērāre* 198

nadeti (komu ime ...) *dare, in-*
dere, impōnere 233

nadkriljevati *subter sē habēre*

nadpoveljnik *imperātor, ōris*

nagraditi *praemiō afficere*

najbolj *māximē*

najmanj *minimē*

najprej *prīmus* 3 (§ 182, 2 p. 1)

najstarejši (*nātū*) *māximus* 3

najti *invenīre, reperīre*

najvišji *summus* 3

naklep *cōnsilium, ī*

naklonjen biti *cupere, studēre,*
favēre

Naks *Naxus, ī*

naljubo *grātiā*

naloga *mūnus, eris, officium, ī*;
ali gen. (§ 215)

nameravati *mōlīrī*; *in animō es-*
se, prōpositum esse (alicui)

namesto *prō*

napačen *falsus* 3

napad *impetus, ūs*

napaka *vitium, ī* [dere

napasti, napadati *aggredi, invā-*
napisati na *īnscrībere (in z abl.)*

napor *labor, ōris*

napotiti se *sē cōnferre*

napoved(ov)ati *indīcere*

napraviti *facere, efficere, reddere*;
capere (cōnsilium)

napredovati *prōficere*

naprodaj *vēnālis, e*

napuh *īnsolentia, ae*

narava *nātūra, ae*; od n. *nātūrā*

naravna krasota *amoenitās, ātis*

naravno *secundum nātūram*

narod *nātiō, ōnis; gēns, gentīs*;
populus, ī; prosti narod *plēbs,*

plēbis, vulgus, ī

(na)roditi se *nāscī*

naselnik *colōnus, ī*

nasilje *vīs, itd., iniūria, ae*

nasilnik *tyrannus, ī*

nasip *vallum, ī*

naslada *voluptās, ātis*

naslediti *succēdere*

- naslednji *hic, haec, hoc; hicce, poster(us) 3, proximus 3*
 naslikati *pingere*
 nasproti *adversus, contrā*; nasproti iti *obviam ire*; nasproti postaviti *oppōnere*; - - se *ob-sistere*
 nasprotnik *adversārius, ī; inimicus, ī*
 nasprotovati *obstāre, resistere, repugnāre, adversārī*
 nastati *orīrī, exorīrī*
 nastopiti *inīre*
 nasvet *cōsiliū, ī; auctōritās, ātis*
 navada *cōnsuētūdō, inis*; -do imeti *solēre*
 navaditi, navajati *assuēfacere*; - se *assuēfierī, assuēscere* § 227, prip.
 navadno *plērumque* ali z glag. *solēre, cōnsuēvisse*
 navaliti *aggredi* 201
 navesti *proferre*
 nazadnje *ultimus 3*
 nazivati *appellāre, dīcere, nōmināre*
 ne *nōn, nē*; ne le (samo) - ampak (marveč, temveč, nego) tudi *nōn tantum (solum) - sed etiam*
 Neapolj *Neāpolis, is*
 nedolžen *innocēns, entis; innoxius 3*
 nedolžnost *innocentia, ae*
 nedotaknjen *inviolātus 3*
 nego *quam* (pri komp.); *sed, at*
 nehati *dēsinerē, dēsistere*
 nehvaležen *ingrātus 3*
 neizmeren *ingēns, entis; immēsus 3*
 nejevolja *offēnsiō, ōnis*
 nekateri *nōnnūllus 3, aliquis, quīdam*
 nekaznjenost *impūnitās, ātis*
 nekdaļ *aliquandō, ōlim, quondam* (le za preteklost)
 neki *quīdam* itd.; 93, 6
 nekoč = nekdaļ
 nenaden *repentīnus 3, subitus 3, imprōvīsus 3*
 nenadoma *repente, subitō*
 neomadeževanost *innocentia, ae*
 nepoškodovan *inviolātus 3*
 nepošten *inhonestus 3*
 Nepot [*Cornēlius, ī*] *Nepōs, ōtis*
 nepoznavalec *īgnārus 3*
 neprestan *perpetuus 3*
 neprijatelj *inimicus, ī*
 nerad *invītus 3*
 nesebičen *innocēns, entis*
 nesebičnost *abstinentia, ae; innocentia, ae*
 nesmrten *immortālis, e*
 nesmrtnost *immortālitās, ātis*
 nespamet *stultitia, ae; dēmentia, ae*
 nesramnost *impudentia, ae*
 nesreča *rēs (rērum) adversae, (ārum); cāsus, ūs* (posamezen nesrečen slučaj); *calamitās, ātis* (velika nesreča)
 nesrečnik *miser, ī; infelix, īcis*
 Nestor *Nestor, oris*
 neugoden *inīquus 3*
 neumen *stultus 3*
 nevarnost *perīculum, ī; discrimen, inis*
 neveden *īgnārus 3*
 nevedoma *imprūdēns, entis*
 neverjeten *incrēdibilis, e*

nevešč *īnscius* 3, *īgnārus* 3, *im-*
perītus 3

nevihta *tempestās*, *ātis*

nevreden *indīgnus* 3

nezadovoljen sem *paenitet* (*piget*)
mē (*vītae*)

nezmerni *immodicē*

neznačajan *incōnstāns*, *antis*

neznani *īgnōtus* 3; neznano je
tudi: *fallit*, *fugit*, *praeterit*

nikdar, nikoli *nunquam*

niti *neque*, *nec*; niti - ne *ne* -
quidem; niti - niti *neque* - *ne-*
que, *nec* - *nec*

nizek *humilis*, *e*; najnižji tudi:
īnfimus 3

nobe(de)n *nūllus* 3, *nēmō* (*inis*)
nož *culter*, *trī*

nrav *ingenium*, *ī*; *mōs*, *mōris*

Numancija *Numantia*, *ae*

Numantinec *Numantīnus*, *ī*

numantinski *Numantīnus* 3

Numid(ec) *Numida*, *ae*

numidski gen. *Numidārum*

ali *Numidicus* 3.

O! *ō*! *heu*! - *o dē*

ob *ad*, *secundum*, ob času *tempo-*
ribus

obala *ōra*, *ae* (*Hispaniae*)

občevati *versārī*

občina *rēs* (*reī*) *pūblica* (*ae*)

občni *commūnis*, *e*; *pūblicus* 3
(*salūs*)

občudovati *admīrārī*

obdariti *dōnāre*; obdarjen (s čim)
praeditus 3

obdolžiti *arguere*, *īnsimulāre*,
accūsāre

obdržati *retinēre*

obed *cēna*, *ae*

obirati *obtrēctāre*, *rōdere*

obiskati *adīre*, *obīre*

obiti *circumīre*, *circumvenīre*;
invādere, *incēdere*, *capere*
(*metus*)

obkoliti *obsidēre*

oblast *potestās*, *ātis*; *potentia*, *ae*
(*suī*), *imperium*, *ī*, *diciō*, *ōnis*;
v svojo (rimsko) oblast spravi-
viti *diciōnis suae* (*Rōmānae*)
facere; pod oblast spraviti *sub*
potestātem redigere

oblegalec *oppūgnātor*, *ōris*

obleganje *obsidiō* *ōnis*; *oppū-*
gnātiō, *ōnis*

oblegati *obsidēre*, *circumsedēre*,
oppūgnāre

obleka *vestis*, *is*, *vestitus*, *ūs*

oblika *fōrma*, *ae*

obljubiti *prōmittere*, *pollicērī*

obotavljati se *cūctārī*

obramba *praesidium*, *ī*

obravnavna *causa*, *ae*

obrniti *vertere*, *convertere*

obseda *obsidiō*, *ōnis*; *oppūgnātiō*,
ōnis

obsodba *damnātiō*, *ōnis*

obsoditi, obsojati *damnāre*, *con-*
demnāre, *multāre* 221

obupa(va)ti *dēspērāre* 198

obvestiti koga *certiōrem facere*
aliquem [(*īrae*)

obvladati *moderārī*, *temperāre*

obžalovati *paenitet*, *miseret* 222;
commiserārī (*fortūnam*)

oče *pater*, *tris*

očetomor *parricīdium*, *ī*

očitati *obicere*, *crīmīnī dare*

očiten biti *ēlūcēre*

od ā, ab; ē (ex), dē; prae (= za-
radi, v nikalnem stavku)
odbiti, odbijati *repellere*, *arcēre*,
prohibēre 239
oddaljen *longinquus* 3; - biti
abesse, *dīstāre* 239, p. 2 in 3
odganjati *repellere*, *dēpellere*
(*famem*)
odgovoriti *respondēre*
odhajati, oditi *proficīscī*; *abīre*,
exīre; (- iz boja) *discēdere*
(*superiōrem*), *excēdere*; 239
odkod? *unde*?
odkritosrčen *vērūs* 3, *sincērus* 3
odlašati *differre*, *dūcere* (- dan za
dnevom)
odličen, *nōbilis*, *e* (*genus*), *prae-*
stāns, *antis*; *exiniūs* 3; *excel-*
lēs, *entis* (*ingenium*); *prae-*
clārus 3
odlikovati se *anteīre*, *ante-*, *prae-*
cēdere, *praestāre*, *excellere* 201
odločilno bitko biti *aciē dēcer-*
nere
odposlanec *lēgātus*, *ī*
odpraviti, odpravljati *tollere*
odpuštit, -puščati *ignōscere*, *dī-*
mittere (*exercitum*)
odrniti *proficīscī*; *castra movēre*
odslej *ex hōc tempore*
odsoten *absēns*, *entis*; - biti *ab-*
esse
odsotnost *absentia*, *ae*; tudi z:
absēns, *entis* gl. § 182, 2
odtod *hinc*, *inde*
odvesti *trahere* (*in servitūtem*)
odvzeti *adimere*, *ēripere* (*alicui*
aliquid); *prīvāre*, *spoliāre*, *exu-*
ere (*aliquem rē*)
ogibati se *vītāre*, *fugere* 197

ogled(ov)ati *īnspicere*, *explōrāre*
ogleduh *speculātor*, *ōris*
ogromen *ingēns*, *entis*
ohraniti *servāre*; *cōnservāre*; *te-*
nēre (*memoriā*)
oj! (*ē*)heu!
okoli *circā*, *circum*, *circiter* (pri
števnikih)
okoliščina *tempus*, *oris*; *rēs*, *reī*
okrasiti *ōrnāre*, *exōrnāre*
okrogel *rotundus* 3
Oktavijan *Octāviānus*, *ī*
omajati *concutere*
omeniti *mentiōnem facere* (*dē*
aliquō), *commemorāre* (*rem*)
omožiti se *nūbere* 226
oni *is*, *ille*
onkraj, onstran *trāns*
onstranski *trānsalpīnus* 3, *ulte-*
rior, *us*
opirati (opreti) se *nīti*
opleniti *diripere*; *exuere*, *exspo-*
liāre 240
opomniti, opominjati (*ad*)*monēre*
220; (*co*)*hortārī*
opraviti *assequī*, *cōnsequī*, *effi-*
cere; - imam *rēs mihi est*
oprostiti *absolvere* 221; *liberāre*
opustošiti *vāstāre*
orel *aquīla*, *ae*
Orest *Orestēs*, *is*
Orgetorig *Orgetorīx*, *īgis*, hel-
veški knez
oropati *spoliāre*, *prīvāre* 240
orožje *arma*, *ōrum*
os *āxis*, *is*
ostal *reliquus* 3; pl. tudi *ceterī* 3
ostati *manēre*
oster *ācer*, *ācris*, *ācre* (*sēnsus*);
acūtus 3

osuplost *perturbātiō*, *ōnis*
osvoboditelj *vindex*, *icis*; *liberā-*
tor, *ōris*

osvojitelj *expūgnātor*, *ōris*
osvojiti *capere*, *expūgnāre*, *oc-*
cupāre

ošaben *superbus* 3; priimek *Super-*
perbus, *ī*

ošabnost *superbia*, *ae*, *īnsolentia*,
ae, *arrogantia*, *ae*

otok *īnsula*, *ae*

otrok *īnfāns*, *antis*; *puer*, *ī*; plur.
liberī, *ōrum*

otrpniti *torpēscere*

ovirati *prohibēre* 239

ozdraviti, -ljati *medērī* 226

ozek *angustus* 3

ozemlje *fīnēs*, *ium*

ozir, v oziru *ex parte*

ozvezdje *sīdus*, *eris*; *astrum*, *ī*

oženiti se *in mātrimonium dū-*
cere (aliquam)

ožigosati *coarguere*.

Pa *autem*, *vērō*, *sed*, *at*

Palamed *Palamēdēs*, *is*, Agamem-
nonov spremljevalec

pamet *prūdētia*, *ae*; *mēns*, *men-*
tis; *ratio*, *ōnis*

pameten *prūdēns*, *entis*

pamtivek, od pamtiveka *post*
hominum memoriam

Papirij Kurzor [L.] *Papirius* (*ī*)
Cursor (*ōris*)

Par *Parus* (*Paros*), *ī*

Parmenijon *Parmeniō*, *ōnis*

parski *Parius* 3

pasti (padem) *cadere*, *occidere*

pastir *pāstor*, *ōris*

patricij *patricius*, *ī*

Patrokel *Patroclus*, *ī*
Pavzanija *Pausaniās*, *ae*
pečanje *studium*, *ī*

pečati se *studēre*, *sē dare*, *ope-*
ram dare (alicui reī)

pečina *rūpēs*, *is*; *scopulus*, *ī*

pehota *exercitus* (*ūs*) *pedester*,
(*tris*); *peditātus*, *ūs*

peljati *dūcere*; - se mimo *praeter-*
vehī 200

Pelej *Peleus*, *ī*

Pelopida *Pelopidās*, *ae*

peloponeški *Peloponnēsiacus* 3

Peloponez *Peloponnēsus*, *ī*

pergamski *Pergamēnus* 3; (gen.)
Pergamī

Periklej *Periclēs*, *is*

perut *āla*, *ae*

Perzej *Perseus*, *ī* (junaški Ju-
pitrov sin)

Perzija *Persis*, *idis*

perzijski, peržanski *Persicus* 3;
gen. subst. *Persae*, *ārum*

Peržan *Persa*, *ae*

pesnik *poēta*, *ae*

pešec *pedes*, *itis*

petje *cantus*, *ūs*

pičel *exiguus* 3, *parvus* 3

pijača *pōtiō*, *ōnis*

pijanost *ēbrietās*, *ātis*

Pindar *Pindarus*, *ī*, slavni grški
pesnik, rojen v Tebah

Pir *Pyrhhus*, *ī*

Pirej *Pīraeus*, *ī*

pirejski gen. subst. *Pīraeus*, *ī*

pirenejski *Pyrēnaeus* 3

pisati *scribere*

piskati *tībīs canere (cantāre)*

pismeno = po pismu *per litterās*

pismo *litterae*, *ārum*; *epistula*, *ae*

piščalka *tibiae*, *ārum* [grški
 Pitagora *Pŷthagorās*, *ae*, modrijan
 plača (vojaška) *stīpendium*, *ī*
 Plateje *Plataeae*, *ārum*
 plemenit *nōbilis*, *e*; *generōsus* 3
 plemenitaš *nōbilis*, *is*; pl. tudi:
optimātēs, *ātium*
 plen *praeda*, *ae*
 pleniti *rapere*, *praedārī*
 ples, plesati *saltāre*
 pluti mimo *praetervehi*; - okoli
cricumvehi 200
 po *post*, *per*; *ad* (*voluntātem*);
secundum (*lēgēs*); *ā* (*ab*) (na-
 zvati po čem); *ē* (*ex*) (spoznati)
 pobi(ja)ti *caedere*, *occidere*, *inter-*
ficere, *prōsternere*, *prōflīgāre*
 pod *sub*, *subter*, *īnfra*
 podariti *dōnāre*
 podati se *cōnferre sē*, *subīre* (*pe-*
rīculum)
 podjarmiti *opprimere*, *subigere*,
sub suam potestātem redigere
 podkupiti *corrumpere* (*pecūniā*)
 podleči *succumbere*
 podne *interdiū*, *lūce*
 podoben *similis*, *e*
 podpirati *iuvāre*, *adiuvāre*
 podpoveljnik *lēgātus*, *ī*
 podreti *dēlēre*, *rescindere* (*pon-*
tem), *dissolvere*; - do tal *ae-*
quāre solō
 podvreči *subicere*, *subigere*; - se
 komu *in diciōnem alicūius ve-*
nīre; - se čemu *subīre* § 201
 poedinci *singulī* 3
 poginiti *perīre*, *interīre*, *cadere*
 poglavje *caput*, *itis*
 pognati v beg *fugāre*
 pogoji *condiciō*, *ōnis*

pogovor *colloquium*, *ī*
 pogrešati *dēsīderāre*
 poguba *perniciēs*, *ēī*
 poguben *perniciōsus* 3, *fūnestus* 3
 pogum *animus*, *ī*
 pogumen *fortis*, *e*; *animōsus* 3
 pohiteti *contendere*
 pohod *iter*, *itineris*
 poiti *dēficere* 197 in p. 1
 pojedina *epulae*, *ārum* [*cāre*
 poklicati (*ad*)*vocāre*; - nazaj *revo-*
 pokopati *sepelīre*
 pokoriti -, pokoravati se *parēre*,
obsequī, *oboedīre*, *obtemperāre*
 pokorščina, *officium*, *ī*
 pokvariti *corrumpere*
 polagati *pōnere*, (*col*) *locāre* 253
 polastiti se *potīrī* 247
 poleg *iūxtā*
 poletje *aestās*, *ātis*
 poljana *campus*, *ī*
 Polikrat *Polycratēs*, *is*
 polje *ager*, *grī* (= njiva); *campus*,
ī (= poljana)
 poljedelec *agricola*, *ae*
 poljedelstvo *agricultūra*, *ae*
 poljubiti *ōsculum ferre* (*alicuī*)
 poln *plēnus* 3, *refertus* 3
 polniti, napolniti *com-*, *implēre*
 pomagati (*ad*)*iuvāre* 197, *adesse*
 pomanjkanje *inopia*, *ae*
 pomisliti *cōgitāre*
 pomlad *vēr*, *vēris*; pomladi *vēre*
 pomišljati se (storiti) *dubitāre*
 (*facere*)
 pomneti *meminisse* 220, *memoriā*
tenēre; kar ljudje pomnijo *post*
hominum memoriā
 pomoč *auxilium*, *ī*; opis, -em
 pomoriti *interficere*, *occidere*

pomorski *maritimus* 3, *nāvālis*, *e*
(*pūgna*, *bellum*)

pomorščak *clāssiārius*, *ī*

Pompej *Pompēius*, *ī*

ponašati se *glōriārī*

ponoči *noctū*

ponosen *ēlātus* 3 (*aliquā rē*)

pontski *Ponticus* 3; gen. *Pontī*

popoln *perfectus* 3

popolnem *omnīnō*, *plānē*, *ex om-*
nī parte (*beātus*)

popolnoma *tōtus* 3; - premagati
dēvincere

porabiti *ūtī*, *adhibēre* (*tempus*)

poraz *clādēs*, *is*

poraziti popolnoma *dēvincere*

poročilo *nūntius*, *ī*

poročati *dēferre*, *trādere*

porušiti *dēlēre*, *dissolvere* (*pon-*
tem); - do tal *aequāre solō*

posadka *praesidium*, *ī*

posesti *possīdere*

posestnik *possessor*, *ōris*

posestvo *praedium*, *ī*

poskusiti, -šati *cōnārī*, *tentāre*,
experīrī

poslanec *lēgātus*, *ī*

poslanstvo *legātiō*, *ōnis*

poslati *mittere*; - naprej *praemit-*
tere

poslušati *audīre*

posoda *vās*, *vāsis*; pl. *vāsa*, *ōrum*

posreči se *contingit* (*ut*)

posta(ja)ti *fieri*, *existere*, *ēvādere*

postaven (= postavno določen)
lēgitimus 3, *lēgis* (gen.)

postaviti *pōnere*, *collocāre*, *statu-*
ere 253; *īnstruere* (*aciem*); -koga
za kaj *īnstituere*; *cōstituere*
(*clāssem*); - na čelo *praeficere*;

- se nasproti *obsistere*, *resi-*
stere

postopati (s kom) *cōnsulere* (*in*
aliquem)

Postumij *Postumius*, *ī*

posušiti se *ārēscere*

posvetiti se *sē dēdere*

posvetovati se *cōnsultāre*

poštenjak *homo* (*vir*) *probus*

poštenost *probitās*, *ātis*; *honestās*,
ātis; *aequitās*, *ātis*

pot *via*, *ae*; *iter*, *itineris*

potegniti *stringere*

potem *postea*, *deinde*; malo -
paulō post; - ko *postquam*

potok *rīvus*, *ī*

potolči *fundere*

potovanje *migrātiō*, *ōnis*

potovati *iter facere*, *proficīscī*

potreben *necessārius* 3; -no je
opus est

potrebovati *egēre*, *indigēre*

potrpežljivost *patientia*, *ae*

potruditi se = truditi se

povabiti *invītāre* (*ad*)

povedati *dīcere*

povečati *augēre*; pas. tudi *crē-*
scere

poveljnik *imperātor*, *ōris*; *prae-*
fectus, *ī*; pri nerimskih na-
rodih *praetor*, *ōris*

povzročiti *efficere*

pozabiti *oblivīscī* 220

pozabljujnost *oblivīō*, *ōnis*

pozdraviti *salūtāre*

poznati *cōgnōscere*

poznavalec *gnārus* 3

pozno *sērō*; pozneje *postea*, *po-*
sterius

pozvati *arcessere*, (*ad*) *hortārī*

poželeli *cupere*
 poželjenje *cupiditās, ātis*
 pratež *impedimenta, ōrum*
 prav *rēctus* 3, *suus* 3 (*tempus*)
 pravica *iūs, iūris*; (= pravičnost)
iūstitia, ae; po pravici *iūre, rēctē, meritō*
 pravičen *iūstus* 3 [*ātis*]
 pravičnost *iūstitia, ae*; *aequitās*,
 praviti *dīcere*; pravi *inquit, ait*
 prazen *vacuus* 3 241 (240)
 prebiti (kazen) *perferre*; *per-, defungī (labōre)*
 prebivalec *incola, ae*
 prebivati *habitāre, incolere*
 pred *ante, prae, prō, apud*
 predlog *cōnsilium, ī*
 predložiti (zakon) *ferre*
 predniki *māiores, um*
 pregnanjeti *persequi*
 pregnanec *exsul, ulis*
 pregnanstvo *exsiliū, ī*
 pregnati *pellere, depellere, expellere*; *aquā et igni interdīcere*
 pregovoriti *persuādere* 226
 prehod *trānsitus, ūs*
 preiti *praeterire*
 prej, preje *ante, antea, prius*; -
 ali slej *ocius aut sērius*
 prejeti, prejematī *accipere*
 prekašati, prekositi *superāre, vincere, praecēdere, praestāre, antēire, antecēdere; antecel- lere, excellere*; 201
 prekoračiti *trāsgredi, trānsire*
 prekositi gl. prekašati
 premagati *superāre, vincere, prō- fligāre*; - popolnoma *dēvincere*
 premda *quamquam; quamvis* (s konj.)

preminiti *perire, interire, exstin- guī*
 premišljen *cōnsiderātus* 3
 premoč *numerus, ī*
 premoženje *fortūnae, ārum; fa- cultātēs, um; opēs, um; rēs (reī) familiāris (is)*
 prenašati, prenesti (*per*)*ferre, tolerāre; trānsferre (in Aegyptum)*
 prepelja(va)ti *trādūcere, trāicere*
 200 p; nazaj - *reducere (ponte*
 prepevati *cantāre*
 prepir *discordia, ae; contrōver- sia, ae; contentiō, ōnis*
 prepotovati *peragrāre*
 prepovedati *vetāre, interdīcere*
 prepona *praecordia, ōrum*
 prepričati *interclūdere* (229 p 1.); *privāre* 240; *impedire, nōn pati*
 prepričati *persuādere* 226
 preskočiti *trānsire*
 prestati *agere, perfungī (perī- culō)*
 prestolnica *rēgia, ae, sēdēs, is*
 prestopiti *dēficere* 197, p. 1
 prestrašiti *perterrere*
 pretekkel *praeteritus* 3
 preteklost *vetustās, ātis; praeter- ita, ōrum*
 pretiti s čim *min(it)ārī aliquid*
 pretor *praetor, ōris*
 previdnost *prūdētia, ae; cōn- silium, ī; dīligētia, ae*
 prevzeti *occupāre*
 prevzetnost *superbia, ae; arro- gantia, ae*
 prezimiti *hiemāre*
 prezirati *contemnere*

preživeti *superesse* (z. dat.), *superstitem esse* 224, p. 5;
peragere (annum)

pri *apud*, *ad*, *penes*; *per* (*deōs*)
 pribežati *cōfugere*

približno *circiter*

pričakovati *expectāre*; preje
 (hitreje), nego se je pričako-
 valo 244, p. 4

pričujoč biti *adesse*

priden *diligēns. entis*; *sēdulus* 3
 pridobiti, -bivati *parāre* (*sapien-*
tiam); *comparāre*; *conciliāre*,
parere; *reportāre* (*victōriam*
ex), *quaerere* (*glōriam*); - si ve-

liko zaslugo *bene merērī* (*dē*)
 pridružiti *adiungere*; pridružiti
 se *sē applicāre ad*

prihajati == priti

prihod *adventus*, *ūs*

prihoden *futūrus* 3

priimek *cōgnōmen*, *inis*

Prijam *Priamus*, *ī*

prijatelj *amīcus*, *ī*

prijateljica *amīca*, *ae*

prijateljstvo *amīcitia*, *ae*

prijaznost *clēmētia*, *ae*

prijeten *iūcundus* 3, *grātus* 3

prikri(va)ti *cēlāre* 203

prilizovalec *adulātor*, *ōris*

primer, na primer *ut*, *velut*

primera, v primeri *prō*, *prae*
 (= pred)

primerjati *comparāre*, *cōnferre*,
compōnere (*cum*)

prinašati (-nesti) *ferre*, *afferre*

priobčiti (komu) *commūnicāre*
 (*cum*)

pripeljati *dūcere*

pripeti se *accidit*, *contingit*, *evenit*

pripovedovati *nārrāre*, *trādere*
 pripraven *aptus* 3, *idōneus* 3
 pripraviti (*com*)*parāre*, *inicere*
 (*metum*); - se na vojno *parāre*
bellum

pripravljen *parātus* 3 (*bellō*, *ad b.*)

priseči, prisegati *iūrāre*

prisega *iūs iūrandum*, *iūris iū-*
randi

prisiliti *cōgere*

Prisk [*Tarquinius*, *ī*] *Priscus*, *ī*
 pristati (pristojim) *decēre*, 199;
esse 215

pristanišče *portus*, *ūs*

priti *venīre*, *advenīre* *intrāre*
 (*urbem*); - na pomoč *subve-*
nīre, *succurrere*; pride do boja
rēs ad certāmen venit; pride
 na misel *in opīniōnem venit*

pritožiti se (*con*)*querī* 198

prizanesti, -našati *parcere* 226,
temperāre 231

priznati *fatērī*, *cōnfitērī*

prodreti, proderem s svojim na-
 svetom *ratio mea valet*

proglasiti koga za kaj *dēclārāre*,
iūdicāre (*hostem*)

propretor *prōpraetor*, *ōris*

proročišče *ōrāculum*, *ī*

prositi *ōrāre*, *petere*, *pōscere*;
 milo, ponižno prositi *suppli-*
cāre 228

prost *simplex*, *icis*; *liber* 240, p
vacuus 3; - biti *vacāre* 241

prostor *spatium*, *ī*

proti *contrā*, *adversus*, *versus*;
ergā, *in*; proti volji *iniūssū*;
 proti svoji volji *invītus* 3

provincija *prōvincia*, *ae*

prsi *pectus*, *oris*

prvak *prīnceps*, *ipīs*
 prvenstvo *prīncipātus*, *ūs*
 psovati *maledīcere* 226
 ptica *avis*, *avis*
 Publij *Pūblius*, *ī*
 Punec (Kartažan) *Poenus*, *ī*
 punski *Pūnicus* 3
 pustiti, pušćati *sinere*; = zapu-
 stiti *relinquere*.

Rabiti *ūtī* 247

rad *libenter*, *libēns*, *entis*; rajši
 hoteti *mālle*
 radodaren *liberālis*, *e*
 radost *dēliciae*, *ārum*
 radovati se *dēlectārī*, *gaudēre*,
laetārī 245 b
 radovoljno *suā sponte*
 rana *vulnus*, *eris*
 rasti *crēscere*
 ravnati (s) *cōsulere* (*in z ak.*);
 - se po *imitārī* 197
 ravnina *plāniciēs*, *ētī*
 ravnodušen *aequō animō*
 razburjenost *commōtiō*, *ōnis*
 razdalja *spatium*, *ī*
 razdejati *dēlēre*, *diruere*, *ēvertēre*
 razdeliti *dīvidere*; *distribuere*
(plēbī, legiōnēs)
 razen *praeter*; - tega *praetereā*
 razgovarjati se *disputāre*; *collo-*
quī; *commūnicāre* 227, p.
 razkošen *lūxuriōsus* 3, *opulentus*
 3 (*epulae*)
 različen *varius* 3; *dissimilis*, *e*,
dispār, *aris*; na različnih kra-
 jih *dīversus* 3
 razlika je *interest*
 razločevati, razločiti *dīūdicāre*,
distinguere; - se *abhorrēre*,

differre, *discrepāre* 239 p 2 in 3
 raznovrsten *varius* 3
 razprtija *discordia*, *ae*, *dissēnsiō*,
ōnis
 razrušiti *dēlēre*, *diruere*
 razsipnost *lūxuria*, *ae*
 razsodnost *cōnsilium*, *ī*
 razširiti *proferre*
 razuzdanost *libidō*, *inis*
 razžaliti *laedere*
 razžaljenje veličanstva *laesa* (*ae*)
māiestās (*ātis*)
 razžalostiti *dolōre afficere*
 reč *rēs*, *reī* *ait*
 reči *dīcere*; reče, rekel je *inquit*,
 rediti *alere*
 rek *dictum*, *ī*
 reka *flūmen*, *inis*, *fluvius*, *ī*
 Rem *Remus*, *ī*
 Remsko = Remi *Remī ōrum*
 Ren *Rhēnus*, *ī*
 resnica *vērītās*, *ātis*, *vērūm*, *ī*;
 v resnici *rē vērā*
 resnicoljub *vērītātis diligēns*,
entis
 rešitev *salūs*, *ūtis*
 rešiti *servāre*, *liberāre*
 revež *pauper*, *eris* *ātis*
 revščina *ēgestās*, *ātis*; *paupertās*,
 Rim *Rōma*, *ae*
 Rimljan *Rōmānus*, *ī*
 rimski *Rōmānus* 3, ali gen. *Rōmā-*
nōrum
 robstvo *servitūs*, *ūtis*
 rod *genus*, *eris*; *gēns*, *gentis*
locus, *ī* (nizek)
 rodbina *genus*, *eris*; *gēns*, *gentis*,
familia, *ae*
 roditi *gīgnere*: - se *nāscī*
 rodoljubje *patriae amor*, *ōris*

rodoviten *fertilis*, *e*; *frūgifer* 3;
fructuōsus 3

rodovitost *fertilitās*, *ātis*

rojak *cīvis*, *is*; *populāris*, *is*

rojen *nātus* 3

r. = rojstvo: pred Kristovim roj-
stvom *ante Christum nātum*;

po Kr. *post Christum nātum*
roka *manus*, *ūs*; v rokah = pri
penes

Romul *Rōmulus*, *ī*

ropar *latrō*, *ōnis*; morski - *praedō*,
ōnis (*maritimus*)

Roscij Amerinec *Roscius* (*ī*)
Amerīnus (*ī*)

rotiti *obsecrāre*, *obtestārī*

S *cum*; *ē* (*ex*); *ā* (*ab*); *dē*

sadno drevo *arbōr* (*oris*) *frū-*
gifera (*ae*)

Sagunt *Saguntum* (*us*), *ī*

Saguntinci *Saguntīnī*, *ōrum*

Salamina *Salamīs*, *īnis*,

salaminski *Salamīnius* 3, *apud*
Salamīna

Salustij [C.] *Sāllustius*, *ī* [*Crīspus*,
ī] rimski zgodopisec

sam (= nihče drug) *sōlus* 3;
ūnus 3; *ipse* 3

Sam *Samus*, *ī*

Samniti *Samnītēs*, *ium*

samski (gen.) *Samiōrum*

sanjati *somniāre*

Sceva *Scaeva*, *ae*

Scipijon [P. *Cornēlius*, *ī*] *Scīpiō*,
ōnis

Scitje *Scythae*, *ārum*

sedeti *sedēre*

sedmič *septimum*

selski dvorec *vīlla*, *ae*

Semiramida *Semiramis*, *idis*

sen *somnium*, *ī*

senat *senātus*, *ūs*

senator *senātor*, *ōris*

Seneka *Seneca*, *ae*

Sentin *Sentīnum*, *ī*, mesto v Um-
briji

Servij *Servius*, *ī*

sestajati *cōnstāre*

sestercij *sēstertius*, *ī*, (srebrni
novec = 20 h)

sesti *cōnsidere*, *residere*

sestra *soror*, *ōris*

sever *septentrionēs*, *um*

shraniti *repōnere*

sicer *quidem*; *cēterum*

Sicilec *Siculus*, *ī*

Sicilija *Sicilia*, *ae*

sicilski *Siculus* 3; gen. *Siciliae*

silā *vīs*

silē *vehemēns*, *entis*; *ingēns*,
entis; *gravis*, *e*

Simonid *Simōnidēs*, *is*

sin *filius*, *ī*

sirakuški = Sirakuz

Sirakuze *Syrācūsae*, *ārum*

Sirakužan *Syrācūsānus*, *ī*

siromak *pauper*, *eris*; *miser* 3;
inops, *opis*

siromašen *sordidus* 3 (*vestis*)

siromaštvo *paupertās*, *ātis*

sirski gen. subst. *Syria*, *ae*

Sizigamba *Sisygambis*, *is*

skala *saxum*, *ī*

skalina *scopulus*, *ī*

skleniti, sklepati *dēcernere*, *sta-*
tuere, *cōstituere*; (mir) *facere*;

(zavezo) *cōire*, *inīre*, *conciliāre*;

iungere (*amīcitiam*); - življenje
obīre diem suprēmum

sklep *cōnsilium*, *ī*
 sklicati *convocāre*
 skočiti črez *trānsilīre*
 skoro *ferē, prope*
 skozi *per*
 skrb(nost) *cūra, ae*; v skrbah
anxius 3
 skrbeti *cūrāre* 198; *cōnsulere*,
prōspicere, prōvidēre 231
 skrit *occultus* 3; - biti *latēre*
 skri(va)ti *occultāre*
 skrivši *clam*
 skromen *modestus* 3
 skromnost *modestia, ae*
 skupaj *ūnā*; - trčiti *congregatī*
 skupen *communis, e*
 skupščina *concilium*, *ī*; *contio*,
ōnis; *conventus*, *ūs*
 skusiti, skušati *audēre, cōnārī*
 slabo *male*
 sladek *dulcis, e*
 slava *glōria, ae*; *laus, dis*; *fāma*
ae; *honor, ōris*
 slaven *glōriōsus* 3, *clārus* 3, *il-*
lūstris, e, excellēns, entis, ce-
leber, bris, bre
 slaviti *celebrāre, praedicāre*; -
 zmagoslavje *triumphārī*
 slavohlepen *glōria, ae* in *avidus* 3
 slediti *sequī*; željno - *sectārī* 197
 slej gl. prej
 sloga *concordia, ae*
 slovstvo *litterae, ārum*
 slučaj *cāsus, ūs*; *rēs, reī* [*ūs*
 služba *mūnus, eris*; *magistrātus*,
 služiti *servīre*; *esse* § 235
 smatrati *habēre, dūcere*; *existi-*
māre
 smejati se (*ir*)*rīdēre lūdere* 198
 smelo *audācter*

smelost *audācia, ae*
 smili se mi *miseret mē*
 smola *pīx, picis*
 smrt *mors, tis*
 smrten *mortālis, e*; smrtna kazen
supplicium, ī
 smrtnik *mortālis, is*
 sniti se *convenīre*
 snovati *mōlīrī, capere (cōnsilium)*
 sodba *iūdicium, ī*
 sodnik *iūdex, icis*
 sodržavljan *cīvis, is*
 soglasje *harmonia, ae*
 Sokrat *Sōcratēs, is*
 solnce *sōl, sōlis*
 Solon Solo (*Solōn*), *Solōnis*
 solza *lacrima, ae*
 soproga *uxor, ōris*
 sovraštvo *odium, ī*; *invidia, ae*
 sovražen *inimīcus* 3; *hostilis, e*;
gen. hostium
 sovražiti *ōdisse*
 sovražnik *inimīcus, ī*; *hostis, is*
 Sozil *Sōsylvus, ī*
 spanje *somnus, ī*
 Sparta *Sparta, ae*
 spati *dormīre*
 spis *scriptum, ī*; *liber, librī*
 spodnji *īnferior, us*
 spodobi se *decet*; ne spodobi se
dēdecet 199
 spomin *memoria, ae*
 spominjati, spomniti *admonēre*,
commonēre; - se *meminisse*,
remīniscī; 220
 spona *vinculum, ī*
 sporočiti, sporočati *nūntiāre*;
prōdere, trādere
 sposoben *aptus* 3; *idōneus* 3
 spoštovati *diligere*

spoznati, -avati *nōscere*, *cōgnōscere* (*causam*), *reperīre*, *invenīre*; *intelligere*

spoznavanje *cōgnitiō*, *ōnis*

spraviti *cōnferre* (*talentum*); - (v strah) *inicere* 227; - v svojo oblast *diciōnis suae facere*; - pod oblast *sub potestātem redigere*; - se s kom *in grātiām redire cum aliquō*

spravlјivost *plācābilitās*, *ātis*

spreadaj, od spreadaj *ā fronte*

sprejeti, sprejemati *accipere*, *excipere* (*aquam*), *recipere*

spremljati *comitārī*, *prōsequi*

spremljevalec (-lka) *comes*, *comitis*

sprva *initio*

sram me je *pudet mē*

sramota *ignōminia*, *ae*; *dēdecus*, *oris*; *probrum*, *ī*; *pudor*, *ōris*

sramoten *turpis*, *e*

sramotiti *obtrēctāre* 228

sramujem se *pudet mē* 222

sree *animus*, *ī*; *mēns*, *mentis*

sreča *fortūna*, *ae*; *beātitudō*, *inis*;

rēs secundae, *rēs prosperae*

srečen *fēlix*, *īcis*, *beātus* 3

sredi *medius* 3

sredstvo *rēs*, *reī*; pl. tudi: *facultatēs*, *um*

stanoviten *cōnstāns*, *antis*

stanovitnost *cōstantia*, *ae*; *stabilitās*, *ātis*

star *vetus*, *eris*; (= starodavni)

antiquus 3; star (po letih)

nātus 3; starejši (*nātū*) *māior*;

stari vek *antiquitās*, *tātis*

starejšina *pater*, *is*; *senātor*, *ōris*

starejšinstvo *senātus*, *ūs*

starodavnost *antiquitās*, *ātis*

starost (siva) *senectūs*, *ūtis*; tudi *senex*, *is* gl. § 182, 1; (= doba)

aetās, *ātis*

starši *parentēs*, (*i*)*um*

stati *stāre*; *cōnstāre* (= veljati);

- na strani *adesse*; stane me (rano) *mihi stat* (*vulnere*)

staviti *pōnere*, *statuere* 253

stiskati *premere*

storiti *facere*, *reddere*; *inferre* (*iniūriam*)

strah *metus*, *ūs*; *timor*, *ōris*; v strahu tudi: *trepidus* 3

strahopeten *ignāvus* 3

stran *latus*, *eris*; *pars*, *tis*; na

strani stati komu *adesse*; na

obeh straneh *utrimque*; od

strani *ā* (*ab*) *latere*; od vseh

strani *undique*

stranka *factiō*, *ōnis*; *pars*, *partis* (tudi plur.)

strast *cupiditās*, *ātis*; *libidō*, *inis*

straža *vigilia*, *ae* (nočna); *statiō*, *ōnis* (*equitum*)

strela *fulmen*, *inis*

strelivo *tēla*, *ōrum*

striči *tondere*

Strimon *Strymōn*, *onis*

strogost *sevērītās*, *ātis*

stroški, na državne stroške *pūblicē*, *pūblicō sūmptū*

strup *venēnum*, *ī*

studi se mi *taedet mē* 222

stvar *rēs*, *reī*

Sula *Sulla*, *ae*

sužnost *servitūs*, *ūtis* [narod

Svebi *Suēbī*, *ōrum*, germanski

svečenik *sacerdōs*, *ōtis*

svēt, svetâ *mundus*, *ī*

svet (dobri), sveta *cōnsilium*, ī
 svet adj. *sānctus* 3; *sacer* 224, p 7
 svetišče *templum* ī; *dēlūbrum*, ī
 svetiti *lūcēre*
 svetoskrunstvo *sacrilegium*, ī
 svoboda *libertās*, ātis
 svoboden *liber* 3
 svojevoljno *suā sponte*

Šator *tabernāculum*, ī
 ščediti (štediti) *parcere* 226
 ščit *scūtum*, ī; *clipeus*, ī
 ščititi *tuērī*
 še *etiam*; še ne *nōndum*
 šega *mōs*, *mōris*
 šele *dēmum*
 širok *lātus* 3
 škoda *detrīmentum* ī
 škodljiv *noxius* 3
 škrlat *purpura*, *ae*
 škrlaten *purpureus* 3
 šteti *numerāre* (in z abl.), *pu-*
tāre, itd. 204 c in p.; - komu
 za (v) kaj *tribuere* itd. 236,
esse 216

številen *frequēns*, *entis*
 številnost, število *numerus*, ī.

Tabor *castra*, *ōrum*
 tako *sīc*, *ita*
 talent *talentum*, ī (ca 5000 K)
 Tarent *Tarentum*, ī
 tarentinski *Tarentīnus* 3
 Tarkvinij *Tarquinius*, ī
 Tebanec, Tebljan *Thēbānus*, ī
 Tebe *Thēbae*, *ārum*
 tebanski, tebski *Thēbānus* 3;
 gen. subst. *Thēbānus*, ī in
Thēbae, *ārum*
 teči *currere*; *fluere*

tek *cursus*, *ūs*; v teku let *intrā*
annōs
 tekmovati *certāre*; *aemulārī* 197
 telesen gen. subst. *corpus*, *oris*
 telo *corpus*, *oris*
 Temistoklej *Themistoclēs*, *is*
 ter *et*, *atque*, *āc*, *que*; ter ne
neque, *nec*
 terjati *flāgitāre*, *pōstulāre*
 Termopile *Thermopylae*, *ārum*
 Tesalci *Thessalī*, *ōrum*
 tešiti *explēre* (*odium*)
 Tevtoni *Teutonī*, *ōrum*; *Teutonēs*,
um, germanski narod
 težek *gravis*, *e*; *difficilis*, *e*;
 težko prenašati *aeagrē ferre*
 težiti *studēre* 226
 Tibera *Tiberis*, *is*
 Tiberij *Tiberius*, ī
 tikati se (česa) *pertinēre ad*
 tilnik *cervīx*, *icis*
 Timoleont *Tīmoleōn*, *ontis*, ko-
 rintski vojskovodja
 Timotej *Tīmotheus*, ī, atenski
 vojskovodja
 Tir *Tyrus*, ī
 tiran *tyrannus*, ī
 tiranstvo *tyrannis*, *idis*
 Tirci *Tyrī*, *ōrum*
 tirski *Tyrius* 3, gen. *Tyriōrum*
 Tisafern *Tissaphernēs*, *is*, peržan-
 ski satrap
 Tit *Titus*, ī
 tla *solum*, ī; *humus*, ī; *terra*, *ae*
 toda *sed*
 tolažiti *cōnsōlārī* 198
 tolik *tantus* 3
 toliko *tantum*; *tot* (po številu);
 toliko - kolikor *tantum* - *quan-*
tum; *tot* - *quot*

torej *igitur, itaque*; *proinde* pred imper. (konj.)

tostran *citrā, cis* [us

tostranski *cisalpīnus* 3, *citerior*,

tovariš *socius, ī*; (v službi) *collēga, ae*

tovorni, tovarna živina *iūmentum, ī*

tožiti o čem (*con*)*querī (rem, dē rē)*; - koga *accūsāre, arcessere, reum facere, pōstulāre* 221

Tracija *Thrācia, ae*

traški *Thrācius* 3; gen. subst.

Thrācēs, um

trčiti skupaj *congregī*

trden *fīrmus* 3

trditi *dicere, affīrmāre, contendere*

trdnost *fīrmitās, ātis*

trdovratnost *pertinācia, ae*

treba je *oportet*; *opus est* 248

tretjina *tertia (ae) pars (tis)*

trg (véliki) *forum, ī*

trgovec *mercātor, ōris*

tribun *tribūnus, ī*

tridnevje *triduum, ī*

trinožnik *tripūs, tripodis* m.

trofeja (znamenje zmage) *tro-paeum, ī*

Troja *Trōia, ae*

Trojanec *Trōiānus, ī*

trojanski *Trōiānus* 3, *Trōicus* 3

trojni *triplex, icis*

trošek *sūmptus, ūs*; na državne tr. *pūblicē*

troveslača (*nāvis, is*) *trirēmis* is

trud *labor, ōris*; *opera, ae*

truditi se *labōrāre, operam dare*

truplo *corpus, oris*

tu, tukaj *hīc*

Tucidid *Thūcȳdidēs, is*

tudi *etiam, quoque*; tudi ne neque, nec

tuj *aliēnus* 3 (*ab aliquō*)

Tul Hostilij *Tullus (ī) Hostilius (ī)*

Tulij [*Servius, ī*] *Tullius, ī*

Tulija *Tullia, ae*

Tuskulanum *Tūsculānum, ī* (Ciceronovo posestvo v Tuskulu)

tužen *trīstis, e*

Ubiti *caedere, occīdere, interficere*

uboštvo *paupertās, ātis*

učen *doctus* 3; ali z *disciplīna*

učenec *discipulus, ī*

učenjak *doctus, ī*

učenost *doctrīna, ae*; *disciplīna*

učiniti *perficere*

učitelj *magister, trī*

učiteljica *magistra, ae*

učiti *docēre*, pas. *īstituī, imbuī*;

učiti se *dīscere* 203

udariti jo *proficīscī*; udariti se

cōnflīgere; - z vojsko *bellum*

īnferre 227

udati se (usodi) *cēdere*; (sovraž-

niku) *sē dare, sē dēdere, sē*

trādere [227]

udeležiti, udeleževati se *interesse*

ugajati *placēre*

ugasniti itr. *exstinguī*

ugled *auctōritās, ātis*

ugoden *iūcundus* 3, *grātus* 3;

aequus 3 (*locus*), *prōsper* in

prōsperus 3 (*iūdicium*)

ugodnost *opportunitās, ātis*

uiti *effugere* 197, p 1

ujeti *capere*

ujetnik *captīvus, ī*

ukazati *iubēre*
 ukrotiti *domāre*
 umakniti se (ex) *cēdere, dēcēdere, abire, exire*; 239
 umet(el)nost *ars, tis*
 umik *receptus, ūs*; znamenje dati za umik *sīgnum receptui dare*
 umor *nex, necis*; caedēs, is
 umoriti *occidere, interficere*
 umreti, umirati *morī, mortem obire, - occumbere*
 uničiti *dēlere, corrumpere, perdere*; *opprimere (libertātem, hostem)*
 upanje *spēs, speī*
 upati *spērāre*; upati si *audere*
 upepeliti *incendiō dēlere*
 upor *seditiō, ōnis*
 upravljati *administrāre* [tāre
 upropastiti *opprimere, praecipit*
 uravnati *temperāre, instituere*; -
 po *accommodāre ad*
 uredba *īnstitūtum, ī*
 urediti *cōstituere (rem)*
 uslužiti se (komu) *merērī (dē)*
 usmiljenje *miserīcordia, ae*
 usmrtitev *caedēs, is*
 usmrtiti *interficere, secūrī percutere*; - se *mortem sibi cōnsciscere, sē ipsum vitā prīvāre*,
 usoda *sors, tis*; *fortūna, ae*; (žalostna) *cāsus, ūs*
 uspešno *prōsperē*
 ustanovitelj *conditor, ōris*
 ustanoviti *condere, cōstituere*
 ustanovitev mesta *urbs (is) condita (ae)*
 ustje *ōs, ōris*
 utaboriti se *castra pōnere*

utrdba *castellum, ī*
 uveriti *persuādere* 226
 uvideti *intelligere*
 uživati *frui, ūti (patrōciniō); esse (dignitāte)*
 užugati *opprimere*

V *in, inter*; v (teku) *intrā*
 vabilo *illecebra, ae*; *invitātiō, ōnis*
 vabiti *invītāre*
 vaja *ūsus, ūs: exercitātiō, ōnis*
 vaje *assuētus* 227, p; *consuētus* 3; - biti (= običavati) *solere, cōsuēvisse*
 varati *fallere, dēcipere*
 varen *tūtus* 3 239, p 3
 varovati *tuērī, dēfendere* 239, p 3
 varovati se *cavere* 231
 varstvo *patrōcinium, ī; praesidium, ī, fidēs, eī (pūblica)*
 vas *vīcus, ī*
 važen *gravis, e*; *māgnus* 3 (*rēs*);
 važno je *interest* 223
 včera *herī*
 vdolbsti *īnsculpere, incidere* 253
 večer *aeternus* 3
 večina *plērīque, plēraeque, plēraque*; *māior-, mājima pars*
 večinoma *plērumque; mājimam partem*
 večidel (= večina) *plērumque; plērīque, plēraeque, plēraque*
 veda *disciplīna, ae; lītterae, ārum*
 vedeti *scire, nōvisse, nōn ignārum esse*; ne vedeti *nescire, ignōrāre*
 vedno *semper, perpetuō*
 vedoma *sciēs, entis*

Veji *Vei*, *iōrum*
 vek, stari vek *antiquitas*, *ātis*
 veleizdaja, veleizdajstvo *pērd-*
elliō, *ōnis*; *laesa* (ae) *māiestās*
 (*ātis*) ali samo *māiestās*
 veleti *iubēre*
 velik *māgnus* 3
 veljak *prīnceps*, *cipis*
 veljati *valēre*, *vigēre*; (= smatrati
 se) *habērī*, *exīstimārī*; *esse*,
cōnstāre
 vendar *tamen*, *sed*; doklej ven-
 dar? *quoūsq̄ue tandem?*
 venec *corōna*, *ae*
 Venuzija *Venusia*, *ae*, mesto ob
 apulskem obrežju
 Ver *Verrēs*, *is*
 Vercingetorig *Vercingetorīx*, *īgis*,
 galski prvak
 verovati *crēdere*
 ves *omnis*, *ē*, *cūctus* 3; *tōtus* 3
 vse do *ūsque ad*
 veseliti *dēlectāre*; - se *gaudēre*,
laetārī 245
 vesoljni *ūniversus* 3
 vest *cōnscientia*, *ae*
 vešč *perītus* 3
 videti *vidēre*, *intelligere*; naprej
 - *prōvidēre*, *prōspicere*
 vinska trta *vītis*, *is*
 viseti *pendēre*
 visok *altus* 3; *excelsus* 3 (*sta-*
tūra); *māgnus* 3 (glede cene),
amplus 3 (*mūnus*)
 vkrcati se *in nāvem ēscendere*
 vlada *imperium*, *ī*, *dominātiō*
ōnis
 vladar *prīnceps*, *ipīs*; *rēctor*, *ōris*
 vladoželjen *imperium*, *ī* in *cu-*
pidus 3

vnema *studium*, *ī*; *ardor*, *ōris*
 voditeljica *dux*, *ducis*
 voditi *dūcere*, *regere* (*iuventūtem*),
praeesse (*cīvītātī*)
 vodnik *dux*, *ducis*
 vodstvo, pod vodstvom koga
duce aliquō
 vojak *mīles*, *ītis*
 vojaški gen. *mīlitum*
 vojaštvo *rēs mīlītāris* (*bellica*)
 vojen gen. subst. *bellum*, *ī*
 vojevati *gerere* (*bellum*)
 vojna *bellum*, *ī*; - z morskimi ro-
 parji *bellum praedōnum*
 vojska *exercitus*, *ūs*
 vojskovati se *bellum gerere*
 vojskovodja *dux*, *cis*; *imperātor*,
ōris
 volja *voluntās*, *ātis*, *arbitrium*, *ī*;
 proti volji *iniūssū*; proti svoji
 volji *invītus* 3
 Voluzen *Volusēnus*, *ī*
 vprašati (*inter*) *rogāre*, *quaerere*
 (*dē*, *ex*); - za svet *cōnsulere*
 vpričo *cōram*
 vrata *porta*, *ae*
 vreči *iacere*, *cōnicere*; - pod sub-
icere § 227; - proč *prōicere*
 vreden *dīgnus* 3 (*rē*); - biti *esse*
 vrednost *pretium*, *ī*
 vrl *strēnuus* 3, *bonus* 3 (*cīvis*,
animus)
 vrlina *virtūs*, *ūtis*
 vrnitev *reditus*, *ūs*
 vrniti *reddere*; - se *redire*, *re-*
verti
 vrsta *genus*, *erīs*
 vsaditi *īnserere*
 vsaj *quidem*, *certē*, *saltem*
 vsak *quisque*, *quīvis*; *omnis*, *e*;

vsako leto *quotannis*; vsak dan *cotidiē*

vsakovrsten *omnium generum*
vselej *semper*

vsled *ob, propter, ex*; sam abl.
vstopiti *intrāre*

vzdržati, vzdržavati *abstinēre*;
- se *abstinēre (sē)* 239

vzeti *sūmere, capere (urbem),
accipere*; - nase *subīre*; - s seboj
dūcere, efferre sēcum; - za ženo
aliquam uxōrem dūcere; - za
moža *nūbere* 226; - v hišo *reci-
pere tēctō*

vzgajati *educāre*

vzgled *exemplum, ī*

vzklikniti *exclāmāre*

vzljubiti se *probārī*

vzprejeti *accipere*

vzrok *causa, ae.*

Za *prō; ad; secundum; post; dē;*

(časovno) *temporibus, aetate*

zabava *voluptās, ātis*

zabosti *dēfigere* 253

zabraniti *occurrere (cōnsiliō)*

začetek *initium, ī*

začeti *incipere, suscipere (bel-
lum); committere, inīre (proe-
lium); orīrī, initium facere (ā)*

začetnik (rodu) *auctor, ōris*

zadaj, od zadaj *ā tergō*

zadati, -dajati *inīcere (metum);
- cōnsciscere (mortem)*

zadene me *incidō in (z ak.), af-
ficior (poenā)*

zadeva *rēs, reī*

zadnji *posterus* 3, *ultimus* 3; vsi

do zadnjega *omnēs ad ūnum*

zadostovati *satis esse, sufficere*

zadovoljen *contentus* 3; - sem
tudi: *mē nōn paenitet (piget)*

222

[tere

zagledati *cōnspicere, animadver-*

zagovarjati *dēfendere*

zahvaliti (se) *grātiās agere alicui*

zakaj? *cūr?* = kajti *nam, enim*

zakon *lēx, lēgis* (= postava); *mā-*

trimonium, ī

zakriviti *committere*

Zama Zama, *ae*, afriško mesto

zanašati se (*cōn*)*fidere* 225, 3 in p;

zanašajoč se (na) *frētus, (cōn)-
fīsus (rē)*

zanesti *dēferre*

zaničevati *contemnere, dēspicere;*

prō nihilō habēre

zanikaren *nēquam*

zanikati *negāre*

zapadni *occidentis* (gen.)

zapaziti *animadvertere*

zapiski *ācta, ōrum*

zapoditi v beg *fugāre; (con)ver-*

tere-, cōnicere in fugam

zapoved *lēx, lēgis*; = zapovedo-

vanje *imperium, ī*

zapustiti, -puščati *relinquere, dē-*

serere; dēcēdere, ēgredi 239

zaradi *propter, causā, ob*; -tega

propterea, quam ob rem, ea

dē causā

zaročiti (s, z) *dēspondēre (alicui)*

zarota *cōniūrātiō, ōnis*

zarotiti se *cōniūrāre*

zasesti *occupāre*

zaslepiti *occaecāre*

zasluga *meritum, ī*; velike za-

sluge si pridobiti (za) *bene*

merērī(dē)

zaslužen *bene meritus* 3

- zaslužiti *dignum esse* 243 (248)
 zasmeh *lūdbrium*, ī
 zastopati *agere (causam)*
 zastran *per*
 zaščita *praesidium*, ī
 zatožiti *accūsāre* 221
 zatrjevati *dicere; cōfirmāre, af-*
 firmāre
 zaupanje *fidūcia, ae; fidēs, ei;*
 - imeti do koga *fidem habēre*
 alicui
 zavarovati *cōfirmāre*
 zavest *cōscientia, ae*
 zaveza *societās, ātis, foedus, eris*
 zaveznik *socius*, ī
 zavidati *invidēre* 228
 zavojščiti *bellō persequi; bellum*
 inferre 227
 zavrteti se *volvī*
 zaznamovati *sīgnificāre*
 zaznavati *percipere, cōgnōscere*
 zažgati *incendere*
 zbežati (*cōn*)*fugere*
 zbirati *cōgere (exercitum)*
 zboleti *morbō implicārī, - afficī*
 zbor *conventus*, ūs
 zbrati *colligere, congregāre, cō-*
 gere; zbrani očetje patrēs cōn-
 scripti
 zdeti se *vidērī*
 zdrav *sānus* 3, *salūber, bris, bre;*
 - biti *valēre*
 zdravilo *remedium*, ī, *medicā-*
 mentum, ī
 zdraviti *medērī* 226, *sānāre*
 zdravje *valētūdō, inis; salūs, ūtis*
 zdravnik *medicus*, ī
 združen *ūniversus* 3, *cōniūnctus* 3
 združiti, združevati *cōniungere*
 zediniti se *convenit* § 201
- Zela *Zela, ae*, mesto ob armen-
 ski meji
 zelo *admodum, valdē, māgnopere*
 zemljekrog *orbis(is) terrārum*
 zemljišče *ager, agrī*
 zet *gener, erī*
 zgoditi se *fieri*
 zgodopis *historia, ae*
 zgodopisec (*rērum*) *scriptor, ōris*
 zgodovina *historia, ae*
 zgovoren *ēloquēns, entis*
 zgovornost *ēloquentia, ae*
 zgrabiti *comprehendere; - za cor-*
 ripere (rem); - se manum (-ūs)
 cōnserere
 zgraditi *aedificāre (clāssem, nā-*
 vem), exstruere; facere (pon-
 tem in flūmine)
 zgruditi se *corruere*
 zibel *cūnae, ārum* [ium
 zid, zidovje *mūrus, ī; moenia,*
 zidati *aedificāre*
 zima *hiems, is*
 zlasti *praecipuē, māximē, im-*
 primīs
 zlat *aureus* 3
 zlato *aurum, ī*
 zlo *malum, ī; miseria, ae; (= na-*
 paka) vitium, ī
 zločin *scelus, eris*
 zlorabiti *abūtī*
 zmaga *victōria, ae*
 zmagalec *victor, ōris; superior,*
 ōris
 zmanjšati *obtrectāre (laudi)*
 zmerjati *increpāre*
 zmernost *temperantia, ae, mode-*
 rātiō, ōnis
 zmota *error, ōris*
 značaj *mōrēs, um; ingenium, ī*

značajan *summā cōstantiā*; *cōn-*
stāns, *antis*

znamenit *nōbilis*, *e* (*rēgia*); *in-*
sīgnis, *e*; *memorābilis*, *e*

znamenje *sīgnum*, *ī*; zmagalno -
tropaeum, *ī*

znan *nōtus* 3; znano je *cōnstat*
znanje (= veda) *scientia*, *ae*; *nō-*
titia, *ae*

znesti, znositi *comportāre*, *cōn-*
ferre

zrak *aura*, *ae*; *āēr*, *āeris*

zvest *fidēlis*, *e* (*memoria*); *fīdus* 3

zvestoba *fīdēs*, *eī*

zvezda *stella*, *ae*; *sīdus*, *eris*

zviijača *dolus*, *ī*

zviijačno *dolō*.

Žalost *dolor*, *ōris*; *trīstitia*, *ae*;
maeror, *ōris*

žalosten *miser* 3

žalovati (nad) *dolēre*, *lūgēre*; 198

žareti *ārdēre*, *flagrāre* (*cupiditāte*)

že *iam*

žeja *sitis*, *is*

žeja me (po čem) *sitiō* 4 (*rem*)

železo *ferrum*, *ī*; v železje vko-
vati *catēnās inicere* (*alicui*)

željno *cupidē*

želod *glāns*, *glandis* (nav. pl.)

žena, ženska *mulier*, *eris*; *fēmina*,
ae; *uxor*, *ōris*

žezlo, pod svoje žezlo spraviti
sub (in) potestātem suam re-
digere

žito *frūmentum*, *ī*; *rēs* (*rei*)
frūmentāria (*ae*)

žival *animal*, *ālis*; *bēstia*, *ae*
(nasprotje *homo*)

živeti *vīvere* 246, p

živež, dovažanje živeža *comme-*
ātus, *ūs*

živilo *alimentum*, *ī*, *cibus*, *ī*; pl.
tudi: *cibāria*, *ōrum*

živina tovarna *iūmentum*, *ī*

življenje *vīta*, *ae*; na življenje in
smrt tožiti *capitis accūsāre*

životinja *animal*, *ālis*; *animāns*,
antis

žrebat *sortūrī*

žrtvovati *immolāre*

žveplo *sulphur*, *uris*.

Narodna in univerzitetna
knjižnica

• NUK

00000447160

